PIV 1399

Biblioteca Bucureștilor

8
August
2012

BIBLIOTECA METROPOLITANĂ BUCUREŞTI • ASOCIAȚIA BIBLIOTECARILOR ŞI DOCUMENTARIŞTILOR DIN ROMÂNIA • DIRECTOR: FLORIN ROTARU

J 35495

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

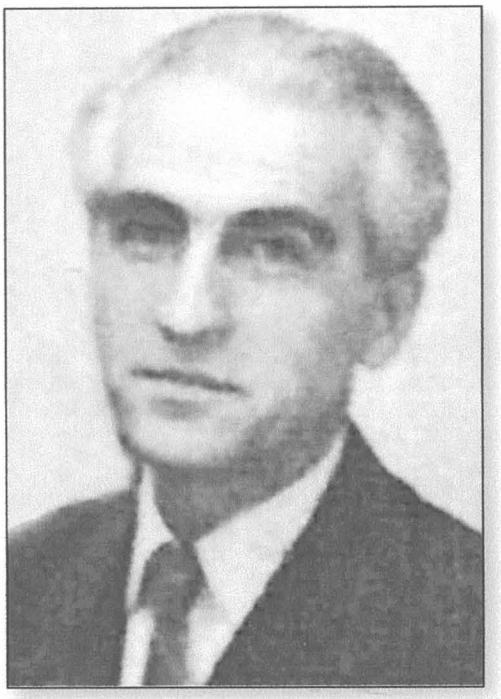

COSTACHE IOANID

1912 – 1987

100 de ani de la naştere

Există Dumnezeu

Nu-i calea noastră veşnic însorită,
nu-i viața totdeauna un palat.
Dar o trăim, căci merită trăită,
când, peste lumea asta mărginită,
Există Dumnezeu cu-adevărat!

Nu, nu suntem neant! Ce fericire!
Supremul adevăr s-a revelat.
Isus e-n noi, lumini şi iubire.
Iar moartea e un sbor spre nemurire.
Există Dumnezeu! Ce minunat!

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

SUMAR / CONTENTS

RĂSFOIRI / *EXCERPTS*

Sanda GOLOPENŢIA – Limba română şi vorbitorii ei din afara României / *Romanian language and its speakers outside the Romanian borders* / 2

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ / *THE BYGONE BUCHAREST*

Maria-Camelia ENE – Primele reglementări urbanistice din Bucureşti / *First urban planning regulations in Bucharest* / 3

Virgiliu Z. TEODORESCU – Cărţi poştale comentate, din colecţiile BMB (XIII) / *Remarks on some postcards, from the Metropolitan Library of Bucharest (XIII)* / 3

Marius OPREA – Începuturile tiparului laic bucureştean / *Beginnings of the Bucharest laic printing houses* / 5

Ion IONESCU-BUCOVU – Caragiale, berarul de la „ Bene bibenti" / *Caragiale, the beer brewer from „Bene bibenti"* / 6

Gheorghe CRUTZESCU – Bulevardul Elisabeta, odinioară şi azi / *Elisabeta boulevard, in the past and at present* / 7

Călin HENTEA – Jurnal sentimental: Misterele din Piaţa Gorjului (IX) / *Sentimental diary: Gorj market mysteries (IX)* / 8

PATRIMONIU / *PATRIMONY*

Ediţii de colecţie din patrimoniul Bibliotecii Metropolitane / *Collection editions from the patrimony of the Metropolitan Library* / 9

AUTOGRAFE CONTEMPORANE / *CONTEMPORANEOUS AUTOGRAPHS*

Leons BRIEDIS – Un leton cu suflet de român / *A Latvian with Romanian soul* / 10

Augustin COSTINESCU şi virtuţile peisajului urban / *Augustin COSTINESCU and the virtues of the urban landscape* / 11

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC / *LIBRARIANSHIP MERIDIAN*

Erin COBURN ş.a. – Experienţa catalogării obiectelor culturale / *The experience of entering cultural items in a catalogue* / 12

SINAIA – Capitala de vară a cărţii, presei şi muzicii / *Sinaia – The summer capital of books, press and music* / 16

UNAMUNO şi virtuţile autoironiei / *UNAMUNO and virtues of self-irony* / 17

Tom SAVU – Programul european Employer of choice / *The Employer of choice European program* / 18

Telelucrul, o metodă de lucru interactivă / *Tele-work, an inter-active working method* / 19

Tom SAVU – Introducere în telelucru / *Introduction in tele-work* / 20

Marian NENCESCU – Tânăra generaţie. Repere istorice, valori epistemologice / *The young generation. Moments in history, epistemological values* / 21

Constatin MĂNESCU-HUREZI – Sărbătoarea celor două Iulii, la Câmpina / *The celebration of the two Julia at Câmpina* / 24

DACOROMANICA. Biblioteca Digitală a României. Noutăţi, august 2012 / *DACOROMANICA. The Digital Library of Romania. News, August 2012* / 26

ORIZONTURI / *HORIZONS*

Constantin BARBU – Lada cu manuscrisele şi cărţile lui Eminescu (II) / *The manuscript chest and Eminescu's books (II)* / 27

Florin ŞINCA – Epopeea aducerii de la Muntele Athos a unui steag al lui Ştefan cel Mare şi Sfânt / *The story of bringing a flag of Saint Stephan the Great from the Athos mountain* / 28

Basil ASSAN – Călătorii extraordinare (II). Despre laponi / *Extraordinary trips (II). About the Lapponians* / 30

Alin SPÂNU – România pe frontul informaţiilor / *Romania on the informational battle field* / 32

IN MEMORIAM

Mirela ZAFIRI – Orchestra de tineret, în spectacol / *The show of the youth orchestra* / 34

CATALOG / *CATALOGUE*

Cărţi noi primite la redacţie / *Latest books received by our editor* / 36

OBICEIURI ZILNICE, SĂRBĂTORI PERENE / *DAILY CUSTOMS, EVERLASTING FESTIVALS*

Bâlciurile de azi şi de odinioară / *Today's fairs vs the fairs of the past* / 38

CALENDAR CULTURAL / *CULTURAL CALENDAR* – August 2012 / *August 2012* / 39

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

RĂSFOIRI

Limba română şi vorbitorii ei din afara României

Sanda GOLOPENŢIA
lingvist, Brown University - USA

Tema presupune opoziţia dintre româna vorbită în România şi cea vorbită în afara ţării, în care al doilea termen – cel asupra căruia ne vom concentra – are pentru mulţi un *caracter secund.* Într-adevăr, o ştim din ce în ce mai bine, o limbă se manifestă plenar doar în cadrul ţării în care ea funcţionează ca limbă de stat, unde lingviştii au şanse de aprofundare maximă şi nuanţată a analizei la care o supun. Este însă interesant pentru lingvist să urmărească o limbă, la un moment dat x, în varietatea manifestărilor ei, de la un punct geografic sau stat la altul. Mediul geografic diferit ridică în principal problema expansiunii necesare a referinţei. Statele noi oferă contextul unor instituţii şi limbi noi, cu care limba studiată vine în contact.

Tensiunea la care e supusă o limbă în confruntarea cu spaţii diferite şi "răspunsul" sistemului ei nu reprezintă o temă nouă. Nou este însă *contextul global* în care se studiază problema, cu *comparaţiile* care se pot face între evoluţiile dacoromânei de graniţă, cele sud-dunărene, cele care se înregistrează la emigranţii din România sau Republica Moldova veniţi în contact cu limbi de pe alte continente sau la migranţii români în cadrul Uniunii Europene. Nouă e şi interconexiunea care transcende frontierele geografice sau politice, făcând ca prin internet sau telefon migranţii din Spania sau Italia să continue să vorbească aproape zilnic cu cei de acasă. Un asemenea studiu global aproape că nu poate fi făcut pentru o limbă cu circulaţie internaţională şi nu e interesant pentru o limbă cu circulaţie limitată la un spaţiu restrâns. În raport cu româna, proiectul acesta, cu interesante repercusiuni teoretice şi practice, privind *imaginea globală a unei limbi de dimensiune mijlocie, pulsarea ei în lume,* este însă o întreprindere posibilă şi merită să fie întreprins.

Globalizarea cu care ne confruntăm pe atâtea planuri se manifestă de altfel, pe plan lingvistic, prin interesul mărit pentru toate limbile vorbite pe glob. Trăim o paradigmă a cercetării, în care inventarierea limbilor a devenit o preocupare de bază pentru un mare număr de lingvişti. A căuta varietăţile de pe glob ale unei limbi nu mai apare ca o întreprindere lingvistică izvorâtă din capriciu sau megalomanie, ci e una din preocupările posibile şi legitime ale colegilor noştri de breaslă.

Vorbirea limbii române în cadrul altor state aduce automat atât limba cât şi vorbitorii ei într-o *poziţie de subordonare.* Este important, nu numai pe plan ştiinţific, ci şi pe planul educaţiei generale, ca o limbă să fie descrisă atât în *ipostaza ei forte,* independentă, de limbă de stat, limbă oficială, limbă literară, limbă standard, cât şi în ipostazele ei dominate, blocate sau disprețuite. Se evită astfel – şi lucrul are o importanţă formativă pentru tineret – reificarea unor limbi dominante, ca franceza bunăoară, care, vorbită cu brio în Franţa sau pe plan internaţional, a cunoscut, în Canada şi cunoaşte încă în S.U.A., statutul de limbă dominată cu consecinţele lui; sau engleza,

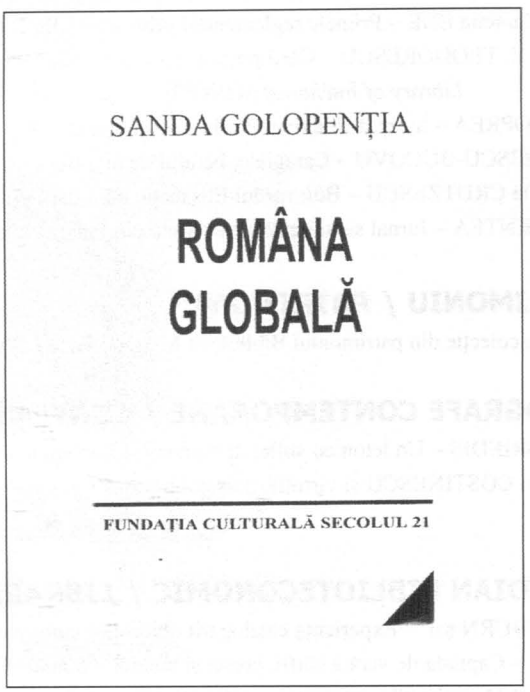

care, ca rezultat al celebrei legi 101, a trebuit să cedeze francezei locul de limbă dominantă în Quebec. Şi se reaminteşte vorbitorilor de limbi dominate, că limba pe care o vorbesc cunoaşte deseori o variantă independentă în raport cu care este util să se menţină.

Gradul de subordonare a limbii vorbite în afara spaţiului ei statal are consecinţe sociolingvistice (privind folosirea limbii), sociale (privind statutul vorbitorilor) şi, dacă limba reuşeşte să supravieţuiască, sau atâta timp cât lucrul se întâmplă, consecinţe lingvistice (privind structura ei pragmatică, lexicală sau gramaticală).

Folosirea limbii, înţeleasă ca *producţie* şi *reproducţie* lingvistică, şi statutul vorbitorilor ei sunt dimensiuni de natură *pragmatică.* Nivelul integrator în studiul utilizării complementare a unei limbi în afara spaţiului ei statal este, în mod clar, nivelul pragmatic, înţeles prin aplicarea la limbaj a teoriei lui Charles Morris, ca înglobând nivelul semantic care, la rândul său, include nivelul gramatical. Dimensiunea pragmatică fiind centrală, în abordarea unei limbi în afara spaţiului ei statal, atenţia se concentrează asupra *vorbitorilor*, a raportului lor cu limba pe care o vorbesc, a atitudinii lor faţă de aceasta, a modului în care o trec sau nu generaţiei următoare. De aici rezultă importanţa, pentru cercetarea românei vorbite în afara României, a unor variabile extralingvistice, de tipul: *numărul de vorbitori de română* şi numărul de locuitori de origine română aflaţi la un moment dat într-un stat…

Fragment din volumul: *România globală,*
Fundaţia Culturală Secolul XXI, 2009

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BUCUREŞTII DE ALTĂDATĂ

Primele reglementări urbanistice din Bucureşti

Dr. Maria-Camelia ENE
muzeograf

...Veacul al XIX-lea, care debutează dramatic, va aduce profunde transformări în zona centrului Bucureştilor şi nu numai. Cele patru calamităţi naturale şi umane ale secolului şi anume cutremurele, inundaţiile, incendiile şi ocuparea de către trupele străine a oraşului au produs, de fiecare dată, mari distrugeri ale fondului constructiv (numai în incendiul din 1802 ard cca. 2000 case mari şi mici iar în 1847 ard 686 case, 1142 prăvălii, 10 hanuri şi 12 biserici), obligând la introducerea de măsuri radicale prevenitoare, dar dând şi posibilitatea de a se interveni în organizarea spaţială a teritoriului, în ordonarea şi alinierea tramei stradale şi a elementelor care o definesc: clădirile. Criteriul de aprobare sau interzicere este încă spaima de foc şi de ceea ce l-ar putea alimenta dar şi aspectul oraşului şi asigurarea unei bune locuiri pentru toţi, principiu urban prin excelenţă, deoarece numai aici vecinătăţile nu mai sunt izolate.

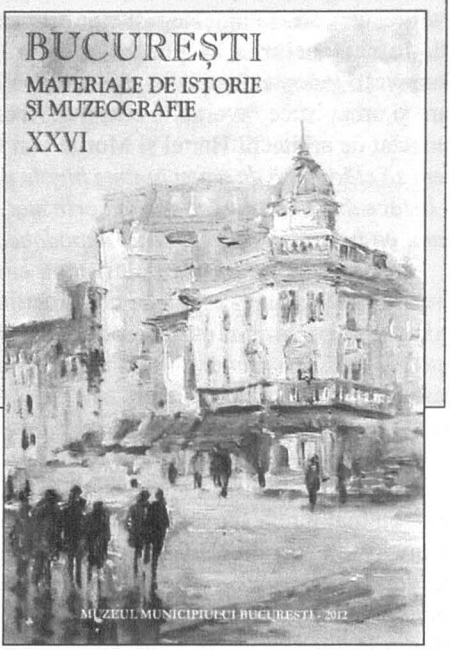

La începutul sec. al XIX-lea, în anul 1806 se modifică divizarea administrativă a oraşului şi, ca urmare a calamităţilor din 1802, în 1804 vor fi luate de către autorităţi, respectiv Domnitorul, măsuri pentru îmbunătăţirea calităţii construcţiilor şi, pentru prima oară, se va încerca introducerea unor reguli în ce priveşte amplasarea clădirilor şi modul de formare a străzilor. De la Dionisie Eclesiarhul aflăm: *"Vodă în urma focului poruncia să facă casele drept în rând, să easă uliţele drepte, nu şuvăite şi casele una mai afară şi alta mai înlăuntru..."*. Se stabilesc şi alte reguli: *unde este voie să se construiască cu 1 cat (1 etaj), unde sunt permise numai clădiri din zid (din cărămidă).* Este prima formă de *Regulament urbanistic,* ce se va dezvolta în a doua parte a acestui veac. Se făcea pentru prima dată legătura între modul în care se realiza ridicarea unei construcţii de un cetăţean pe proprietatea sa şi efectul acestei intervenţii, uneori major, asupra interesului public.

Prin prevederile Regulamentului Organic, începând cu anul 1832/34 se va introduce obligaţia proprietarului de a cere **autorizaţie de construcţie** pentru orice clădire pe care vrea să o ridice sau pentru modificări la construcţiile existente. Judecată de arhitectul şef sau de Serviciul Tehnic (când acesta se

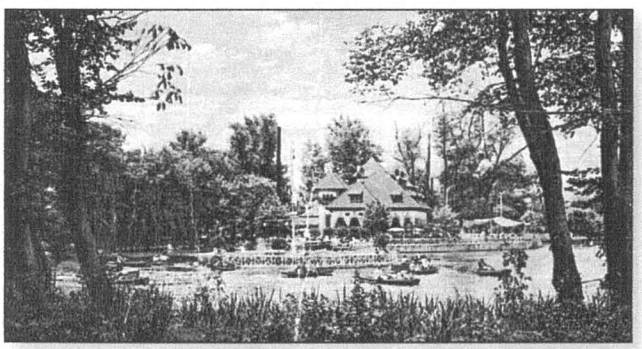

Inventar 4/137 Carte poştală ilustrată alb negru, având imprimat textul: 2, Bucureşti – Grădina Cişmigiu. Pe verso menţiunea cu creionul: 0022, şi imprimarea ştampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu", Inventar nr. 4/137. Dimensiuni: 7,8 x 13,3 cm.
Noua evidenţă: 0744

Fotografia a fost realizată vara surprinzând insula pe care se află clădirea în stil neoromânesc găzduind restaurantul şi cazinoul „Monte Carlo". Clădirea a fost edificată la începutul veacului XX, valorificând un proiect al arhitectului Ioan Mincu. Intensul bombardament din 24 august 1944 realizat de aviaţia germană, vizând lovirea Palatului Regal, a distrus şi respectiva construcţie. O numeroasă prezenţă umană practicând canotajul.
Exemplar folosit în octombrie 1938 nefrancat de poştă. DETERIORAT

Cărţi poştale comentate, din colecţiile BMB (XIII) – Prof. Virgiliu Z. Teodorescu

Inventar 4/42 Nr. 15 Carte poştală ilustrată sepia, având imprimat textul: Bucureşti – Grădina Cişmigiu – (Monte Carlo). Pe verso menţiuni cu creionul: 0021, SE 69 b 1910/16 1936 şi imprimarea ştampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu", Inventar nr. 4/42 Nr. 15. Dimensiuni: 8,8 x 13,6 cm.
Noua evidenţă: 0745

Fotografia a fost realizată vara, surprinzând insula pe care se aflau pavilionul restaurantului „Monte Carlo", terasa de vară şi chioşcurile de lângă apă. Construcţie înlocuită de clădirea concepută de arhitectul Ion Mincu.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

constituie) şi emisă de Primar, această autorizaţie va constitui modul prin care autoritatea orăşenească încearcă să împace interesul public cu cel particular. Arhitectul oraşului, iniţial, şi după amplificarea serviciului tehnic al Primăriei, arhitectul *culorii* (sectorului - n.r.) aprobă, îndrumă, controlează fiecare construire sau reparaţie, obligând proiectantul să se înscrie în regulamentele existente. Autorizaţiile vor deveni oglindă a mentalităţii arhitectonice atât a comanditarului cât şi a autorităţii.

Perioadei regulamentare îi aparţine şi numirea, în 1831, a unei **Comisii (...) pentru înfrumuseţarea şi îndreptarea Poliţiei** care va elabora **Regulamentul pentru starea sănătăţii, înfrumuseţarea şi paza bunei orânduieli în Poliţia Bucureşti** (adoptat în aprilie 1832), ansamblu de măsuri edilitare şi urbanistice favorabile oraşului. Acest regulament a fost redactat de arhitecţii Hartel şi Moritz von Ott. *„(...) cei ce vor veni să clădească de acum înainte binale din nou, să fie supuşi a le face după un plan ce s-ar da prin sfat de către arhon orăşani, ca încetul cu încetul să se împodobească".*

În perioada Regulamentului se va emite prima legislaţie precisă privind supravegherea construcţiilor oraşului: **Aşezământ pentru înfrumuseţarea oraşului Bucureşti,** votat în aprilie 1831, ce prevedea ca scările să se facă în interiorul caselor şi să se desfiinţeze prispele şi că *"nu se pot construi decât case de cărămidă acoperite cu şindrilă"* urmând ca *"un arhitecton al oraşului să supravegheze aplicarea măsurilor ".*

După anul 1838 vor apărea şi planuri întocmite de proiectant, cu mai multă sau mai puţină pricepere, după cum îi este şi învăţătura într-ale clădirii. Pe ele arhitectul va indica: *"i se dă voie să construiască prăvălii pe pivniţă boltită, cu odăi, cuhnie, plimbătoare, învelitoare cu olane sau fier."* Cu toate eforturile legislative se constată o îmbunătăţire extrem de redusă chiar şi în anul 1864.

În ce priveşte construcţia clădirilor, primele reguli mai ample vor fi cele emise după dezastrul din 1847, când *Focul cel mare* distruge centrul comercial al Bucureştilor. Urmarea va fi **Regulamentul din 1847** completat de **Regulamentul pentru alinieri şi clădiri din 1848,** prin care oraşul este împărţit în 3 ocoale, fiecare primind anumite condiţiuni referitoare la construcţia clădirilor. Astfel în **Ocolul 1** se acceptă case cu unadouă caturi de zid acoperite cu olane de fier şi împrejmuite cu fier, aici fiind interzise prăvăliile care lucrează cu foc. În **Ocolul II** se permit case din paiantă, iar în **Ocolul III** sunt *"iertate a se face case şi prăvălii şi în paiantă după o construcţie solidă"* şi cu *"învelişuri de şindrilă".* Sunt fixate în amănunt condiţiile de construire corectă de la modul de punere a golurilor unui cat faţă de celălalt, la grosimea zidurilor, boltirea pivniţelor până la faţade la care *"toate ochiurile de ferestre sau de uşi vor fi, îndeobşte, ornate frumos".* Vor fi acum considerate mai puţin, sau chiar inutile referirile stricte la modul de construire, în schimb se vor amplifica cele referitoare la aspectul clădirii: Art. 31 *"Când o casă pe aliniere va rămâne cu una sau ambele faciade visibile pe linia despărţitoare de vecinătate, proprietarul este dator a le ornamenta făcând deschideri false, despărţind caturile... în acelaşi stil general ca pentru faţada principală",* un loc principal acordându-se înălţimii clădirii stabilită în funcţie de lăţimea străzii, deci urmărindu-se acelaşi criteriu estetic. Odată cu tăierea marilor artere ale oraşului se va creea şi primul servicu tehnic naţional. În obligaţia acestuia va sta dispoziţia: *"nici o clădire publică nu poate a se lucra fără a se îndrepta mai întâi planul şi socoteala către secţia inginerească... iar arhitectonii oraşelor au a se îndeletnici la toate câte privesc înfrumuseţarea lor".* Conform primelor organizări administrative un arhitect al oraşului supraveghează mai întâi starea clădirilor şubrede, apoi după legislaţiile deja pomenite autorizează construirea verificând calitatea lucrării. Primii arhitecţi ce vor avea această sarcină sunt străini de loc, căci pe aici nu se găsesc şcoli potrivite. Aceştia sunt Hartel, Sanejouand, Faiser. Hartel este primul pentru care se va folosi termenul arhitecton: *"...fiindcă Hartler arhitecton ce se află aici e trebuincios pentru poliţie, de aceea poruncim să se orânduiască a i se da leafă de la cutia Epitropiei"* (4 oc. 1816), iar Sanejouand este cel ce va înainta raport domnitorului Bibescu în ianuarie 1842 *"Pour l'ambellicement de la ville, son bon ordre ".*

Abia din 1877 apare un Serviciu propriu-zis de arhitectură, iniţial cu doi arhitecţi şi alţi câţiva conducători, pentru ca, din 1879, din acest serviciu să facă parte şase arhitecţi, printre

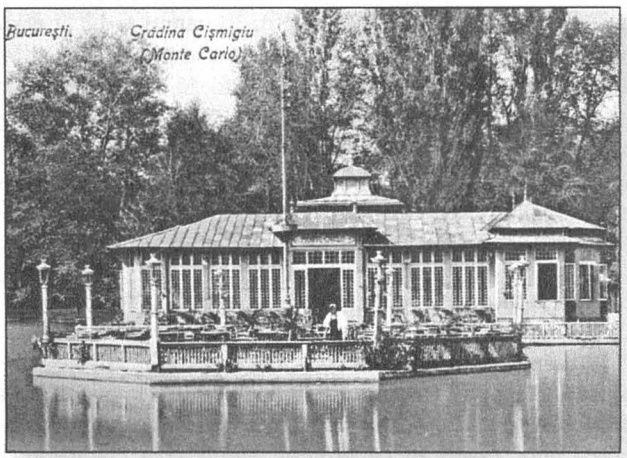

Inventar 2/180 Nr. 16 Carte poştală ilustrată sepia, având imprimat textul: Bucureşti – Grădina Cişmigiu – (Monte Carlo). Pe verso menţiuni cu creionul: 0020, SE 68 b 1910/16 1936 şi imprimarea ştampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu", Inventar nr. 2/180 Nr. 16. Dimensiuni: 8,7 x 13,7 cm.
Noua evidenţă: 0746

Fotografia a fost realizată vara, surprinzând insula pe care se aflau pavilionul restaurantului „Monte Carlo". Construcţie din lemn a fost înlocuită de clădirea concepută de arhitectul Ion Mincu.

Inventar 4/66 Carte poştală ilustrată alb negru, având imprimat pe verso textul: CARTE POSTALE Fotografie N.I. NORLAND Bucureşti (România) şi menţiunea cu cerneală: Bucureşti, Cişmigiul iarna, cu creionul: 0019, SE 28 1925/1940 şi imprimarea ştampilei: Biblioteca Municipală „M. Sadoveanu", Inventar nr. 4/6. Dimensiuni: 8,2x11 cm.
Noua evidenţă: 0747

Fotografia a fost realizată iarna surprinzând un strat superficial de zăpadă pe vegetaţia limitrofă podului de beton peste lacul Cişmigiu.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

care Al. Săvulescu, P. Petricu, I. I. Poteca, I. Bonomeli etc. Astfel, la nivelul oraşului serviciul de arhitectură şi serviciile de acelaşi tip înfiinţate în diverse ministere (în 1891 existau servicii de arhitectură la Ministerul de Interne, Culte, Domenii şi Război) pot controla şi influenţa direct nivelul construcţiilor ajungându-se ca, în 1890, *Analele arhitecturii* să anunţe existenţa unui proiect-tip pentru judecătoriile de ocol din Bucureşti, întocmit de arhitectul G. Mandrea, şeful serviciului construcţiuni al Primăriei, preconizându-se astfel trecerea la clădirile standard pentru instituţii...

Arhitectura unui oraş este chemată să răspundă nevoilor sociale ale acestuia, să dezvolte deci programe legate de funcţiunile sale complexe, iar pentru un oraş capitală ca Bucureştiul să preia şi să dezvolte teme din cele mai variate, uneori găsind primele soluţii, toate menite să satisfacă acelaşi scop, crearea spaţiilor adecvate pentru îndeplinirea activităţilor personale sau sociale, publice sau private. Acest rol se va accentua pentru oraş în sec. al XIX-lea ca reflex al trecerii spectaculoase de la viaţa cu aer patriarhal de uitat colţ de lume, la aceea trepidantă a oraşului capitalist.

Programele arhitecturale specifice secolului al XIX-lea îndeosebi vor pune în prim plan tema locuinţei, aceasta fiind într-o ordine cronologică cea mai veche funcţiune ce trebuie să asigure însăşi esenţa existenţei umane. **Hanul/hotelul** constituie un alt program specific dezvoltat urban interesând atât domnia cât şi păturile umile, căci sigurarea adăpostirii călătorilor şi implicit a negustorilor şi odată cu ei a negoţului, nu putea decât să fie fertilă dezvoltării oraşului. **Prăvălia** devine o funcţie importantă în oraşul comercial în plină dezvoltare, de asemenea şi clădirile menite să servească publicul, adică *instituţia* [...]

Fragment din volumul: *Materiale de istorie şi muzeografie*, nr. XXVI, p. 130 şi urm.

Începuturile tiparului laic bucureştean (I)

Marius OPREA
istoric

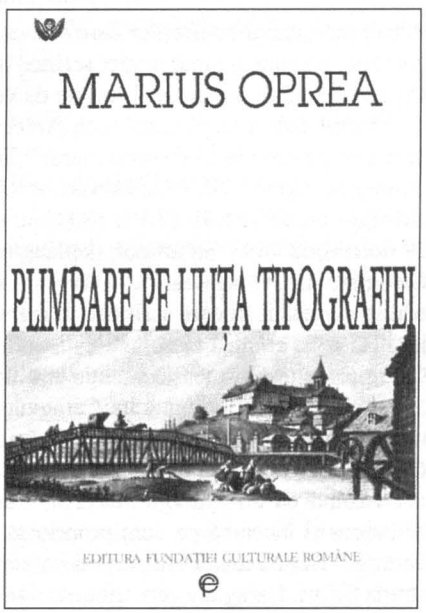

În 3 noiembrie 1817, vodă Caragea acorda doctorului Constantin Caracaş, medic a politiei Bucurestilor, stolnicului Răducanu Clinceanu şi slugeruiui Dumitrache Topliceanu învoirea de a înfiinţa în casele domneşti de la Cişmeaua lui Mavrogheni o nouă tipografie, care să imprime cărţi bisericeşti, cărţi *"de învăţătura copiilor, spre deschiderea minţii şi a învăţăturii"*, precum şi *"filologhica, adică scrieri de celea ce privesc asupra iubirei de învăţătură"*. Acest privilegiu marchează înfiinţarea primei tipografii laice în Ţara Românească. Textul său, cu argumente de inspiraţie iluministă, cuprinde însă şi clauze care îl îndepărtează de spiritul european al epocii: nu se admite înfiinţarea vreunei alte tipografii într-un interval de 20 de ani la Bucureşti, domnul nu admite ca noua tipografie de la Cişmea să tipărească şi *"gazeturi [...] precum cer întocmitorii acestei tipografii"*, urmând de altfel ca toate apariţiile să fie supuse teorisirii, adică cenzurii, fie mitropolitului sau reprezentanţilor lui, în cazul cărţilor bisericeşti, fie vel-postelnicului ţării, delegat al autorităţii domneşti, în cazul titlurilor laice. Şi, cum era firesc în epocă, prima lucrare imprimată la această tipografie este tocmai *"Legiuirea lui Caragea"*, apărută în 1818. Cu toate acestea, înfiinţarea noii tipografii administrată de laici este un pas important în modernizarea spiritului, practic prima victorie a cărţii asupra minţilor şi buzunarelor oamenilor din vechea Valahie. De altfel, această victorie este precedată de sute de însemnări manuscrise pe marginea vechilor cărţi româneşti, tot atâtea îndemnuri la lectură, din care vă prezentăm unul acum: *"Sileşte-te ca să înfrumuseţezi cu învăţătură inima ta, că iaste o comoară pe care nimenea de la tine nu o poate fura. De eşti mare şi puternic, fără învăţătură şi neştiind nimic te vei asămăna unui chip cioplit stând într-o casă de marmură"*. Drumul cărţii de la atelierul tipografic până în casele şi minţile a tot mai mulţi oameni fusese netezit de generaţiile de tipografi preoţi sau mireni din secolul al XVIII-lea. De altfel, salutând în versuri înfiinţarea tipografiei de la Cişmea, Iancu Văcărescu nu uita să-i laude pe marii meşteri ai tiparului din trecut.

Datorită cărţii, în această epocă din care contradicţiile nu lipsesc, în care generozitatea iluministă face casă bună cu autoritarismul şi rapacitatea feudală, boieri sau tinerii lor fii învăţaţi, laolaltă cu târgoveţi şi simpli ţărani simt primii fiori ai certitudinii că lumea nu începe acolo unde trăiesc ei şi nu se sfârşeşte la linia orizontului. La capătul drumului început ca pastă de hârtie şi continuat în atelierul tipografic, cartea trăieşte şi ea o viaţă contradictorie: contactul cu litera tipărită răstoarnă valori consacrate ale lumii vechi, seamănă confuzii şi, în egală măsură, dă certitudini. Viaţa cărţii, împărţită între aprecierea ei ca bun material şi bun simbolic, este marcată de puterea de a iniţia cititorul în tainele lumii. Treptat, pe măsură ce se succed deceniile secolului al XVIII-lea, cartea intră cu o tot mai mare putere în viaţa oamenilor. La 1739, Isaia Eşanu, întors în Ţara Bârsei de la sud de Carpaţi cu o desagă plină de cărţi, nota pe marginea unui Minei tipărit la Râmnic: *"[Aici] multe sufleteşti poame se află, încă şi copaci cu bună umbră şi izvoare de ape limpezi, la care dacă va alerga fiştecine cu suflet fierbinte, va afla lui şi odihnă şi veselii multe auzind îngerii cântând. Cine prin sudori şi prin ostenealâ în austru au sămănat, mănunchi de bucurie au secerat."* Pătrunzând în viaţa oamenilor, cartea oferea siguranţă şi prestigiu, consacrând încetul cu încetul ordinea valorilor unei noi lumi: de aici şi puterea ei.

Fragment din volumul: *Plimbare pe Ulita Tipografiei*, Editura Fundaţiei Culturale Române, p. 141 şi urm.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Caragiale, berarul de la „Bene Bibenti"

Ion IONESCU-BUCOVU
istoric

Moto:

Iancu Luca Caragiale
Îţi dă berea cu măsură.
Face şi literatură...
Însă nu face parale.

Cincinat Pavelescu

Caragiale berar! Iată cea mai ingrată meserie a unui mare scriitor care a nemurit teatrul românesc. Putea să-şi aleagă altă slujbă, dar cred că lui i-a plăcut ambianţa „bodegii" unde vin toţti miticii la o gură de vorbă, unde se toacă politica şi se bârfeşte. Poate de aici au ieşit *Momentele şi Schiţele* ca şi *Mofturile* lui.

În asociaţie cu restauratorul şi hotelierul Mihalcea, în noiembrie 1893, Caragiale deschide o faimoasă berărie cu o existenţă, însă, efemeră. Această inteprindere puţin norocoasă a stârnit indignarea confraţilor care au reacţionat violent, văzând condiţia precară a unui mare scriitor silit de societate să-şi câştige existenţa din meserii străine de vocaţia sa.

Primul care reacţionează este Anton Bacalbaşa care semnează un pamflet în „Adevărul literar" din 15/XI/1893 sub titlul „Caragiale berar". Al. Macedonski, trecând peste atacurile din „Moftul român"(24.o1-23.VI. 1893) publică în „Românul" din 29 noiembrie 1893, un articol, deplângând situaţia socială a lui Caragiale. În „O scrisoare", el face un adevărat rechizitoriu la adresa societăţii în care scriitorii ajung să se umilească atât de jos. Tot el în cronica ziarului „Naţionalul" înfierează soarta lui Caragiale, ajuns în această situaţie umilitoare. Poetul satirizat în „Moftul român" îi propune lui Caragiale o întâlnire amicală pe teren neutru la bodega„Căpitanul", în apropierea Cişmigiului în după amiaza de 29 mai 1903 pentru a se împăca.

Văzând că nu-i merge afacerea, Caragiale se desparte de Mihalcea şi încearcă pe cont propriu să deschidă în mai 1894 berăria " Bene bibenti" în centrul comercial al Bucureştilor pe strada Şelari. Caragiale cere tribunalului de Ilfov, Secţia comercială, în petiţia cu nr.1514 din 16 mai 1894, să i se aprobe deschiderea afacerii:

Domnule preşedinte, În conformitate cu legea asupra înscrierii firmelor vin a vă face următoarea declaraţie: Comerciul ce intreprind este Berăria în strada Sf. Nicolae Şelari nr. 2, Firma I.L.Caragiale cu emblema „Berăria Academică ***Bene Bibenti.*** *Altă (sic!) sucursală nu am. Procurator m-am şi căsătorit fără acte datate Rugându-vă să binevoiţi a dispune înscrierea acestei firme în registrele acestul Onor. Trib.*

Primiţi vă rog asigurarea mea prea distinsei mele consideraţiuni.

[Semnează]: Caragiale.

Fac menţiunea că numai semnătura îi aparţine lui Caragiale, restul scrisului cu această limbă încâlcită, cu cerneală violetă, redactată neglijent, este pesemne al vreunui grefier semianalfabet.

Succesul inteprinderii este încurajator. Gazetari, scriitori, actori îşi stabilesc acum locul aici la o halbă de bere şi la lungi şuiete despre viaţa literară şi politică din Bucureşti şi nu numai.

Cu experienţa de acum, Caragiale se gândeşte că ar fi bine să-şi deschidă un restaurant într-o gară importantă, unde afacerea ar deveni rentabilă. Cu banii ce-i adunase, se asociază cu cumnatul său, Teodor Duţescu-Duţu, cu optsprezece ani mai tânăr decât el, soţul Jenicăi Burelly, sora mai mică a soţiei sale, Alexandra Burely şi s-au hotărât să ia în antepriză restaurantul din gara Buzău, un nod feroviar unde se întâlnea lume multă, mai ales călători.

Intreprinderea a durat aproape un an, după care a fost părăsită, cu destule complicaţii materiale.

Anii care au urmat (1896-1897), deşi nu e scutit de gesturi şi aprecieri răuvoitoare, Caragiale şi-a regăsit acel calm interior favorabil creaţiei literare, publicând frecvent în presa vremii o serie de *Momente.*

Pe 8 iunie 1899, Caragiale a trecut în slujba de *registrator* la Regia Monopolurilor Statului. Fire nestatornică, Caragiale nu putea să se izoleze de oameni de unde-şi culegea *miticismele.* Fugea în excursii, când la Piatra-Neamţ, pe la mânăstiri însoţit de prieteni, când la Sinaia, unde „filozofa" la nesfârşit cu „lelea Tinca", zarzavagioaica, sau cu „Matheescu - Coloniale şi delicatese" Pretutindeni scriitorul vânează tipuri, ticuri, reacţii, limbaj, ca un fin psiholog.

În ziua când a fost pus pe liber de la Regia Monopolurilor, Caragiale a pus în vânzare primul număr din a doua serie a „Moftului român". După ce e pus pe liber, Caragiale deschide „Berăria Cooperativă", în plin centrul capitalei, în Piaţa Teatrului Naţional. Aici vadul era bun. Venea toată protipendada Bucureştiului, unde se discuta politică şi literatură. Ultimul local condus de Caragiale a primit numele legendarului inventator al berii-„Gambrinus", nume care dăinuie şi astăzi în acelaşi local. D. Teleor i-a făcut în „Moftul român" următoarea reclamă:

Decât medicamente,
Mai bine, zău, dă fuga
Şi trage-i două halbe
De bere de Azuga!
Devale la Gambrinus-
Cea mai frumoasă vale-
Te afli între teatru
Şi între Caragiale.
Ferice cel ce poate
Să bea aşa nectar,
De nu mai multe halbe,
Măcar un biet pahar.

În sala cu mese multe şi canapele de catifea roşie aşezate de-alungul pereţilor, „berarul" Caragiale îşi primea amicii cu voioşie. De Anul Nou 1902 scoate o broşură pe care o distribui în local cu urarea: *„Autorul roagă respectuos pe onor. Clienţi ai lui* ***Gambrinus*** *să primească astă cărticică în dar pentru Anul nou 1902 şi le urează la mulţi ani cu cele dorite."*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Bulevardul Regina Elisabeta, odinioară şi azi

Gheorghe CRUTZESCU (1890-1950),
istoric

Încrucişarea pe care o face, azi, Bulevardul cu Calea Victoriei ne pare atât de firească, cadrilul maşinelor, tramvaielor şi pietonilor, sub supravegherea agenţilor de circulaţie şi luminele schimbătoare ale "stopului", atât de zilnic, încât foarte cu greu ne putem închipui că a fost un timp când, pe locul unde azi îl taie Bulevardul, Podul Mogoşoaei se cobora agale în spre Dâmbovița, între un zid lung care împrejmuia, la stânga, curtea casei Grecianu şi între clădirile hanului Sărindar care, la dreapta, mergeau până la casele lui Colfescu, pe locul cărora şi-a ridicat Herdan hotelul.

Primul crâmpeiu al Bulevardului s'a croit la 1857, între Podul Mogoşoaei şi str. Colţei, cu gândul de a face o esplanadă pentru noua Academie, Universitatea de azi, ce fuse ridicată câţiva ani înainte, pe locul fostei Mănăstiri Sf. Sava. În vremea aceea Academia era, cu turnul Colţei, singurul monument demn de văzut în Bucureşti. Împrejurul ei, în faţa ei, din nenorocire, erau numai şandramale şi bălării. Unde e azi Trocadero şi Palatul Societăţii Generala era o băltoacă unde se afundau bivolii căruţaşilor de la bina. Cât a oftat bietul Ulysse de Marsillac, francezul atât de iubitor al lucrurilor dela noi, şi despre care voi mai vorbi, după curăţirea şi înfrumuseţarea locurilor acelea. Cel puţin, cerea dânsul, să fie silit d-l Grecianu să-şi facă ulucă împrejurul curţii, şi să nu se dărîme căsuţa în care se aşezase fotograful Szatmary – unde este azi chioşcul de ziare pe trotuarul de sud, – că tot mai bine arată o magherniţă curăţică decât un maidan cu bălării, şi să puie Primăria câteva bănci pe noul bulevard – ar putea fi luate din Cişmigiu – ca să nu mai stea oamenii toată ziua tolăniţi pe treptele Academiei...

Dar anii trecură şi, la 1870, locul din faţa Universităţii tot sălbatic şi neîngrijit rămăsese. Ce e drept, se plantaseră câţiva pomi de o parte şi de alta dar, nestropiţi se vede, se uscau, unul după altul.

În 1872, scrie Frédéric Damé, în faţa Universităţii, între str. Colţei şi str. Academiei, era un câmp deschis; în mijlocul câmpului, un fel de acoperiş din scânduri, aproape lipit pământului, arăta locul unde fusese biserica Sf. Sava; la stânga, proptite de zidul grădinei prinţului Suţu, două căsuţe ţărăneşti, în faţa cărora femeile veneau seara să stea de vorbă, torcând, pe când găinile ciuguleau împrejurul lor şi o bivoliţă păştea, liniştit, iarba înaltă.

La dreapta, unde era până mai ieri squarul care înconjura statuia lui Lazăr, creştea porumbul.

Neturburat de realităţile prezentului, Marsillac însă, perseverent, îşi duce mai departe visul unui bulevard larg, frumos, care să fie o podoabă a oraşului. Şi în *„Journal de Bucarest"* din 1872 propune ca pe partea rămasă liberă, cea din faţa Universităţii, să se construiască un subteran mare, din Podul Mogoşoaei până în str. Colţei. Tunelul acesta, luminat puternic cu globuri felurit colorate, să cuprindă tot ce poate folosi desfătării ochiului şi minţii, acvariu cu toate vietăţile mărilor, peşteri cu stalactite şi stalagmite, cascade luminoase şi pivniţe boltite, calde iarna, răcoroase vara, în care să se aşeze birturi şi berării... Deasupra subteranului, şi pe toată lungirea lui, să se ridice, pe coloane subţiri, un acoperiş înalt, din fier şi sticlă, care să se poată deschide după anotimpuri şi, sub această boltă străvezie, vedea o grădină minunată, cu bazine şi pavilioane şi izvoare şerpuind printre flori, iar în grădină, teatru de comedii şi vodeviluri, parchet de dans, chiosc de muzică, restaurante, săli de lectură...

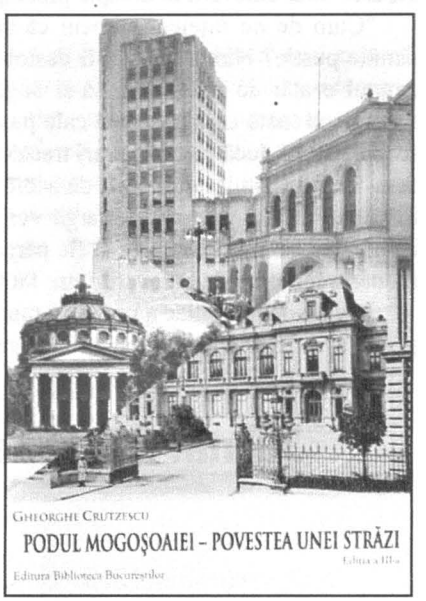

Proiectul lui Marsillac n'a fost însă pe placul tuturor; în *"Românul"* d-l profesor Grigore Ştefănescu se supără foc, arătând că proiectul Marsillac ar fi o profanare a ştiinţei şi a filosofiei, al căror azil este Academia, care nu poate tolera, în faţa ei, scene de vodevil şi săli de dans.

Şi astfel că, până mult mai târziu, în faţa Universităţii nu era decât tot un lung şir de şandramale, înalte cât omul, dintre care cea mai renumită era iaurgeria lui Hagi Stanof, un bulgar vestit pentru iaurtul şi cataifurile sale.

Dar dragostea lui Marsillac pentru oraşul ce-l adoptase rămăsese aceeaşi, nepărmurită, şi fiindcă pe la 1872 Primăria proiectase prelungirea bulevardului Academiei dincolo de Podul Mogoşoaei, spre Cotroceni, Marsillac, atât de bogat în proiecte, propune următorul:

Bulevard să nu se croiască. În schimb, locul din faţa bisericii Sărindar, (unde e azi "parcul" automobilelor şi terasa Cercului Militar) să fie nivelat, iar biserica să rămâie în mijlocul unei mari pieţe pătrate, înconjurată de arcade în genul Procuraţiilor sau Galeriilor dela Palais Royal. Piaţa astfel creată, ar fi mărginită la răsărit de Podul Mogoşoaei, la miazănoapte de casa Prinţului Milos Obrenovici (azi imobilul din colţ al Societăţii "Generala"), la miazăzi de hotelul Herdan şi, la apus, de o balustradă de marmură albă, cu o bancă de-a-lungul ei, aşezată pe muchea zidului de susţinere.

De pe această terasă, care va avea o privelişte minunată spre Cişmigiu şi Cotroceni, va coborî o scară monumentală cu două rampe, între care, dintr'o grotă scorburoasă, o cascadă va cădea într'un basin la poalele terasei, unde va fi aşezată o altă piaţă, mărginită de grădina Oteteleşeanu, grădina Cişmigiu şi grădina Poliţiei (care pe atunci se întindea cam până la actualul Minister al Lucrărilor Publice).

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Astfel vor avea Bucureştii două pieţe, minunat suprapuse, şi o împreunare arhitecturală într'adevăr monumentală...

Dar de o prelungire a Bulevardului nu vrea să auză Marsillac cu niciun preţ.

"Cum de nu-şi dă nimeni seama" – scrie dânsul – "că hotelul Herdan, aşezat de-a-curmezişul aşa cum este" (cotul pe care-l face Bulevardul la încrucişarea cu Podul Mogoşoaei nu i l-a iertat Ullyse de Marsillac niciodată) "se va împotrivi pe veci la trasarea unui bulevard în dreapta prelungire a acelui existent?"

"Cum de nu înţelege nimeni că noua arteră e sortită să rămâie pustie? Nimeni nu va fi destul de nebun, dat fiind că terenul e atât de mlăştinos, să-şi bage banii în temelii mai scumpe ca toată casa. Această cale pustie nu va avea deci alt scop decât să ducă pe câţiva rari trecători în strada care merge de-a-lungul Cişmigiului; căci, de acolo înainte, vor putea edilii să croiască o cale cât de largă vor pofti, niciodată n'o să izbutească să aducă viaţă în acele părţi. Sortit singurătăţii, va fi doar o fantomă de bulevard între fantome de case..."

Ulysse de Marsillac a prevăzut multe. A prevăzut că odată şi odată vor fi Bucureştii pavaţi în întregime, că toate străzile vor fi luminate, că oraşul va ajunge capitala cea mai populară a Răsăritului; a proorocit chiar, într'o zi de inspiraţie, că bucureştenii vor putea merge, odată, până la un câmp apropiat unde maşini sburătoare îi vor duce în câteva ore la Viena, Roma sau Paris, dar viitorul Bulevardului Elisabeta nu l-a ghicit. "Câţiva rari trecători", "fantomă de bulevard"...! De-ar putea învia bătrânul Marsillac numai un sfert de ceas, oricând, zi de săptămână sau sărbătoare, iarna sau vara, pe ploaie sau pe soare, şi să vadă ce-i pe bulevardul sortit de dânsul pustietăţii, să vadă *turma*, cum se mişcă încet, încet, din lipsă de loc unde să-şi pună picioarele, cum se mişcă fără scop, fară gând, fară odihnă... Răsar ghioceii, înfloresc liliacii, îmbălsămează teiul, cântă pasările, se scutură macii, se ofilesc bujorii, cad frunzele, ce ştie turma? Zi după zi, an după an, coboară bulevardul, la Brezoianu face stânga împrejur, trece pe Calea Victoriei, la teatru face stânga împrejur, coboară iar Calea Victoriei, suie iar pe bulevard, se opreşte iar la Brezoianu...

Fragment din volumul: *Podul Mogoşoaiei – povestea unei străzi,* ediţia a II-a, Editura Biblioteca Bucureştilor, Bucureşti, 2012, p. 109 şi urm.

Jurnal sentimental: Misterele din Piaţa Gorjului (XI)

Călin HENTEA
istoric

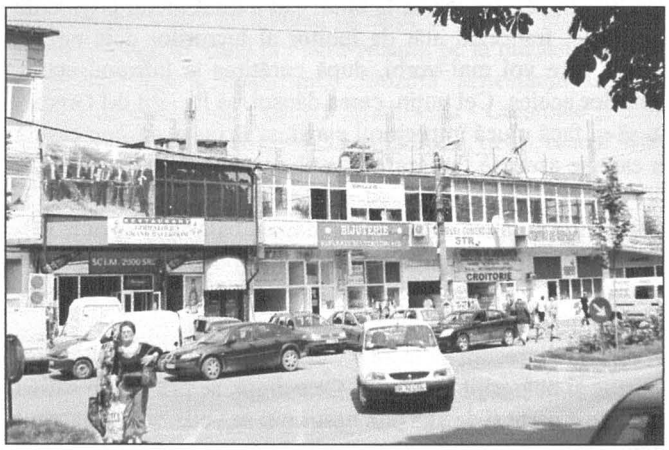

Undeva, între strada Răsăritului si cea a Apusului, pe bulevardul alocat cândva Armatei Poporului, dar "retrocedat" postdecembrist lui Iuliu Maniu, după Piaţa Veteranilor, este Piaţa Gorjului. De ce "a Gorjului" printre militari şi veterani, nu ştiu. Cum nu ştiu de ce strada Conductei, care mărgineşte Piaţa Gorjului, alături de cea a Dezrobirii, a fost rebotezată Cernişoarei.

În ciuda aparenţelor, Piaţa Gorjului (foto, autorul) este un microunivers plin de mistere etalate în văzul tuturor. Cel mai impunător este *misterul* noilor clădiri care se ridică în jurul ei. La ce servesc ele? Cine stă sau lucrează în ele? O întrebare la care probabil că nici primăria şi nici proprietarii nu au un răspuns limpede. Important este că s-au ridicat câte patru, cinci etaje falnice, unele cu termopan, altele încă ştirbe, deşi cea mai nefericită dintre ele a fost lăsată cu stâlpii dezgoliţi şi fier-betonul întins spre cer începând de la etajul trei. Cu toate acestea, la etajul întâi al respectivei clădiri, un *banner* anunţă că Restaurantul "Godfather's Grand Ballroom" (de unde se poate deduce că în zonă s-ar vorbi fluent limba engleză) organizează nunţi, botezuri, cumetrii. Nici vorbă, aşadar, de concurenţă neloială cu celelalte "lăcaşuri de cultură şi socializare" similare şi ascunse prin vecinătate, unde se poate bea "una mică" până-n zori, cu plata ulterioră în zi de muncă şi saci de cărat.

În piaţa propriu-zisă, *misterele* sunt protejate de umbră, atât în hala întunecoasă, cât şi în afara ei, sub copertinele înghesuite una în alta. Aceeaşi marfă are preţuri uşor diferite, despre toate fructele (de la mere la portocale sau cireşe) stă scris că sunt *foarte, foarte dulci*, ceea ce însă nu explică cum cel puţin una dintre permanentele vânzătoare de zarzavaturi (blondă, aur, blugi) pleacă acasă într-un Volkswagen Passat, iar cea de la fructe face zilnic parada modei şi a cosmeticii la taraba cea mai vizibilă dinspre stradă.

Mulţimea chioşcurilor de ziare aflate de jur împrejurul pieţei, nouă la număr, unele chiar faţă în faţă sau alături, dovedeşte însă un interes deosebit al localnicilor pentru presă, literatură, filme, sex, modă, integrame etc. Deşi, *după vorbă, după port,* nu s-ar zice. Oamenii nu par a fi deloc înstăriţi, pensionarii trăgând căruţul sunt mulţi, nomazii sunt nelipsiţi, dar ei nu citesc, ci vând papuci, cuverturi şi geci. La concurenţă cu lectura pare a fi pescuitul, probabil în lacul Morii (dar acolo este piaţa Crângaşi), dat fiind oferta largă de tot felul de undiţe şi accesorii indispensabile acestui sport, pare-se foarte popular. În rest, labirintul pieţei ascunde un număr variabil, dar considerabil, de alimentare, aşa încât este de presupus că oamenii pot cu greu să se hotărască în faţa unei asemenea bogăţii de salamuri, afumături şi telemele, mai mult sau prea puţin variate.

Având, însă, preocupările dominante mai sus bănuite şi pomenite, locuitorii din numeroasele şi înaltele blocuri muncitoreşti dimprejur nu par a fi deloc frământaţi sau deranjaţi de aceste mistere. Ei sunt mulţumiţi că piaţa este aproape (vai de bogătanii ăia din centru, care trebuie să se ducă cu maşina după o roşie sau o brânză), că nu este prea scumpă (deşi aici părerile sunt împărţite) şi că, în general, găseşti cam tot ce-ţi trebuie. În rest, cui nu-i place, să se ducă unde-o şti.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

PATRIMONIU

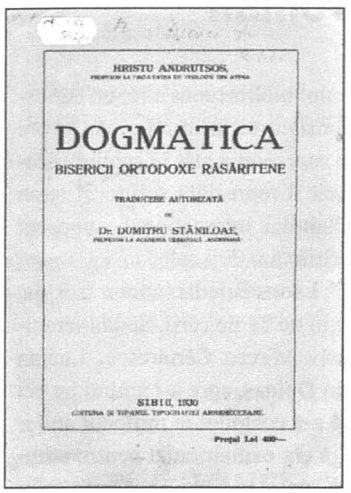

Hristu ANDROUTSOS, *Dogmatica Bisericii Ortodoxe Răsăritene,* Traducere autorizată de pr. Dumitru Stăniloae, Sibiu, Editura şi Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1930, 476 p.

Dogmatica ce apare acum în româneşte nu datează de curând în original, nici autorul nu este un nume necunoscut. Hristu Androutsos şi-a început activitatea ştiinţifică cu o lucrare intitulată Răul la Platon, publicată la Atena în 1896, prima parte, şi la Constantinopol în 1897, partea a doua. Natura problemei fixate şi pătrunderea pe care o cerceta vădeau un spirit familiarizat cu literatura filosofică germană şi preocupat de învăţăturile esenţiale ale credinţei creştine. Aceasta se vede şi din faptul că, în paralel, tot în 1896, publică o altă lucrare intitulată A doua lecţie despre păcatul strămoşesc. Începuturile acestea anunţau pe viitorul dogmatist. (Cuvântul traducătorului)

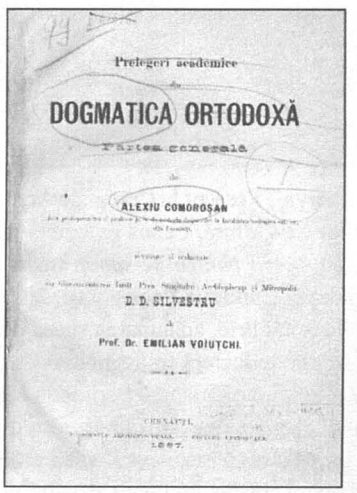

Alexiu COMOROŞAN, *Prelegeri academice din Dogmatica Ortodoxă. Partea generală.* Revăzute şi redactate de prof. dr. Emilian Voinţchi, Cernăuţi, Tipografia Arhiepiscopală, 1897, 452 p.

De unde a luat repausatul profesor universitar Alexiu Comoroşan materia şi de care mijloace s-a folosit el în compunerea prelegerilor sale, nu mi-a fost posibil a urmări în toate locurile şi de aceea numai puţine le-am însemnat în notele subliniate. Lucrul meu se reduce la rectificarea şi ordonarea materiei, la paragrafarea şi împlinirea câtorva articole care erau numai începute, la controlarea citatelor din Sfânta Scriptură şi traditiune... (Precuvântare, dr. Emilian Voinţchi)

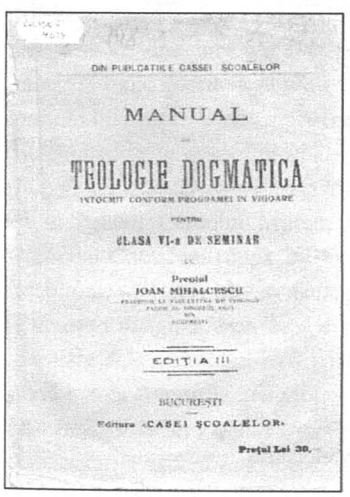

Ioan MIHĂLCESCU, *Manual de Teologie Dogmatică, pentru clasa a VI-a de Seminar, de preotul Ioan Mihălcescu,* ediţia a III-a, Bucureşti, Tipografiile Române Unite, 1924, 364 p.

Cartea de faţă trebuie să fie, după părăsirea băncilor şcolii, un tovarăş nedespărţit, prietenul impersonal la lumina căruia să se poată recurge oricând. (Autorul)

Rubrică realizată cu sprijinul Serviciului Patrimoniu Cultural. Memorie Comunitară

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

AUTOGRAFE CONTEMPORANE

Leons BRIEDIS – un leton cu suflet de român

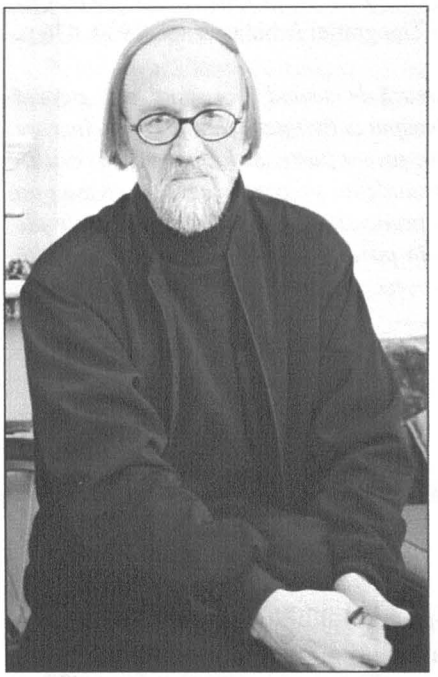

Recent, la o reuniune de specialitate în domeniul biblioteconomic, un cunoscut critic şi traducător din R. Moldova constata cu admiraţie că, la ora actuală, în materie de poezie Letonia deţine supremaţia atât în spaţiul european cât şi în cel ex-sovietic. Exemplul cel mai strălucit îl reprezintă scriitorul leton Leons Briedis *(foto, în medalion),* membru al PEN-Clubului International, cunoscut eseist, traducător şi publicist, membru al Academiei de Ştiinţă a ţării sale.

Recunoscut de critică drept „un Paganini al textului", Leons Briedis (născut la Riga, 1949) a tradus şi publicat, *din limba română,* nu mai puţin de 21 de cărţi, de la literatură populară la scriitori clasici şi contemporani (inclusiv Mircea Cărtărescu, Lucian Blaga, Nichita Stănescu, Ana Blandiana sau Şt. Augustin Doinaş, spre a-i aminti pe cei mai cunoscuţi). Apropierea lui Briedis de limba română s-a coagulat la mijlocul anilor '70, când tânărul student al Universităţii de Stat din Riga era exmatriculat pentru atitudine *antisovietică* şi expulzat din Riga şi Moscova. În aceste condiţii, îşi găseşte refugiu la Chişinău, frecventând Universitatea locală – secţiile filologie română şi spaniolă. Căsătoria cu o etnică româncă (Maria Briedis-Macovei, născută în sudul Basarabiei şi a cărei familie a fost deportată în Gulag) i-a deschis tânărului scriitor disident calea spre istoria şi cultura românească. Ulterior s-a perfecţionat în cunoaşterea şi a altor limbi romanice (cu deosebire italiana şi portugheza, iar mai recent catalana). Pentru activitatea de traducător şi editor, Leons Briedis a fost distins cu ordinul portughez *Orden del Merito- Comendator,* dar şi cu cea mai înaltă distincţie letonă, *Ordinul celor trei stele.*

Actualmente conduce revista „Kentaurus XXI" şi este directorul editurii private „Minerva". Prezent la Curtea de Argeş în cursul lunii iulie a.c., la invitaţia academicianului Gheorghe Păun, preşedintele Clubului Iubitorilor de Cultură, Leons Briedis – însoţit de soţia sa – a recitat, într-o frumoasă limbă românească, versuri din cel mai recent volum al său – *Azil pentru ne-somn,* traducere de Leo Butnaru, Latvian Literature Center, Editura Fundaţiei Culturale Poezia, Iaşi, 2011 – urmate de versiunea în limba letonă, cu totul un veritabil recital liric, aplaudat la scenă deschisă de publicul local.

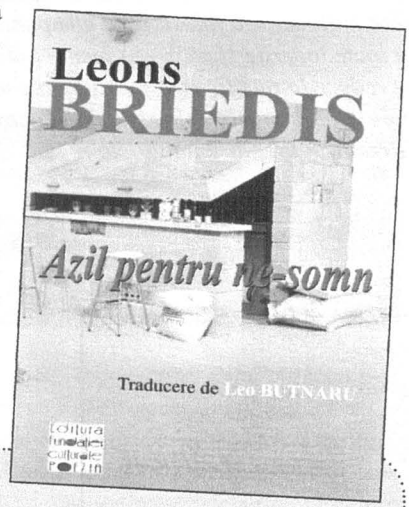

Poet de factură trans-modernistă, Leons Briedis utilizează cu abilitate multiplele sensuri ale mitului, articulând o veritabilă bipolaritate între conştiinţa magico-mistică şi cea estetică. Tonul elegiac, relevarea unor mistere latente şi nu în ultimul rând virtuozitatea expresiei plasează poezia sa în zona stilisticii moderne. În lipsa unor criterii estetice menite sa valorizeze contextul creatiei lui Leons Briedis, pornind de la realităţile limbii şi culturii letone, vom constata totuşi o anume *aromă* a textelor (având obligatoriu în gând prezenţa senzitivă a răşinii pinilor baltici), unicul mod de raportare fiind cel redat de polifonia conotaţiilor.

Citită dincolo de contextul cultural în care a fost creată, poezia lui Leons Briedis este dovada vie a existenţei unui limbaj *liric autonom,* funcţionând dincolo de spaţiu, timp şi cultură locală, la limita şi în haloul cuprinzător al mitului. (M.N.)

AZIL PENTRU NE-SOMN

Către Theseus

Oare pe cât de mulţi Theseus i-ai părăsit tu
fără a încerca o cât de mică remuşcare de conştiinţă

Destinul ţi-a fost nepăsător dintotdeauna
pe potriva nepăsării tale faţă de alţii
şi pe cât de indiferent te-ai arătat până şi cu iubita-ţi Ariadna

(Ba chiar şi faţă de tine însuţi
însă asta nicicând nu ţi s-a părut important)

Poate că unica întrupare pe care ai iubit-o
a fost Minotaurul?

Posibil anume din acest motiv pregătindu-te să-l ucizi
în labirinturile palatului lui Minos
doar te-ai prefăcut că-ai face asta
fricosule erou

Nu
nicicând n-ai fi îndrăznit să ucizi Minotaurul

Minotaurul care
eşti chiar tu însuţi
şi cu care nici până în ceasul morţii tale
nicicând nicicum nu vei putea să isprăveşti
ca de obicei uitând să schimbi ale destinului tău vele negre cu
cele purpurii

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Corabie în pustiu

cu catargele istovite de arşiţă
şi bordurile roase de nisip
iat-o
corabie în pustiu

"cândva aici a fost o mare"
încearcă să mai şoptească în sufletu-i putrezit
vântul inexistentelor atlantide

"mulţumesc"
îi spune fără cuvinte sufletul corăbiei
"întreaga-mi viaţă am tot visat la oareşicare oază
şi poate anume din cauza că am ajuns în ea
acum mă simt atât de nefericită"

Ultimul sonet al lui Rilke

albăstrimea e atât de inaccesibilă
încât acolo s-ar putea aciua
doar un singur suspin al lui Dumnezeu

tăcerea infinit călduroasă
cade ca o ramură de prun
undeva la sudul sufletului meu
de unde cucul s-a zburătăcit

eu cobor
pe panta abruptă a amintirilor
spre marea încă invizibilă a melancoliei
care încetul cu încetul mă goleşte de sânge

după ce din întâmplare am fost înţepat
de spinul
ultimului sonet al lui Rilke

Păstorul de zei

ca pe bârsane în luminişuri montane
păstoresc cioporul nenumăraţilor mei zei
şi seară de seară
adunându-i în ocol
presimt că din nou e cu unul mai puţin

curând
nu va fi să rămână nici cel din urmă

ci doar acest fluier de soc
din care cânt:
unică răsplată
pentru dezinteresata-mi viaţă
de sclav

Augustin COSTINESCU şi virtuţile peisajului urban

În vara anului 2007, pictorul Augustin Costinescu (n. 28 aprilie 1943, la Lipova, judeţul Arad) suferă un infarct miocardic sever. Din fericire, depăşeşte acest impas cu sprijinul medicului Vlad Vintilă de la Spitalul Clinic de Urgenţă şi se hotărăşte să-şi schimbe nu doar modul de viaţă, dar şi priorităţile. În aceste condiţii, se decide să renunţe la atelierul şi locuinţa din Bucureşti în favoarea oraşului Sinaia şi totodată să doneze localităţii sale de suflet o importantă colecţie de artă (pictură, gravură şi sculptură), solicitând în schimb privilegiul de a beneficia de o galerie permanentă, care să funcţioneze într-un spaţiu adecvat. Odată creat cadrul juridic al acestei decizii, Augustin Costinescu devine sinaian cu acte în regulă, fapt salutat cu entuziast de primarul localităţii, Vlad Oprea: „Noi, reprezentanţii oficialităţilor locale, îmbrăţişăm cu căldură această iniţiativă nobilă şi rară în aceste timpuri şi urăm pictorului Augustin Costinescu: Bine aţi venit, maestre, în oraşul Sinaia!" *(fragment din Caietul expoziţiei permanente).*

Absolvent al Academiei de Arte „N. Grigorescu" din Bucureşti (clasa prof. Aurel Vlad şi Ion Popescu-Negreni), Augustin Costinescu se impune, încă din 1969, ca un artist veritabil, spirit enigmatic şi ludic deopotrivă, atras de farmecul boemei culturale cu parfum interbelic ce încă mai persista în Bucureştii acelor ani. Participant activ la expoziţiile individuale şi de grup organizate de U.A.P. la cunoscutele galerii „Orizont", „Amfora" sau „Eforie", ca şi la Palatul Cercului Militar, Muzeul Literaturii sau Muzeul Naţional Cotroceni (după 2004), Augustin Costinescu produce o pictură de tip *oniric. Retras voluntar* în colţuri paradisiace ale unui Bucureşti imaginar, sau, după caz, atras de soarele meridional.

Este dificil să descrii „originalitatea" unui peisaj urban, purtând marca Augustin Costinescu. Pânze precum *Lipscani*, *Peisaj din Herăstrău* ori *Palatul Cercului Militar* frapează prin coloritul viu, tonurile expresiv sugerate, bogăţia detaliului.

Despre pictura lui Augustin Costinescu criticul Tudor Octavian spunea, de pildă, în 1999, că *pentru artist tabloul însuşi este un obiect de artă.* Măiestria se releva din simple trăsături de penel, atributul fundamental al artistului fiind *însingurarea*, plăcerea muncii artistice, rar şi doar în treacăt bănuită de privitor.

Un an mai târziu, cu prilejul vernisajului expoziţiei de la World Trade Center din Bucureşti, criticul Valentin Ciucă nota: „Desenul este probitatea artei. Unele note *japonizate* evocă un model intelectual, aspiraţia spre o sinteză grafică. Expresia lapidară, abreviată indică interesul pentru detaliu, ca şi cum pictorul nu ar fi interesat să expună vitalitatea ansamblului." (Din volumul *Vernisaje elective*, 2000).

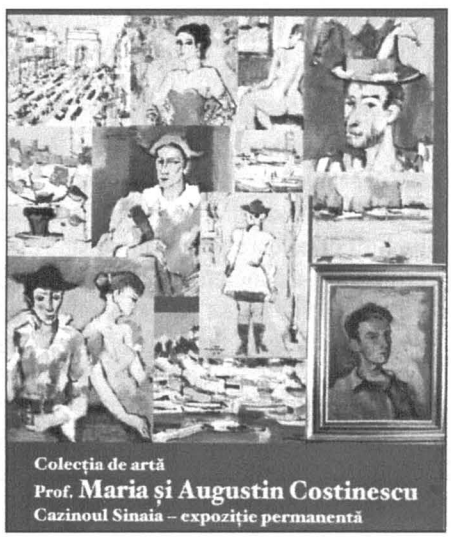
Colecţia de artă
Prof. Maria şi Augustin Costinescu
Cazinoul Sinaia – expoziţie permanentă

Expoziţia permanentă de Artă „Prof. Maria şi Augustin Costinescu", situată în localul Cazinoului Sinaia, Sala Nicolae Grigorescu, este o sinteză a întregii creaţii a artistului. Este în acelaşi timp o galerie de artă, o arhivă plastică şi un model de bun gust, ambientare şi reflexie intelectuală. Tablourile, desenele şi gravurile „dialoghează" cu opere clasice de sculptură din colecţia artistului. Periodic, aranjamentul simezelor este schimbat, pentru a permite expunerea variată a întregului ansamblu de lucrări dăruite de artist urbei de la poalele Bucegilor. Regăsim, aşadar, alături de tablouri de inspiraţie citadină, ecouri bucureştene ale unei cariere prodigioase şi mărturii vii ale călătoriilor în Toscana, Paris, Maroc ori Spania. Un loc aparte îl ocupă creaţiile inspirate din viaţa circului, colecţia de *Arlechini* şi *Colombine* fiind poate cea mai expresivă sub aspect plastic din tot *corpusul* ansamblului expoziţional.

Ca o concluzie, Augustin Costinescu se dovedeşte, prin acest ultim gest de mecenat cultural, un veritabil artist al cetăţii, un talent nativ dublat de o conştiinţă artistică exemplară. *(Cronicar)*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

MERIDIAN BIBLIOTECONOMIC

Experienţa catalogării obiectelor culturale (I)
Practica codificării pentru comunităţile patrimoniale

Erin COBURN - Muzeul J. Paul Getty
Elisa LANZI - Colegiul Smith
Eliyabeth OKEEFE - Muzeul şi Biblioteca Morgan
Regine STEIN - Bildarchiv Foto Marburg

Rezumat

Un corp de practici de catalogare s-au adunat în jurul CCO – Cataloguing Cultural Objects - Catalogarea Obiectelor culturale: Un ghid al descrierii operelor culturale şi a imaginilor acestor Cataloguing Cultural Objects: A Guide to Describing Cultural Works and Their Images (CCO) – de la publicarea acesteia în 2003. CCO este un manual pentru descrierea, documentarea şi catalogarea operelor culturale şi a surogatelor lor vizuale. Atenţia CCO se concentrează în principal asupra artei şi arhitecturii incluzând pictura, sculptura, manuscrisele, fotografia şi alte arte vizuale, fără însă a se limita la acestea. De asemenea CCO acoperă multe alte tipuri de opere culturale, incluzând siturile arheologice, artefacte şi obiecte funcţionale din domeniul culturii materiale. Această lucrare examinează influenţa CCO şi a implementărilor sale în setările de catalogare pentru muzeu şi pentru comunitatea bibliotecii vizuale. În trasarea împreună a trei scenarii diferite, autorii au identificat strategii comune pentru anumite provocări în fiecare domeniu. Proiectele prezentate conţin: (1) dezvoltarea unui standard de facto pentru contribuţia la colecţia de istorie culturală şi naţională pentru unirea cataloagelor şi repozitoarelor digitale prin armonizarea schemelor CDWA Lite şi museumdat XML; (2) utilizarea CCO în cadrul proiectului Society of Architectural Historians Architecture Resources Archive (SAHARA) (Arhiva Resurselor Arhitecturale a Societăţii Istoricilor Arhitecturali), o arhivă deschisă online de fotografii ce documentează peisajele arhitecturale şi culturale din întreaga lume – proiectul SAHARA a dezvoltat un template de catalogare pentru uzul cercetătorilor şi bibliotecarilor; şi (3) aplicaţia CCO alături de alte linii directoare pentru înregistrări în privinţa setărilor legate de operele culturale şi bibliotecă. Apariţia practicii catalogării CCO s-a concretizat într-un număr de înregistrări de la muzeu şi comunităţile bibliotecii vizuale îndreptate către mediile de acces integrate LAM (libray/archive/museum). Autorii comentează modul în care luarea deciziilor în catalogare poate avea impact asupra convergenţei înregistrărilor în aceste medii.

Cuvinte cheie

Catalogare, metadate, obiecte de muzeu, opere de artă, imagini, arhive, artă, arhitectură

Introducere

Bibliotecile au o tradiţie de durată şi o responsabilitate în protejarea, documentarea, prezervarea şi asigurarea accesului publicului la informaţie. Aplicarea standardelor stabilite şi adoptate este o cale de a garanta că activităţile sunt realizabile. Totuşi comunitatea biblioteconomică recunoaşte că documentarea colecţiilor culturale, şi însemnătatea facilitării accesului la acestea trebuie să fie extensibilă şi adaptabilă pentru a reflecta cererea în creştere prezentată de tehnologia şi posibilităţile inerente în reţea. Catalogarea este un domeniu afectat de aşteptările crescute din partea diferitelor audienţe în ceea ce priveşte modalitatea de descoperire a colecţiilor şi a modalităţii în care sunt folosite resursele şi adaptate la RDA: Resource Description and Access[1] drept înlocuitor pentru AACR2. În mod semnificativ, RDA nu a căutat să reinventeze un standard al conţinutului de date pentru accesul bibliografic, ci mai degrabă construieşte pe fundaţia şi succesul AACR2.

În ultima decadă, au existat mai multe iniţiative standard, care au construit doar pe baza standardelor existente, dar care de asemenea au trecut peste împărţirea bibliotecă, arhivă, muzeu în privinţa modalităţii de documentare şi expunere în reţea. O asemenea practică creată pentru a se adresa absenţei unui standard de descriere, documentare şi catalogare a operelor de artă şi a surogatelor vizuale ale acestora, şi care a recunoscut limitările prezentate de AACR2 în umplerea acestui gol, este Cataloguing Cultural Objects - Catalogarea Obiectelor Culturale: Guide to Describing Cultural Works and Their Images (CCO) - Ghid pentru Descrierea Operelor de Artă şi a Imaginilor Acestora[2].

Iniţiativa CCO (un proiect al Fundaţiei Asociaţiei Resurselor Vizuale începută în 2001) furnizează linii directoare pentru descrierea operelor de artă şi este bazată pe configurările VRA Core4,0[3] şi Categories for the Description of Works of Art (CDWA) - Categorii pentru Descrierea Operelor de Artă[4]. Spre deosebire de cele două scheme, totuşi, CCO întrebuinţează concepte care pot fi utilizate cu alte configurări de metadate (Dublin Core, MODS, MARC[5]). Comunitatea patrimonială nu a publicat niciodată norme (cum a făcut AACR pentru comunitatea bibliografică) care să întrunească cerinţele descriptive pentru obiectele unicat. Deciziile luate de catalogatori atunci când descriu operele sunt structurate pe percepţia catalogatorului asupra modului în care este definită opera de artă. CCO este un standard pentru conţinutul de date menit să informeze atât catalogatorii cât şi pe cei care construiesc sistemele patrimo-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

niale. Pe măsură ce s-au răspândit standardele de metadate specifice comunității, a devenit din ce în ce mai evident faptul că CCO poate reuni comunități disparate prin prescrierea practicilor comune de descriere a operelor de artă.

Încă de la început CCO a constituit un surplus binevenit pentru corpul de coduri de catalogare. Impactul său a traversat granițele geografice şi organizaționale. Spre exemplu, CCO a fost recomandat spre utilizare în cadrul bazelor de date agregate precum California Digital Library Shared Image Service[6] şi programul de găzduire pentru biblioteci digitale Mellon ARTstor[7]. CCO este considerat unul din standardele de baza de date din Cadrul de Norme pentru Construirea Colecțiilor Digitale[8]. Proiectele internaționale au adoptat de asemenea CCO, spre exemplu, Catalogul Electronic al Moştenirii Cultural Istorice a Bulgariei[9], Centrul de Documentare a Bunurilor Patrimoniale (Chile)[10], şi Muzeul Național din Berlin/Institutul pentru cercetare Muzeografică[11]. Şi în cele din urmă CCO a influențat RDA întrucât acesta era construit pe baza standardelor pentru descrierea resurselor din afara domeniului biblioteconomic. Apariția practicii de catalogare CCO s-a datorat unui număr important de înregistrări provenind de la aceste muzee şi comunități îndreptate către mediile de acces integrat LAM (library/archive/museum - bibliotecă/arhivă/muzeu). În timp ce aceste noi înregistrări vor îmbunătăți asemenea cataloage datorită practicii CCO care facilitează metadatele partajabile, metadatele moştenite pot oferi dileme interesante în sistem. Spre exemplu: înregistrările vechi contra înregistrărilor ierarhice pentru operele complexe; nelămuriri privind „of-ness" şi „about-ness"; şi diferențe în privința conceptului de „operă". Această ultimă problemă poate apărea de asemenea, datorită utilizării incorecte a FRBR[12].

Un nou proiect de cercetare, „Schimbul de date muzeistice"[13] utilizează CCO pentru a ajuta analizarea unor cantități mari de date adunate din bazele de date ale muzeelor. Proiectul este fondat de Fundația Andrew W. Mellon şi foloseşte Programele RLG ale OCLC. Directorul de proiect Günter Waibel (OCLC) observă:

„În timp ce (proiectul) utilizează aceeaşi structură de date (CDWA Lite XML), toți participanții sunt conştienți că regulile de populare cu conținut a acelei structuri poate diferi considerabil de la instituție la instituție. Catalogarea Obiectelor Culturale devine numele gazdei, dar o bună bucată de informații puse la dispoziție precede apariția acestui standard de conținut informatic."[14]

Profesioniştii şi catalogarea: SAHARA Image Archive

În martie 2008 Societatea Istoricilor Arhitecturali (Society of Architectural Historians – SAH) a primit un grant din partea fundației Andrew W. Mellon pentru dezvoltarea SAH Architecture Resources Archive (SAHARA), o bibliotecă digitală dinamică, în scopul cercetării şi predării[15]. Necesitatea unei asemenea resurse a fost transpusă în Scholarly Communication Institute – Institutul de Comunicări Ştiințifice (SCI4), sponsorizat de asemenea de către Fundația Andrew V. Mellon şi desfăşurat la Universitatea din Virginia în Charlottesville Virginia în vara anului 2006[16]. Scopul institutului a fost să ofere o şansă conducerii SAH, istoricilor arhitecturali, bibliotecarilor şi editorilor de a studia, dezvolta şi implementa strategii instituționalizate bazate pe disciplină pentru avansarea comunității de profesioniști în contextul revoluției digitale în domeniul istoriei arhitecturale.

Institutul de Comunicări Ştiințifice din Virginia a obținut două granturi de la SAH. Primul a fost pentru dezvoltarea prototipului unei versiuni electronice a Jurnalului Societății Istoricilor Arhitecturali. Al doilea a fost pentru SAHARA, cu aşteptarea ca oamenii de ştiință, bibliotecarii şi conducerea instituției să se alăture în crearea unei resurse publice online care să îmbunătățească domeniul istoriei arhitecturii şi să creeze un nou model colaborativ pentru resursele vizuale şi artă şi bibliotecile de arhitectură. Pentru prima dată, în loc să creeze baze de date repetitive pentru fiecare universitate, SAHARA va da posibilitatea obținerii unor rezultate din colaborarea în privința creării unei resurse autoritare cu acoperire globală care să suporte atât cercetarea şi publicațiile ştiințifice cât şi îmbunătățirea nivelului de predare la nivel universitar.

Se aşteaptă ca SAHARA să schimbe modul în care bibliotecarii de la bibliotecilor din domeniul artelor vizuale şi arhitecturii în cadrul instituțiilor respective îşi desfăşoară munca. În locul dezvoltării unor colecții de imagini arhitecturale separate, independente, pentru fiecare instituție, oamenii de ştiință şi bibliotecarii vor oferi imagini arhitecturale şi metadate către SAHARA, o resursă publică ce va fi disponibilă tuturor. Surplusul provenit din alcătuirea colecțiilor va fi eliminat, şi acest fapt va duce la reducerea pierderilor în cazul cataloagelor originale. Acesta a fost un scop al comunității de resurse vizuale pentru mult timp, iar SAHARA furnizează un model pentru testarea acestui concept.

SAHARA reprezintă un parteneriat ce include o gamă largă de persoane şi instituții. Membrii conducerii SAH sunt o parte din parteneri – Directorul executiv Pauline Saliga, Preşedintele Dietrich Neumann şi Prim Vice Preşedintele Dianne Harris. Un prim grup de parteneri – Universitatea Brown (Providence, Statele Unite), Institutul pentru Tehnologie Massachussetts (Cambridge, Statele Unite) şi Universitatea din Virginia (Charlottesville, Statele Unite) au fost identificate pe baza programelor de istorie arhitecturală şi a interesului resurselor vizuale şi bibliotecilor de arhitectură de a se implica. Partenerul care se ocupă de partea tehnologică este ARTstor, un imens repositoriu de imagini cu infrastructură tehnologică şi expertiză organizațională alături de un personal care poate contribui la un proiect precum SAHARA.

SAHARA va constitui o sursă de informație, mai degrabă decât o revistă de elită. Unul dintre scopuri va fi susținerea ideii de conținut vizual la fel de valoros ca instrument de cercetare ca şi conținutul textual şi a faptului că punctele de vedere are oamenilor de ştiință sunt direct legate de modul lor de gândire asupra site-urilor. Colecția SAHARA va fi alcătuită din două grupe de imagini suprapuse : „Colecția Membrilor" şi „Colecția Editorilor". Orice membru SAH îşi poate încărca singur imaginile pe site-ul SAHARA, presupunând că acestea întrunesc condițiile de bază din punct de vedere tehnic. Imaginile alese pentru „Colecția Editorilor" vor fi alese dintre imaginile cuprinse în „Colecția Membrilor" atât pe baza calității tehnice superioare cât şi a factorilor care includ unicitatea conținutului şi nevoia de conținut în anumite domenii în vederea dezvoltării colecției. Această selecție va fi condusă de echipe editoriale compuse din membrii SAH şi parteneri bibliotecari care vor fi editori locali în funcție de spațiu şi timp (ex. Arhitectura italiană renascentistă).

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

De-a lungul primului an, partenerii s-au concentrat asupra dezvoltării unui instrument care să permită oricărui membru să încarce singur imagini, să creeze metadate şi în final să adauge conţinut colecţiilor SAHARA. Acest model de lucru în care oamenii de ştiinţă ajută la construirea colecţiilor şi le fac accesibile este un nou model care necesită din partea noastră un mod de gândire diferit asupra rolului oamenilor de ştiinţă şi bibliotecarilor din punct de vedere al construirii de colecţii şi al catalogării. Oamenii de ştiinţă sunt profesionişti în anumite domenii; de aceea presupunem că expertiza profesioniştilor care contribuie la SAHARA va aviza catalogarea şi accesibilitatea imaginilor şi va rezulta o metadată de înaltă calitate. În plus, editorii zonali aduc de asemenea expertize ştiinţifice care vor îmbunătăţi calitatea şi autoritatea SAHARA ca şi colecţie de recenzii reciproce.

Deşi CCO reprezintă standardul în catalogare , colegii de la SAHARA nu au fost conştienţi de existenţa standardelor de catalogare. S-a presupus că standardele (aşa cum au fost create de bibliotecari) nu vor fi destul de specifice domeniilor şi nu vor permite specificitatea termenilor pe care i-ar putea folosi istoricii arhitecturali (ex. „cancello" un tip de adăpost din perioada creştină timpurie utilizat în Roma antică) De aceea am avut destul de multe discuţii între oamenii de ştiinţă şi bibliotecari pe tema metadatei potrivite pentru imaginile arhitecturale. Schema iniţială a fost creată în faza de planificare de o echipă de profesionişti şi bibliotecari care au discutat despre nevoia oamenilor de ştiinţă de a regăsi conţinut vizual referitor la mediul construit, şi metadata care a necesitat transformarea acestui conţinut în material uşor de regăsit.

Schema SAHARA utilizează multe dintre elementele ce se găsesc în CCO. Acestea includ Creator, Titlul site-ului, Mod de lucru, Data, Locaţia, Stilul, Sursa, Tipul de vizionare, Descriere, Materiale şi Tehnici, Măsurători, Descriere şi Subiect. În cadrul Creator putem include naţionalitatea creatorului, rolul acestuia în crearea site-ului, atribuţii. În cadrul informaţiilor despre Titlu pot fi furnizate titluri alternative precum şi denumiri de sisteme din care site-ul poate face parte. Informaţiile despre Locaţie includ datele adresei – stradă, oraş şi ţară. Există un interes din ce în ce mai viu pentru referinţele geografice în domeniul arhitecturii şi de aceea SAHARA include opţiuni de utilizare a punctelor de referinţă pentru construirea site-ului, folosind longitudiea şi latitudinea.

Unul din cele mai importate aspecte ale creării acestui tip de resurse este abilitatea de a folosi câmpurile de autoritate şi terminologia controlată. Cu ajutorul colegilor de la ARTstor am legat câmpul Creator de ARTstor Authority File (Fişierul de Autoritate ARTstor) (derivat din Getty ULAN[17]). Câmpul Titlu, cât timp nu este conectat la un fişier de autoritate, utilizează o caracteristică auto-fill astfel încât dacă utilizatorul introduce numele site-ului care există deja în SAHARA, numele va apărea ca selecţie. Pe măsură ce cantitatea de informaţie în SAHARA se măreşte în timp, caracteristica auto-fill va deveni din ce în ce mai utilă, întrucât din ce în ce mai multe titluri vor fi regăsite în colecţie.

Alte câmpuri necesită o terminologie controlată. Acestea includ Tip de vizionare, Clasificare limitată (care în acest caz este utilizată petru a descrie Tipul de lucru), şi Ţara (luată din lista de ţări de la ARTstor). Termenii acestor câmpuri au fost aleşi de un grup format din oamenii de ştiinţă de la SAHARA şi bibliotecari utilizând lexiconul Getty. Dezvoltarea listei Tip de activitate, denumită Clasificare limitată în SAHARA a constituit un proces îndelungat. Numărul de termeni folosit în Tipuri de actvităţi în majoritatea bazelor de date formează o listă foarte lungă. O listă de alegere pull-down de sute de termeni este greu de utilizat şi ar putea încurca mai mult utilizatorii. SAHARA a creat o listă extrem de scurtă, şi de aceea mult mai uşor de mânuit decât cea originală. Lista în loc să ajute la regăsirea site-urilor după funcţiile specifice acestora, serveşte mai degrabă drept modalitate de clasificare a site-urilor în diverse categorii. Conceptul de Tip de activitate, în acest caz a fost redus conform necesităţii pragmatice a celor care nu sunt catalogatori profesionişti.

Nespecific CCO, dar critic pentru SAHARA, este includerea câmpurilor administrative pentru conturarea fotografului, celui ce colaborează în domeniul imaginilor, copiright-ul şi utilizarea drepturilor colaboratorului. Pentru a încerca găsirea echilibrului între căutarea de metadate, dar nu prea multe, am schiţat câmurile necesare.Aceste câmpuri sunt foarte apropiate de câmpurile recomandate de CCO şi includ: Titlu, Tip vizualizare, Clasificare largă (care ajută la căutarea şi regăsirea informaţiei în cazul repozitoarelor digitale), Locaţie, Dată, Stil, şi Sursă de informaţie referitoare la colaborator, copyright, şi drepturi de utilizare.

În discuţiile despre metadata pentru proiectul SAHARA, câţiva oameni de ştiinţă au observat nevoia acută a unui câmp de autoritate pentru site-uri. Spre exemplu, un asemenea câmp de autoritate ar ajuta la dezambiguizarea diferitelor Palazzo Corner în Veneţia.Cataloagatorii de patrimoniu au cerut acest câmp de mulţi ani. Ca răspuns Getty Vocabulary Project crează un nou lexicon denumit Cultural Objects Name Authortity (CONA) – Nume de Autoritate pentru Obiecte Culturale[18] SAH este interesat în mod deosebit sistemul de colaborare pentru sistemul CONA. Din nou, expertiza comunităţii oamenilor de ştiinţă ar beneficia foarte mult de pe urma unui asemenea câmp de autoritate.

Pe măsură ce oamenii de ştiinţă au împărtăşit imaginile şi le-au catalogat în SAHARA, una din primele întrebări pe care le-am primit privitor la problema „Ce cataloghez?" Dacă unul catalogheză o construcţie, locaţia va fi poziţia geografică în care este amplasată aceasta. Cineva care încearcă să catalogheze o hartă ne-a întrebat „Cum pot cataloga ceva precum harta Nolli când câmpul Locaţie este încă cerut?" Ea a observat că sunt necesare definiţii clare pentru ceea ce intră în SAHARA şi ceea ce aparţine ARTSTOR. Pe de altă parte, cele două repozitoare trebuie să devină din ce în ce mai interrelaţionate în privinţa conţinutului şi a catalogării. Acest om de ştiinţă a realizat că cei care se ocupă de catalogare se gândesc zilnic la o modalitate de a aduce împreună diverse forme de catalogare în cadrul unor sisteme comune într-un fel în care să folosească tuturor utilizatorilor. Putem pune întrebarea de bază în cadrul normelor noastre de catalogare, dar problema modalităţii în care conţinutul converge în cadrul repositoarelor trebuie să primească un răspuns comun din partea tuturor catalogatorilor şi a furnizorilor de repositoare.

SAHARA a fost lansat la 1 aprilie 2009, cu o colecţie iniţială de aproximativ 9500 de imagini la care colaboratorii pot adăuga în continuare. Pe măsură ce oamenii de ştiinţă colaborează, ei furnizează de asemenea feedback pentru schema de metadate pentru a uşura utilizarea template-ului şi a câmpurilor specifice pentru metadata. Spre exemplu, oamenii de ştiinţă

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ne-au comunicat că termenul Tip de vizualizare este prea scurt. Am obţinut acelaşi feedback în privinţa listei Clasificare limitată, Aceste comentarii ne readuc la discuţiile originale pe tema modalităţii de creare a listelor de termeni care sunt destul de scurte pentru a putea alege, din liste diferite care sunt destul de valoroase. În deliberările noastre asupra câmpurilor de metadate, s-a ajuns la concluzia că spaţiul Stil ar trebui cerut. Dar am avut destule comentarii care susţineau că cererea câmpului Stil nu este de folos întrucât nu toate construcţiile, site-urile sau panoramele pot fi definite cu un stil anume. Alte comentarii reflectă o lipsă totală de înţelegere a modului de utilizare a acestor câmpuri, informaţii absolut necesare accesului la colecţii menite a ajunge în timp la sute de mii.

Echipa proiectului SAHARA a creat un jurnal de feedback pentru a putea lua decizii bine informate asupra schimbărilor sugerate pentru schema de metadate şi pentru utilizarea câmpurilor rezultate în urma acceptării schimbărilor propuse pentru următorul an. De asemenea construim un set de norme de catalogare care vor deveni comune comunităţii Societăţii Istoricilor Arhitecturali, care sperăm ca va educa oamenii de ştiinţă şi va asista catalogarea în cadrul SAHARA. De asemenea, ca parte a eforturilor noastre, angajăm bibliotecarii care lucrează împreună cu colaboratorii SAHARA pentru a-i ajuta să înţeleagă cum se utilizează câmpurile de matadate.

SAHARA se află nu doar într-un proces de construcţie a colecţiilor, dar şi într-un proces de educare a oamenilor de ştiinţă pentru a avea o gândire critică asupra metadatelor ca practică şi pentru selectarea metadatelor care să ofere cel mai facil acces. Pe măsură ce membrii SAH încep să contribuie la colecţie şi pe măsură ce bibliotecarii resurselor din domeniul arhitecturii şi artelor vizuale se implică din ce în ce mai mult în procesul de catalogare şi editare, scopul devine acela de a închega o comunitate de colaboratori concentrată asupra creării unui nou model de erudiţie în cadrul istoriei arhitecturale. SAHARA constituie un posibil model în care bibliotecarii pot colabora alături de oamenii de ştiinţă pentru a defini aceste noi roluri iar CCO stă la dispoziţia tuturor în cadrul acestui efort.

(continuare în numărul următor)

Traducere: Drd. Gabriela TOMA
Biblioteca Metropolitană Bucureşti

Note:

Toate resursele online sunt accesate la data de 15 mai 2009

1. RDA: Resource Description and Access. American Library Associasion , Canadian Library Associasion şi Chartered Institute of Library and Information Professionals. http://www.rdaonline.org/
2. Baca, M.; Harping, P.; Lanzi, E., McRae, L.; Whiteside, A., Eds, Catalogarea Obiectelor Culturale: Un Ghid pentru descrierea operelor de artă şi a imaginilor acestora. Asociaţia Bibliotecilor Americane, Chicago, 2006.
3. VRA Core Categories 4,0, Asociaţia Resurselor Vizuale. http://www.vraweb.org/resources/datastandards/intro.html
4. Categoriea for the Description of Works of Art (CDWA). J. Paul Getty Trust, College Art Association. http://getty.edu/research/conducting_research/standards/cdwa/
5. Dublin Core metadata Initiative. http://dublincore.org/; Metadata Object Description Schema (MODS). Biblioteca Congresului http://www.loc.gov/standards/mods//; MARC21 Formats. Biblioteca Congresului http://www.loc.gov/marc/
6. California Digital Libraries, Shared Metadata Working Group. Norme de Prezentare a Metadatelor pentru UC Shared Images, 26 Martie 2009. http://www.edlib.org/inside/projects/image/msg_ucsi.pdf
7. Imagini ARTstor pentru Educaţie şi Erudiţie. http://www.artstor.org/index.shtml
8. Organizaţia Standardelor de Informare Naţională. Un Cadru de Norme pentru Construirea Colecţiilor Digitale. 16 Aprilie 2008. http://framework.niso.org/node/5
9. Trendafilova, malina. „Dezvoltarea mediului propice construirii catalogului reprezentărilor moştenirii cultural-istorice a Bulgariei". Academia Bulgară de Ştiinţe Cibernetică şi Tehnologia Informaţiei. Volum 7, nr.1 (2007), 95-105. http://74,125,95,132/search?q=cache:16UMdXEgH2AJ:www.cit.iit.bas.bg/CIT_07/v7-1/95-105.pdf+Electronic+Catalogue+of_Bulgarian+Cultural+Historical+Heritage&cd=2&hl=en&ct=clnk&gl=us&client=firefox-a
10. Sistemul de documentare pentru muzeele naţionale din Chile, SURTM , este bazat pe CDWA şi pe manualul alcătuit pentru specialiştii muzeografi care foloseşte CCO ca model. Nagel, Lina, Manual de Înregistrare şi Documentare a Bunurilor Culturale, Santiago de Chile: Andros Impresores, 2008
11. Muzeul Naţional din Berlin, Institutul de Cercetare Muzeografică/Staatliche Museen zu Berlin, Institut für Museums-forschung. http://www.smb.museum/ifm/index.php?Is=12&topic=Home&lang=en&te=ja&tf=ja
12. „FRBR şi operele de artă, arhitectură şi cultura materialistă" de Murtha Baca şi Sherman Clarcke, în Arlene Taylor, Înţelegerea FRBR: Ce este şi cum va afecta instrumentele de recuperare. Westport, Connecticut şi Londra: Libraries Unlimitied, 2007
13. Proiectul Schimbul de Date Muzeistice. Programele OCLC/RLG. http://www.oclc.org/programs/ourwork/collectivecoll/sharecoll/museumdata.htm
14. Waibel, Günter. „Schimbul de Date Muzeografice: A pune întrebarea corectă. 20 martie 2009. Programele OCLC/RLG, Blogul Împreună. http://www.hangingtoghether.org/?p=644
15. Society of Architectural Historians Architecture Resources Archive http://www.sah.org/index.php?src= HOME&category=Sahara%20HOME
16. Biblioteca Universităţii din Virginia, Scholarly Communication Institute SCI4 Architectural Institute (SAHARA), http://www.uvasci,org/archive/architectural-history-2006/
17. Institutul de Cercetare Getty. Union List of Artists Online (ULAN) http://www.getty.edu/research/conducting_research/vocabularies/ulan/
18. Institutul DE Cercetare Getty, Cultural Objects Authority Name (CONA) http://www.gettz.edu/research/conducting_research/vocabularies/contribute.html1#cona

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

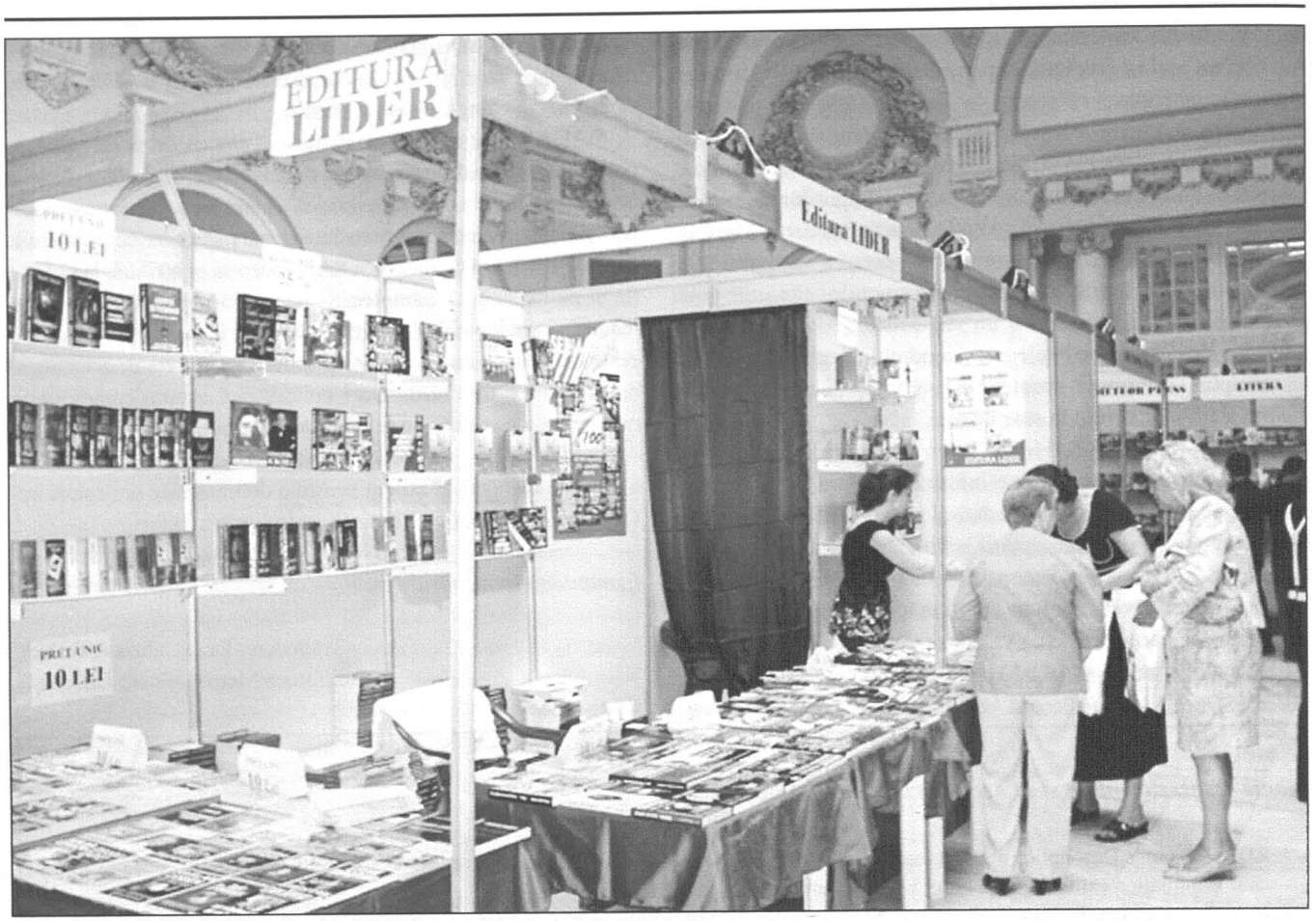

SINAIA – Capitala de vară a cărţii, presei şi muzicii

Timp de patru zile, între 2-5 august a.c., oraşul Sinaia a găzduit cea de-a III-a ediţie a Salonului de carte, presă şi muzică, organizat de Societatea Amplus Internaţional. Evenimentul *(foto, aspect din expoziţie)*, susţinut de Primăria Sinaia, s-a bucurat de un real interes din partea iubitorilor de carte, prezenţi în număr considerabil în elegantele saloane ale Cazinoului local.

„Scopul manifestării este acela de a creşte potenţialul cultural şi educaţional al localităţii, de a oferi prahovenilor, ca şi turiştilor din întreaga ţară posibilitatea de a cunoaşte noutăţile editoriale", declara la deschidere d-na Maria Stancu, directorul Salonului.

Programul complex a constat în lansări de carte, dezbateri, expoziţii tematice, spectacole de teatru, tombole, toate susţinute atât de participanţi, dar şi de un grup de voluntari, tineri reuniţi sub egida Centrului de Tineret al BMB.

În cadrul ceremoniei de deschidere a Salonului au susţinut alocuţiuni d-nii Gheorghe Bădăran, viceprimarul oraşului Sinaia, Sali Negiat, Secretar de Stat în cadrul Departamentului pentru Culte al Guvernului României şi deputaţii Oana Manolescu şi Gabriel Zisopol din partea minorităţilor etnice albaneză şi, respectiv, italiană.

La salon au expus un număr de 20 de edituri, între care şi Editura Biblioteca Bucureştilor a Bibliotecii Metropolitane Bucureşti. Cu acest prilej, redactorul şef al publicaţiei „Biblioteca Bucureştilor" a susţinut conferinţa *„Biblioteca Digitală a României – Dacoromanica, un model de interculturalitate"* urmărită cu real interes de public.

Alte manifestări au vizat prezentarea de invenţii, susţinute de membrii Laboratorului de Inventică, expoziţia *„Carol I în colecţiile Bibliotecii Metropolitane"* (organizator Florin Preda, şef serviciu în cadrul BMB) şi lansarea filmului *„Drogurile, viaţa pe contrasens"* (realizator Petre Crăciun, în parteneriat cu Agenţia Naţională Antidrog).

Nu au lipsit premiile pentru cei mai fideli cititori, constând în cărţi puse la dispoziţie de editurile participante şi plimbări cu telegondola, oferite de Societatea locală de turism montan. *(Redacţia B.B.)*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

UNAMUNO şi virtuţile autoironiei

Recent (2011), Institutul European din Iaşi a editat, în ediţii de buzunar, două din operele fundamentale ale filosofului şi omului politic spaniol Miguel de Unamuno (n. 1864, Bilbao – m. 1936, Salamanca). Ca filosof, Unamuno pune în prim plan conceptul de raţionalitate, pendulând între agnosticism şi „vagi umbre de incertitudine". Noile apariţii, *Însemnări pentru un tratat de cocotologie* şi, respectiv, *Dragoste şi pedagogie* (ambele în traducerea d-nei Carmen Bulzan), beneficiază de câte o prefaţă semnată de academicianul Teodor Dima. Ele continuă seria traducerilor româneşti din opera lui Unamuno, apărute la aceeaşi editură, şi anume *Despre sentimentul tragic al morţii* (1995) şi *Agonia creştinismului* (1993).

Din perspectiva culturii europene interbelice, Miguel de Unamuno face o figură de intelectual contradictoriu, deopotrivă caleidoscopic şi inedit. Rând pe rând monarhist, republican ori socialist (anarhist), Unamuno a practicat filosofia existenţialistă, recunoscând franc că este „un om în carne şi oase" (expresie reluată în *Sentimentul tragic al vieţii*). Scrutându-şi izvoarele propriei vieti, Unamuno îşi „construieşte" opera literar-filosofică afirmând: „Ceea ce eu înţeleg este că cineva vrea să fie altcineva. Asta înseamnă ca el să înceteze să fie cel care este..." Privită din această perspectivă, biografia devine efortul de a persevera pentru ca propriul trecut să devină viitor.

Opera sa fundamentală *Dragoste şi pedagogie* este, după remarca lui Teodor Dima, „un micro-roman filosofico-moralizator despre aspiraţia spre genialitate" (Dragoste şi pedagogie, p. 7). Don Avito, personajul principal al cărţii, practică un soi de sociologie pedagogică analizând, cu ironie, reacţiile criticilor, analistilor şi chiar prietenilor săi. Un exeget al lui Unamuno, criticul Andrei Ionescu, insista chiar pe faptul că, dincolo de (auto)ironie, la Unamuno predomină melancolia (tristeţea), provocată adesea de „prostia omenească" (v. prefaţa la *Viaţa lui Don Quijote şi Sancho*). Tristeţea are ca izvor însuşi „sentimentul tragic al vieţii", iar referirea la personajul lui Cervantes reprezintă, dincolo de fantezia proprie scriitorului, o tălmăcire a propriilor convingeri şi aspiraţii.

Ca o completare, eseul este urmat de *Tratatul de cocotologie*, iniţial o anexă a cărţii, prezentată de editor de sine stătător.

Lectura celor două cărţi reprezintă un model de cercetare ştiinţifică, altoită pe trunchiul sociologiei. Problema geniului dispus să controleze şi să manipuleze viaţa cotidiană conduce spre interpretări originale. Opera lui Unamuno, bazată pe un profund umanism, este şi un avertisment faţă de ideea cercetării efectuata în afara unei baze *etice*. În concluzie, „Romanul lui Unamuno este o invitaţie la reflexie, iar lectura lui ne strecoară îndoiala în valoarea absolută a ştiinţei" (op. cit., p. 13). Este o carte de idei, iar nu de cunoştinţe. ***(Redacţia B.B.)***

Despre artă şi preţul ei...

Am avut destule urechi de auzit despre sacralitatea artei şi de ce literatura nu va ajunge să fie ceea ce trebuie, continuând să fie o profesiune profitabilă, un mod de a se câştiga în viaţă. Se va ajunge cu aşa o doctrină să se facă din literatură o muncă distinctă faţă de a celorlaţi şi să se prezinte activitatea poetului ca ceva radical deosebit de activitatea dulgherului, a ţăranului, a zidarului, sau a croitorului. Şi asta mi se pare o funestă şi gravă eroare, începutul întregului gen de minunăţii şi al celui mai infecund teribilism. Nu, fac bine lucrătorii şi artizanii care se numesc pe sine înşişi, fără a lăsă pe alţii să le acapareze titlul.

Aş putea aici să mă extind – umflând subiectul meu într-un asemenea mod – că în Evul Mediu, în epoca în care s-au ridicat minunatele zidării ale catedralelor gotice, artistul şi artizanul erau un singur şi acelaşi lucru şi cum arta a lăstărit din meserie, dar este asta o materie care poate fi văzută, dezvoltată în multe tratate speciale. Dar vreau să dezvolt, pe scurt, un principiu pe care l-am auzit într-o ocazie precisă la don Fulgencio, acela după care arta a ieşit din meserie, aşa cum orice meserie trebuie să revină la artă; dacă într-un început au fost pictura, muzica şi literatura ceva folositor, au ajuns să fie arte frumoase dulgheria, cultivarea, croitoria, domeniul veterinar etc. Don Fulgencio, cum va ghici cititorul, a trecut prin perioada de hegelianism, a prins gust de formulele maestrului Hegel şi a ajuns să spună că meseria este teza, opoziţia dintre meserie şi artă este antiteza, iar arta singură, sinteza sau, mai bine zis, că meseria este primitiva omogenitate în care se împlineşte, mai apoi se diferenţiază meseria de artă, pentru a se ajunge în final la integrarea artistică.

Totul are, într-adevăr, o origine utilitară şi este cunoscut că însuşi creierul ar putea să se susţină cu ce provine din stomac; nu curiozitatea, ci nevoia de a şti pentru a trăi este ceea ce a dat naştere ştiinţei. Mai apoi urmează că ceea ce într-un început a fost util păstrează ca ornament amintirea de trecută utilitate şi speranţa de utilitate viitoare poate, şi de aici ceea ce a spus un gânditor britanic – nu îmi amintesc acum care – că frumuseţea este economie de utilitate. Frumuseţea, adaug, este amintire şi previziune a utilităţii.

Artele, numite frumoase, au ieşit din activităţile utilitare, din meserie, şi aşa poate să se susţină, cum primele versuri s-au compus înaintea inventării scrisului, pentru a putea mai bine încredinţa memoriei sentinţe şi aforisme utile, din cele ce ni le dau, ca o bună dovadă, actualele proverbe. Şi aşa iată ce compoziţii poetice, ca aceasta:

Cel ce vrea să-i meargă bine şi să fie sănătos,
haina de iarnă să şi-a poarte chiar vara frumos;
sau ca aceasta:
Până la patruzeci ale lunii mai haina de lucru de pe tine să n-o dai;
sau ca aceasta:
Cele ce, fără excepţie, se termină-n um, de genul neutru sunt.

Sunt poeme fosile sau primitive. Mai târziu se vor diferenţia arta, numită frumoasă sau inutilă, dacă se vrea, de meserie, şi azi am venit la timpurile în care artiştii, prin antonomasie, cei ce se dedică producerii frumuseţii, să pretindă că aparţin altei caste şi să susţină cu toată impertinenţa că activitatea lor nu trebuie să se regleze ca a celorlalţi, că nu se poate, nici nu trebuie să i se fixeze preţul ca la o masă, la o vestă sau la un cîrnat [...]

Fără a face, apoi, vreun caz, pe care să nu-l merite, preoţilor artei care susţin că poetul, muzicianul şi pictorul nu trebuie să trăiască din artă, ci pentru ea, eu cred că trebuie să muncim toţi pentru ca să vină ziua în care nimeni să nu trăiască pentru meserie, ci pentru el, şi în care să înţeleagă toţi că a face o masă, a scurta o haină, a ridica un perete sau a mătura o stradă, trebuie şi poate să ajungă să fie o adevărată operă de artă pentru care nu se primeşte stipendiu, deşi societatea întreţine dulgherul, croitorul şi măturătorul...

Fragment din volumul: *Dragoste şi pedagogie*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

PROGRAMUL EUROPEAN *EMPLOYER OF CHOICE*

Dr. Tom SAVU
Politehnica, Bucureşti

Perioada contemporană se caracterizează prin globalizare, progres tehnologic susţinut şi dezvoltarea accelerată a mijloacelor de comunicare. Un efect al globalizării este faptul că nu mai există niciun loc pe Pământ în care să nu acţioneze competiţia şi încă la cote înalte. Competiţia însă se referă nu doar la concurenţa între companii, ci şi la concurenţa între angajaţi sau între candidaţii la un post. Progresul tehnologic a eliminat multe din activităţile de rutină şi a introdus activităţi noi ce necesită concentrare, creativitate şi luarea de decizii care pot avea consecinţe tragice pentru mulţi oameni. Mijloacele noi de comunicare (telefonia mobilă, poşta electronică etc.) au determinat scurtarea timpului de reacţie din partea companiilor, dar şi faptul că angajaţii pot fi contactaţi oriunde şi în orice moment: ziua, noaptea, la sfârşit de săptămână şi chiar în conced

Toate aceste elemente au făcut ca găsirea, obţinerea şi menţinerea unui loc de muncă decent să fie extrem de dificilă. În consecinţă, a crescut stresul la locul de muncă, oamenii acceptă mai multe sarcini care-i determină să stea peste program şi permit să fie contactaţi în timpul liber pentru a rezolva probleme de servici.

La o primă vedere, angajatorii au de câştigat din această situaţie complexă: angajaţii muncesc mai mult şi oricând este nevoie. În realitate, eficienţa muncii poate scădea datorită surmenajului şi lipsei de entuziasm a unor angajaţi extenuaţi şi plictisiţi să constate că viaţa lor se rezumă tot mai mult la perioada petrecută la servici sau lucrând pentru angajator.

Există demersuri pentru rezolvarea acestei situaţii, multe bazate doar pe entuziasm. Însă demersul cel mai profund, temeinic şi organizat este cel al programului numit *Employer of Choice (Angajatorul Preferat),* dezvoltat în Marea Britanie de renumita companie de consultanţă *Time Associates* începând cu anul 2002. Au fost vizate trei aspecte ale vieţii de angajat: managementul stresului, echilibrul viaţă personală – viaţă profesională şi diversitatea.

Managementul stresului este efectuat de conducătorii de colective de lucru care trebuie să identifice semnele stresului la subordonaţi şi să fie capabili să ia măsuri pentru minimizarea şi eliminarea acestuia. Echilibrul viaţă personală – viaţă profesională presupune, în primul rând, sprijinirea angajatului în rezolvarea problemelor personale (lupta cu diverse dependenţe – mâncat excesiv, fumat etc) şi familiale (creşterea copiilor mici, îngrijirea unor membri ai familiei cu dizabilităţi etc).

Diversitatea se referă la oferirea de condiţii egale pentru toate persoanele active, indiferent de sex sau apartenenţă la diverse minorităţi (etnice, religioase etc).

Programul *Employer of Choice* s-a extins la scară europeană şi a devenit *European Employer of Choice.* Este dezvoltat de o reţea europeană formată din compania iniţiatoare şi de o serie de organizaţii de prestigiu cu o experienţă valoroasă în domeniu. În Germania acţionează HBZ Handwerkskammer Bildungszentrum (Centrul de Pregătire al Camerei de Meşteşuguri). Centrul de pregătire deserveşte zeci de mii de companii, care însumează aproape 200.000 de angajaţi. În Italia, este activă Antares, o cunoscută companie specializată în dezvoltarea sistemelor organizaţionale prin cercetare, instruire şi consultanţă. SupraVita este compania ungară de instruire a personalului ce s-a implicat în reţeaua *European Employer of Choice.*

CTANM
Centrul de Tehnologii Avansate
007 / 2012

CERTIFICAT

Centrul de Tehnologii Avansate (CTANM) din cadrul Universităţii POLITEHNICA din Bucureşti certifică faptul că

D-nul **Marian NENCESCU**

a absolvit cursul de specializare

Auditor European Employer of Choice

în cadrul proiectului european
Leonardo da Vinci European Employer of Choice
UK/10/LLP-LdV/TOI-376

Director CTANM
Conf. dr. ing. Tom SAVU

Data: 28-06-2012

În România, *European Employer of Choice* este implementat de Universitatea POLITEHNICA din Bucureşti prin Centrul său de excelenţă în formarea profesională – CTANM, binecunoscut în lumea centrelor de formare profesională prin seriozitate, profesionalism şi inovaţie.

Colectivul CTANM a adaptat metodologia *European Employer of Choice* la condiţiile pieţii muncii din România. Metodologia rezultată este, în linii mari, următoarea:

1. pregătirea auditorilor;
2. înregistrarea companiilor care îşi exprimă dorinţa de a se certifica;
3. completarea de către reprezentanţii managementului companiilor a unei serii de chestionare;
4. analiza chestionarelor completate şi identificarea proble-melor relevante;
5. vizita preparatorie a companiilor pentru discutarea problemelor identificate;
6. organizarea seminariilor de informare cu reprezentanţii companiilor;
7. organizarea misiunii de audit pentru fiecare companie;
8. vizita la sediul companiei a echipei de audit;
9. analiza tuturor informaţiilor obţinute în urma vizitei;
10. elaborarea unui document constatator în care sunt consemnate conformităţile şi, mai ales, neconformităţile;
11. elaborarea de recomandări pentru eliminarea neconformităţilor;
12. implementarea recomandărilor de către companie;
13. verificarea implementării recomandărilor de către echipa de audit;
14. certificarea statutului de *European Employer of Choice* pe o perioadă de cinci ani.

Încă de la începutul activităţilor din cadrul proiectului european, colectivul CTANM a promovat ideea de certificare European Employer of Choice prin toate canalele disponibile.

În luna septembrie a.c. are loc o conferinţă publică în Universitatea POLITEHNICA din Bucureşti, la care vor participa toţi partenerii proiectului, precum şi reprezentanţi ai tuturor părţilor interesate în dezvoltarea certificării ***European Employer of Choice.***

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Telelucrul – *o metodă de lucru interactivă*

Recent colectivul Centrului de Tehnologii Avansate (CTAMN) din cadrul Politehnicii bucureştene – responsabili, universitarii bucureşteni Tom Savu şi Andrei Dumitrescu, secondaţi de Giuseppe d'Angelo – a lansat manualul *Introducere în telelucru* (Editura RBA Media, 2010, 340 p. cu tab.), destinat pregătirii specialiştilor (cadre didactice, personal din cercetare, studenţi) în desfăşurarea de activităţi lucrative *la distanţă*, prin folosirea cu prioritate a instrumentelor informaţiei şi ale comunicării inovative.

Noua metodă, intitulată *telelucru*, presupune prestarea de la distanţă, posibil asincron, de activităţi lucrative. În esenţă, specialiştii români au lărgit semnificaţia strictă a *lucrului la domiciliu* oferind domeniului *muncii la distanţă* noi câmpuri de aplicabilitate, inclusiv pentru variante de timp variabile, prin utilizarea noii tehnologii telematice.

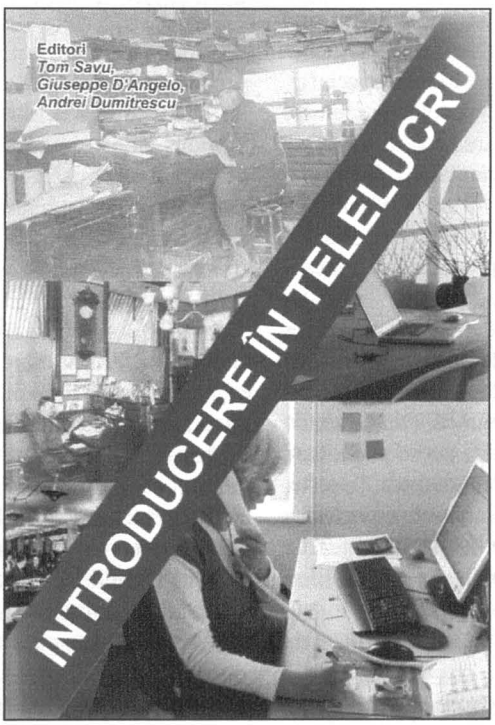

Trebuie spus că domeniul nu este cu desăvârşire nou, în Europa astfel de iniţiative cunoscând, începând chiar din anii '90, un progres constant, culminând cu anul 2010 când serviciul *Google*, cu aplicaţiile *Facebook* şi mai recent *Google Me*, au ajuns la peste o jumătate de miliard de utilizatori.

În context, *telelucrul* a apărut iniţial în Italia, ca o completare a serviciului de poştă electronică. În cei peste 15 ani de utilizare serviciul s-a extins şi s-a dezvoltat, intrând inclusiv în atenţia Direcţiei Generale pentru Informare şi Mediu din cadrul UE – sub denumirea de *e-work*. Astfel au apărut în Uniunea Europeană şi nu numai, sute de mii de lucrători la domiciliu, majoritatea profesionişti, care, în anumite contexte sociale, au preferat contractul cu firmele angajatoare prin intermediul tehnologiei avansate, în locul clasicei prezenţe la birou. Conform statisticilor oficiale, dinamica *telelucrului* este în creştere, fiind şi o alternativă la nevoia de protecţie socială, tot mai stringentă în cadrul UE.

În aceste condiţii *telelucrul* a fost oficializat ca un tip aparte al relaţiilor de muncă, în care angajatul îşi desfăşoară în mod regulat activitatea în afara sediului instituţiei angajatoare, denumirea oficială a acestui tip de personal fiind aceea de *on-site teleworkers*. Se estimează astfel că numai în spaţiul european activează peste 4,5 milioane de astfel de salariaţi, aria fiind în continuă răspândire. Evident că *telelucrul* vizează în prezent cu prioritate lucrători din cadrul companiilor private, dar nu este exclus ca, pe viitor, odată cu extinderea tehnologiilor tematice, să cuprindă şi sectorul de stat.

Problema fundamentală în această etapă rămâne însă formarea *tele-lucrătorilor*, sarcină asumată la nivelul României de CTAMN, un proiect european constituit în cadrul „T & T – Telework & Traning", gestionat de profesorul Tom Savu şi asociaţii săi. În acest sens, Politehnica bucureşteană, având o bogată experienţă în domeniu, a iniţiat cursul *Net-trainers*, cuprinzând „Bazele telelucrului", destinat cu prioritate unor cursanţi (angajaţi cu normă întreagă sau *part-time*, inclusiv liberi profesionişti din diverse domenii) care, din motive personale, preferă să lucreze acasă. Semnificativ este faptul că acest gen de curs, practicat la Bucureşti, este compatibil cu iniţiative europene similare.

Cursul se bazează pe conceptul modern de educaţie intitulat *learning-by-doing* („învaţă făcând") şi nu presupune memorarea de informaţii teoretice. El se desfăşoară în sistem modular, fiecare modul fiind predat independent, susţinerea atestării fiind certificată de Universitatea Sheffield din Marea Britanie. Pentru participanţii ce nu pot fi prezenţi predarea-învăţarea se face *on-line*, utilizând platforma *e-learning Moodle* ce cuprinde: parcurgerea principalelor materiale informative, trimiteri bibliografice, derularea de activităţi comune, inclusiv pe grupe de studii, inclusiv forumuri de socializare.

În vederea creării unor rapoarte personalizate de lucru, organizatorii recomandă platforma *Open Source*, funcţionând sub forma *Learning Content Management System (LCMS)* ce permite comutarea cursurilor, crearea unui sistem personalizat de acces la informaţie. În prezent *Open Source* dispune de 45.000 site-uri înregistrate, fiind prezentă în 209 ţări şi tradusă în 75 de limbi.

În ce priveşte *telelucrul*, România se plasează pe un loc modest, cu 5 % lucrători înregistraţi, sub nivelul unor ţări precum Letonia, Olanda (15 %) sau Suedia ori Marea Britanie (10 %). În ciuda unor programe încurajatoare, a libertăţii de mişcare şi a flexibilităţii de organizare a muncii şi a timpului de lucru, punctul vulnerabil rămâne *siguranţa locului de muncă*. Practic, susţin iniţiatorii programului, *telelucrul* rămâne cea mai sigură alternativă la sistemul tradiţional, mai ales că, aşa cum ar spune un adept al lui Murphy, „Telelucrul e comod, nimeni nu-şi dă seama când eşti concediat."

În vederea familiarizării cu tehnicile specifice acestui nou mod de lucru, volumul coordonat de Tom Savu prezintă în egală măsură aspecte tehnice privind accesul şi utilizarea platformei *T & T Moodle*, cât şi unele principii ale culturii organizaţionale ce acompaniază acest concept. ***(Redacţia B.B.)***

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

INTRODUCERE ÎN TELELUCRU

Cultura organizațională – procesele şi procedurile sale

Dr. Tom SAVU
Politehnica, Bucureşti

Studiul organizației şi al organizării muncii, realizat cu aceleaşi criterii metodologice ca şi o cercetare socio-organizațională, trebuie să fie propedeutic pentru introducerea *telelucrului.* Analiza organizațională este finalizată, de fapt, prin definirea culturii organizaționale, care reprezintă fundamentul oricărui sistem. Cultura organizațională poate fi stimulul, în cazul în care prezintă flexibilitate şi este orientată spre schimbare, sau poate fi un impediment dacă este axată pe proceduri şi procese standardizate şi rigide şi nu este receptivă la noile valori exprimate de către piață şi de către actorii sociali. De asemenea, studiul are ca obiectiv evidențierea motivațiilor din spatele deciziei strategice de introducere a telelucrului, deoarece schimbarea motivațiilor modifică însăşi abordarea inovației şi prin urmare procesele, procedurile şi mecanismele de funcționare relative pot fi discutate. O cultură orientată spre prezență şi alta care pune accentul pe rezultate au procese şi proceduri extrem de diferite, care pot sprijini sau întârzia efectele introducerii unei modalități de lucru precum telelucrul, care de-structurează timpul şi spațiul, scoțând din calcul, prin însăşi natura sa, schemele prea rigide şi care nu permit prea multe contribuții interne şi externe ale organizației.

Pozițiile existente şi abilitățile pentru telelucru

Realizarea lucrului de la distanță, fie de la domiciliu prin mijloace mobile sau din telecentre, afectează organizația globală a muncii, deoarece necesită abilități centrate în mod special pe abordarea managerială a tuturor proceselor de exploatare interne şi externe societății. Este necesară planificarea foarte atentă de către conducătorul tuturor activităților, nu numai a celor desfăşurate sub regim de *telelucru,* deoarece (şeful nefiind fizic prezent) necesitatea de a menține totul sub control într-un mod sistematic este imperativă şi esențială pentru procesul de muncă – zilnic sau săptămânal. În ceea ce îi priveşte pe lucrător şi pe colegii săi, este necesară o planificare la fel de detaliată a diferitelor activități, în scopul de a optimiza perioadele de timp prin intermediul unei coordonări generale şi de a reduce orice risc potențial cauzat de absența de la locul fizic de muncă. Din punct de vedere al organizării interne, dacă acțiunea de coordonare, care este de obicei responsabilitatea şefului de departament, lipseşte, pot apărea probleme, de genul creşterii volumului de muncă aferent persoanelor care rămân în birou. Abilitățile manageriale (leadership-ul, dezvoltarea de relații, organizarea activităților, gestionarea ritmului lucrului) pot fi intensificate şi dezvoltate prin intermediul unor inițiative ad-hoc de formare profesională.

Activitățile care pot încorpora telelucrul

Activitățile care pot încorpora *telelucrul* sunt acelea pentru care incidența prezenței fizice la locul de muncă poate să nu conteze, în sensul că realizarea acestor activități presupune un număr minim de ocazii de interacțiune fizică cu colegii şi clienții, iar instrumentele sau sursele informaționale utilizate nu sunt localizate. Prin urmare, sunt incluse în această categorie toate acele servicii care pot fi prestate, parțial sau în totalitate, fără contact direct cu alte părți implicate, fie că este vorba de telelucru de la domiciliu, mobilă sau în telecentre. În particular, sunt tratate în această categorie funcțiile de tip administrativ, contabil, de secretariat, cercetare, proiectare, informare, înregistrarea informațiilor, documentarea, actele de reglementare, procesarea de date, studiul, proiectarea şi realizarea site-urilor web şi alte activități în legătură cu Internetul. Pot exista şi activități la care se poate aplica parțial telelucrul: în acest caz, telelucrul poate fi introdus numai în acele zone şi astfel numai pentru perioade şi structuri proiectate ad-hoc.

Indicatorul pentru capacitatea de telelucru a activităților

Indicatorul pentru capacitatea de *telelucru* a activităților permite reducerea riscului de eşec prin segmentarea activităților şi identificarea părților dintr-o activitate, în care poate fi introdus cu uşurință *telelucrul.* Astfel, de exemplu, este modificată organizarea globală a muncii numai în măsura în care respectiva fază strangulează relațiile interne, cu excepția tuturor celorlalte implicații în plan strict organizațional, de genul comunicațiilor, relațiilor formale şi informale.

În special variabilele care au legătură cu activitățile individuale şi influența acestora sunt calculate în termeni de timp şi know-how. Prin urmare, sunt detectate instrumente tehnologice, procentul de timp prognozat pentru fiecare segment de activitate, gradul de interdependență cu alte funcții ale companiei, deviațiile, respectiv orice eveniment neprevizibil care poate influența activitățile, vârfurile, respectiv încărcarea cu muncă din anumite momente ale săptămânii, lunii sau anului. În acest scenariu de ansamblu al modificărilor, aspectele organizaționale ale muncii realizate de la distanță au o importanță deosebită pentru munca prestată din afara sediului principal, cu care telelucrătorul este conectat printr-o rețea.

Indicatorul global pentru capacitatea de telelucru

După analiza structurii şi stabilirea capacității de *telelucru* a activităților, urmează determinarea indicatorului global pentru capacitatea de muncă, care se referă la activitățile şi abilitățile profesionale şi personale ale telelucrătorului. Acest indicator permite prezentarea unei imagini socio-organizaționale care cuprinde activitățile de *telelucru,* competențele profesionale angajate pentru îndeplinirea acestor activități şi caracteristicile personale. Chiar dacă aceste variabile sunt identice (abilitățile, competențele profesionale şi activitățile realizate), pot rezulta indicatori globali total diferiți, deoarece aceştia sunt influentati de aspecte subiective (orientări personale) şi obiective (cum ar fi distanța de locul de muncă). În aceste cazuri, este necesară negocierea cu telelucrătorul potențial, în funcție de nevoile individuale şi organizaționale, a unei modalități de telelucru care să ia în considerare diferențele apărute şi care să îmbunătățească eficiența şi eficacitatea procesului de producție.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

TÂNĂRA GENERAŢIE

Repere istorice, valori epistemologice

Dr. Marian NENCESCU
Biblioteca Metropolitană Bucureşti

Vorbind despre generaţii, inevitabil îmi vine în minte întrebarea pe care un distins profesor de la Universitatea din Bucureşti o punea studenţilor săi: Între Matei Basarab şi Vasile Lupu, tu cu care ţii? Cu alte cuvinte, te punea să alegi între un domn muntean şi unul moldovean care s-au *cam* luptat puţin între ei, deşi erau fraţi de neam. Inevitabil, răspunsul onest ce-ţi putea veni în minte este: cu ambii!

În fond, nu am face decât să repetăm observaţia lui Mihai Eminescu şi anume că adevăratul patriotism înseamnă să-i împaci pe toţi, în primul rând între ei, şi în al doilea rând cu tine însuţi. Asta înseamnă că trebuie să-ţi depăşeşti subiectivismul natural, desprins însă din anii de şcoală, impregnat în fiinţa noastră şi să accepţi, ca pe o trăsătură superioară, diversitatea gândurilor, ideilor, opiniilor.

Născuţi între două culturi, cea *totalitară* şi cea *actuală*, diversă şi cosmopolită, suntem obligaţi să recunoaştem, ca limită a percepţiei noastre, valorile spirituale, singurele care ne hrănesc raiul în care convieţuim toţi, urmaşii lui Adam şi ai Evei. Aflat mai degrabă în partea a doua a vieţii, având deci liber la senectute, cum ar fi spus Cicero în Scrisorile către Atticus, constat că, pe măsură ce asist la revoluţia industrială, ce se manifestă din ce în ce mai accentuat, fiinţa umană „continuă să rămână, în mare parte, necunoscută". Cu alte cuvinte, înţelepciunea nu avansează odată cu produsul tehnologic, ci, din contră, ne lasă tot mai descoperiţi în faţa întrebării: Ce este viaţa, vorbă sau tăcere?

Desigur, avem de-a face aici cu eterna dilemă dintre cultură şi civilizaţie, dar şi de realitatea că, din cele 8 ore de veghe, fiinţa umană foloseşte mai mult de o treime pentru reflexie şi dialog interior. Or, tocmai aceste gânduri, adesea nedefinite, dar prezente, spun psihologii, în subconştientul nostru, ne dau o imagine reprezentabilă despre propria personalitate, o imagine simbol, poate chiar binele suprem al unei vieţi trăite din plin, aşa cum visa Goethe.

Aşadar, vorbind despre generaţii, ne referim la umanitate, în general. Ne referim la fiinţă şi existenţă, dar şi la conştient şi subconştient, la lupta vieţii, la pragurile ce trebuie trecute, dar mai ales la propriul nostru efort pentru a ne păstra calitatea de oameni, căci dacă omul este singura fiinţă „nici înger, nici animal", acelaşi om devine repede neom, în anumite ocazii. Ce ne ajută sau ne salvează în efortul de a ne păstra în limitele umanităţii, reprezintă tocmai această parte necunoscută a fiinţei, respectiv gândurile noastre, expresia cea mai evidentă a superiorităţii rasei umane.

Gândurile devenite fapte sunt mărturia efortului de autodepăşire. Până la urmă, intelectualul (etimologic, din limba latină, intus / înăuntru şi lego, legare /legătură) este fiinţa superioară care înţelege, leagă şi asociază lucrurile, iar lectura (intellectiunea) asigură echilibrul lumii interioare cu cea exterioară.

Şi cu asta, ne apropiem de tema întâlnirii noastre. Deosebirea fundamentală dintre mine, ca persoană matură şi voi, ca tineri abia aspirând către tainele existenţei, este legată de concepţia de viaţă. Eu încerc să fac lucruri utile, în speranţa că pot lăsa ceva în urma mea. Voi doar întreţineţi aceste speranţe. Tinereţea aspiră la experienţele netrăite, în vreme ce maturitatea culege roadele faptelor împlinite. Echilibrul fiecărei vârste vine din armonia dintre visuri şi realizări. Cu cât speranţa e mai mare, iar împlinirea este mai

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

redusă, cu atât dezechilibrul sufletesc şi spiritual este mai apăsător.

Iată, de pildă, o povestire cu tâlc, capabilă să ne exemplifice aceste observaţii. Se spune că un copil sărman, dintr-o familie americană, văzând că părinţii săi se zbat în sărăcie, s-a rugat lui Dumnezeu ca în copacul din faţa casei lui să crească, în loc de frunze, dolari. Evident, minunea se produce, iar tatăl copilului constată că, din mugurii copacului, cresc şi se maturizează bancnote de un dolar, care cu timpul devin, nu-i aşa?, verzi, numai buni de cules şi folosit. Văzând că nu-i de glumă, pune frunză pe frunză, adică ban pe ban, după ce-i numără, evident – Noi când găsim un portmoneu, un portvizit ... – apoi se duce cu mica avere la cumpărături, spre bucuria lui şi a familiei sale. Curând însă, se deşteaptă şi fiscul, care în America e mai tare ca moartea. Cum nu pot impozita copăcelul, şi nici să-l taie nu reuşesc – între timp, se găseşte şi un botanist gata să declare că pomişorul e o specie rară, ce merită ocrotită – nu le rămâne decât să-l condamne pe proprietar pentru ... producţie ilegală de celuloză – pasămite frunzele, mă rog, dolarii, aveau mai multe fibre decât prevedeau normativele pentru compoziţia oficială a bancnotelor.

Ce concluzie tragem de aici? Dincolo de clasica observaţie şi anume că natura evoluează şi că nu este exclus să ne trezim într-o zi cu un copac mutant, capabil să ne dea direct bani, în loc de frunze şi fructe, ar trebui să ţinem seama şi la ce ne dorim cu adevărat, căci s-ar putea să se îndeplinească şi astfel vom avea probleme... cu fiscul.

Am plasat deliberat această povestire în America, pentru simplul motiv că dacă ar fi crescut la noi un asemenea copac, până seara, omul nostru ar fi cules, în loc de dolari, numai aşchii. Ca să revenim la subiect, vom observa că dacă natura este capabilă să producă o generaţie superioară, cu atât mai mult fiinţa umană ar trebui să fie înzestrată cu această calitate. Aşadar *generaţio,* termen latinesc ce înseamnă a naşte, a produce, reprezintă acea calitate bio-psiho-istorică de reproducere naturală a unei fiinţe sau a unui proces, de regulă la un nivel superior.

Este, deci, în firea naturii, reproducerea, ca şi progresul natural, fenomen resimţit, până la un anume nivel, ca un adevărat seism social. Sociologii vorbesc chiar de valuri, atunci când caracterizează generaţiile succesive, iar segmentul temporar dintre două generaţii este numit interseismic. Reţinem, deci, comparaţia generaţiei cu valul, fenomen urmat de tranzienţă, interval în care vechea generaţie iese din centrul acţional, iar o alta, superioară, preia şocul social. În antropologie, acest fenomen se numeşte jertfă de întemeiere.

Să recapitulăm: *valul* (noua generaţie) este urmat de un *flux* (poate fi şi revoluţionar). *Valul este dinamic,* energic, purtând chiar denumirea de val de creastă, având ca misiune specifică negarea epocii trecute. Putem vorbi, aşadar, de o adevărată generaţie resurecţional-postmodernistă, aflată sub semnul paradoxului social.

Trăim azi o epocă a reformelor: de la cea în educaţie, la cea socială, industrială sau familială. Fluxul generaţiei noi împinge puternic vechea generaţie către o retragere prematură către matcă, iar simultan se produce o modificare de substanţă a ţărmului, în sensul că structurile de rezistenţă ale vechii generaţii se erodează rapid.

Specific acestui fenomen este reducerea vârstei adversatismului, respectiv a momentului predării ştafetei. Segmentul temporal în care o generaţie, respectiv valul, devine, susţin sociologii, tot mai scurt, substanţial mai mic decât era perceput în urmă cu câteva decenii, respectiv generaţii. Dacă acum câţiva ani valurile pensionabile se situau în jurul vârstei de 60-70 de ani, azi nucleul intrărilor şi ieşirilor de pe val a atins un prag de maximum 20-30 de ani.

Sociologic, faceţi parte din generaţia resurecţional-postmodernistă ce va atinge pragul maturizării spirituale foarte curând, fenomen ce nu va trece fără urmări pe plan social. Iată de pildă, în opinia unui sociolog american, Erik Erikson, care sunt nevoile de bază ale unui tânăr:

- nevoia de fidelitate, respectiv de valori modele, standarde şi cutume general acceptabile;
- nevoia de mobilitate, constând în parcurgerea, cu intensitate, al unor spaţii fizico-culturale şi cognitive.

Aşadar, generaţia care poartă azi bascheţi, jeansi, tricouri şi hanorace imprimate, eşarfe sport, brăţări şi cercei, generaţia cu cont pe reţeaua de socializare, telefon performant şi un MP3 player este mai puţin dispusă să-şi asume responsabilităţi sociale, în schimb este mai *independentă*, mai *radicală* şi mai *individualistă*. Desigur acest portret sociologic poate mai puţin măgulitor este completată şi de calităţi: pragmatism, adaptare la nou, predilecţia către spaţiul virtual.

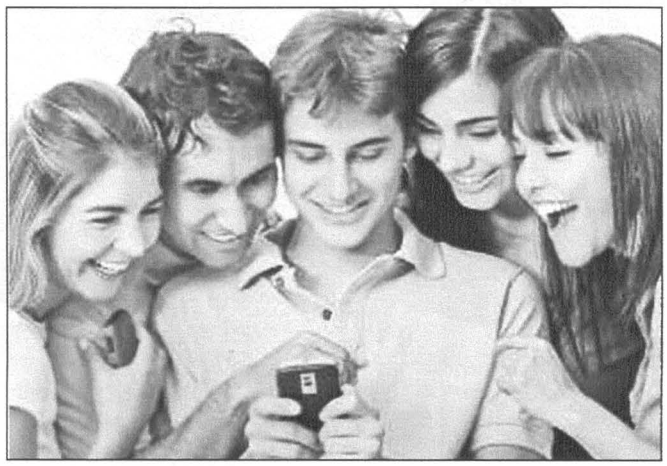

Generaţia numită şi *digitalizată*, după interesul crescut arătat gadgeturilor electronice de tot felul ce animă spaţiul cotidian, generaţia cu fire şi aparate ataşate de corp, cum o văd cei mai în vârstă, nu mai citeşte, ci se informează, nu mai iese în parc sau natură, căci se exteriorizează în lumea virtuală, nu mai comunică nemijlocit, de la om la om, atâta timp cât are la îndemână reţeaua de socializare. Pe termen lung, asemenea practici pot afecta viaţa privată şi socială, pot altera relaţiile interumane iar, în final, conduc la interiorizare şi înstrăinare. Aşa să fie oare?

Tânărul anilor 2000 resimte acut criza societăţii actuale – criza economică, culturală, a familiei şi a mediului. Principalele cauze ale apariţiei lipsei de participare publică pot fi identificate în confuzia generalizată ce a cuprins societatea. Expusă la un atac mediatic fără precedent, generaţia zisă şi Pro constată că modelele ce li se oferă fac parte din staturile undergrounnd ale societăţii. Mitul banului nemuncit, al competiţiei dobândite fraudulos inundă societatea. În goana după voturi, politicienii au propus chiar ca vârsta alegerii în Parlament să scadă la 18 ani. Este, desigur o capcană. Puţini vor fi tinerii care, de pe băncile liceului vor deveni direct „pensionarii" de lux ai statului, cu maşină şi secretară la dispoziţie, şi, evident cu diurnă consistentă. „Dreptul" lor nu va afecta cu nimic, atât piaţa muncii, cât şi relaţiile sociale. Căutarea unui rost în viaţă, a unor satisfacţii economice şi spirituale va continua să preocupe intens masa de tineri, atâta vreme cât ţara Mamă, România, va refuza să le ofere acele oportunităţi de care au nevoie.

Aceasta este în linii mari realitatea în care se va maturiza generaţia tânără a ţării. Spunem adesea că tinerii nu sunt ascultaţi,

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

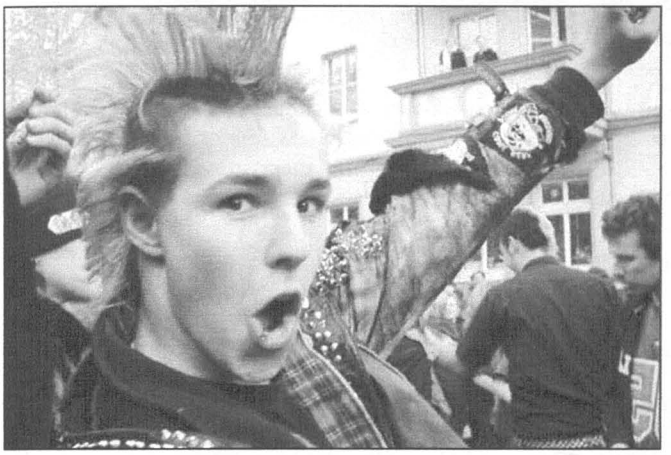

în schimb îi acuzăm că nu le place societatea în care îi obligăm să trăiască. Personal, cred că e cazul să ne asumăm urgent eşecul acestui model social. El aparţine deopotrivă guvernanţilor, părinţilor şi educatorilor, tuturor celor care într-un fel sau altul au contribuit la promovarea acestor false mituri consumariste.

Privind în urmă, constatăm că, în linii mari, în ultimul secol, România a cunoscut, exceptând generaţia actuală, alte trei generaţii. Este vorba de generaţia Războiului de Reîntregire, apoi *generaţia pierdută,* sau generaţia obligată să trăiască cel mai cumplit experiment social – comunismul, şi, în fine, generaţia Revoluţiei, urmată de această nesfârşită tranziţie. Într-un discurs ţinut la Uniunea Scriitorilor în anii `70, Petre Ţuţea afirma că pentru ca o generaţie să reuşească ar trebui să nu aibă „mâinile pătate de sânge". Concepţia creştină şi profund dominantă de o axiologie de tip triadic: - Dumnezeu – Natură – Om a autorului „Filosofiei nuanţelor" i-au permis să constate acest adevăr universal. Ce s-a întâmplat însă cu toate aceste generaţii. Secolul trecut, ce a dat ţării şi chiar omenirii splendide exemplare de intelectuali rasaţi şi-a permis tristul lux de a-i irosi. Cine nu a ales calea exilului, a defăimării şi a sărăciei rătăcitoare, a sfârşit fie la închisoare, fie într-o obscură uitare. Exemplele sunt numeroase, iar fiecare destin reproduce parcă disperarea noiciană: N-a fost să fie!.

Imensul potenţial intelectual al generaţiilor trecute a fost irosit în chip nedemn. Azi resimţim doar jena faţă de acest sacrificiu, şi, poate regretul neîmplinirii. Nici Revoluţia atât de aşteptată şi de idealizată n-a produs revirimentul aşteptat. România s-a depopulat şi s-a dezindustrializat rapid, relaţiile sociale au explodat. Un val de intoleranţă şi individualism a cuprins treptat toate straturile sociale. Sentimentul generalizat este acela al unei alungări din Paradis.În acest cor generalizat al suspinelor, generaţiile nu mai se succed, ele coexistă. Limitele temporale, şi, până la un punct, experienţele istorice sunt atât de apropiate, încât ele produc manifestări sociale asemănătoare.

Aceasta este una din observaţiile cele mai pertinente ale gânditorului şi sociologului Mircea Vulcănescu, unul dintre intelectualii martiri, mort la nici 47 de ani, în 1952, în închisoarea de la Sighet, autorul conceptului sociologic de *generaţie*. Fireşte, în linii generale, tendinţele unui grup social pot coincide cu acelea ale individului. Intervin însă moda, educaţia, valorile dominante.

Sociologic vorbind, o generaţie reprezintă o formă de reacţie, de atitudine sau de conştiinţă faţă de un anumit reper istoric. Mai mult decât un simplu reper statistic, cronologic sau biologic, generaţia operează cu elemente macro-sociale, cu termeni şi concepte trans-istorice sau, ca să-l citâm pe Mircea Vulcănescu: „Naşterea unei generaţii nu este o problemă de vârstă, şi nici numai de influenţă istorică. Situată între istorie şi psihologie, generaţia nu explică şi nici nu determină a-priori o epocă".

Ce este deci generaţia? Un fenomen cultural, o conjunctură socială, un echilibru spiritual comun tuturor membrilor. Urmărind evoluţia istorică a generaţiilor recente ale României, regăsim câteva elemente comune, trans-istorice: liberalismul, spiritualismul, naţionalismul.

Să ne explicăm: liberalismul rămâne, oricând şi în orice condiţii singurul motor social valabil. Doctrina „prin noi înşine", aplicată de Ion C. Brătianu, ar putea fi şi azi un model economic, dacă n-am fi obligaţi la atâtea şi atâtea cedări şi amputări, până la urmă ale fibrei naţionale. Spiritualismul se referă la dimensiunea creştină a universului nostru cultural. În fine, naţionalismul, atât de blamat azi, dar practicat cu atâta pathos de marile puteri, reprezintă steagul sub care se pot desfăşura celelalte două componente. Este, în esenţă, şi cheia mesajului meu adresat generaţiei voastre, o generaţie determinată economic şi, până la urmă, politic de factori pe care nu-i puteţi controla. Factorul esenţial – declanşator – rămâne unitatea spirituală. Refuz să văd în tânăra generaţie trăsăturile negative enumerate anterior, câtă vreme, până la proba contrarie nu au fost exploatate şi aceste dimensiuni. Revenind la Mircea Vulcănescu, voi încheia cu ideea că o generaţie nu este conştientă de propriile manifestări câtă vreme nu-şi cunoaşte propria misiune.

Vom asista, în anii ce vin, la schimbări profunde în fibra românească. Depinde de tineri să păstreze acest dat, sau să-l risipească. Creasta valului deja vă poartă spre un tărâm necunoscut. Mergeţi la vot, implicaţi-vă, nu aşteptaţi ca cineva, din afară, să vă ofere ceva. Veţi îmbătrâni aşteptând zadarnic. Nu irosiţi acest timp. Nu lăsaţi ca unitatea generaţiei voastre să se dizolve. Izolarea, retragerea, apolitismul sau, din contră, activismul din disperare, nu sunt soluţii. La fel, negativismul, exclusivismul politic, violenţa. Aveţi cele trei căi: liberalismul, valorile creştine şi naţionalismul. Folosiţi-le şi veţi avea România pe care o doriţi. Şi nu uitaţi: niciodată o generaţie nu-şi cunoaşte dinainte misiunea. Este o enigmă a naturii şi a firii omeneşti, până la un punct, benefică.

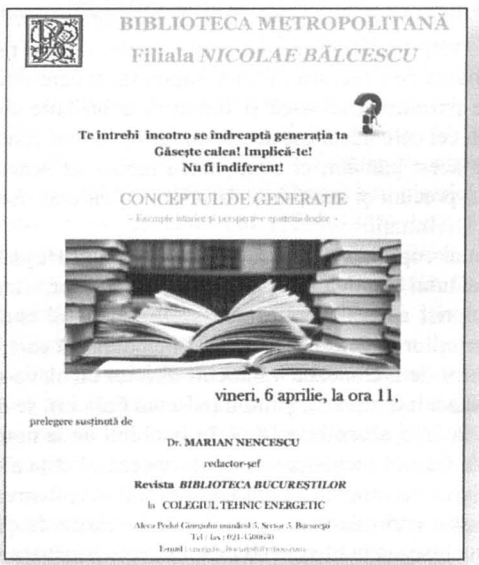
BIBLIOTECA METROPOLITANĂ
Filiala *NICOLAE BĂLCESCU*

Te întrebi încotro se îndreaptă generaţia ta
Găseşte calea! Implică-te!
Nu fi indiferent!

CONCEPTUL DE GENERAŢIE

vineri, 6 aprilie, la ora 11,

prelegere susţinută de

Dr. MARIAN NENCESCU
redactor-şef
Revista *BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR*
la COLEGIUL TEHNIC ENERGETIC

Afişul Conferinţei susţinută la Liceul Energetic din Bucureşti

Pentru ca, într-o zi, să nu rostiţi şi voi fatidicul: *N-a fost să fie,* nu uitaţi că singura voastră identitate este aceea de români. Legând inteligent firul tradiţiilor cu speranţele de viitor, vă veţi defini propriul suflet şi veţi descoperi care este misiunea generaţiei voastre, regenerativ – postmodernistă. Succes!

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Sărbătoarea celor două Iulii, la Câmpina

Pr. Constantin MĂNESCU - HUREZI
Parohia Urşani, jud. Vâlcea

Viaţa, o taină între multele taine ale Universului, este frumoasă şi simplă, fără complicaţii şi evenimente surprinzătoare, pentru fiinţele care intră în rezonanţă sau consonanţă cu Creatorul, Fiinţa Supremă, şi care reuşesc să-şi păstreze puritatea trupească şi sufletească, atribute ale sfinţeniei. Pentru cei care întrunesc aceste condiţii, nu mai contează cât au trăit pe acest pământ, ci intensitatea iubirii de semeni şi de Dumnezeu, precum şi mulţimea darurilor cu care au fost înzestraţi aleşii Divinităţii.

Un genial copil al culturii române a fost Iulia Haşdeu, unica fiică a savantului Bogdan Petriceicu Haşdeu, scriitor, istoric, filolog şi folclorist al neamului românesc. Acest copil excepţional dotat al părinţilor Tadeu (nume de origine poloneză care înseamnă „cel dăruit de Dumnezeu", înlocuit ulterior cu slavo-românul Bogdan, cu acelaşi înţeles), şi Iulia (născută Faliciu), se năştea la Bucureşti, la 2/15 noiembrie 1869, în imobilul de la numărul 14 de pe strada Carol I (actualmente Str. Franceză). Fetiţa avea în ea suflul geniului, iar mintea sa era cu adevărat sclipitoare. Numai astfel se poate vorbi despre un copil care la vârsta de doi ani şi jumătate buchisea deja literele alfabetului, care la patru ani ştia să aşeze cuvinte pe foaie, şi nu doar în limba română, ci şi în franceză, germană şi engleză, care la opt ani îşi susţinea examenele de absolvire ale cursului primar şi la vârsta de 11 ani absolvea gimnaziul Sfântul Sava şi apoi termina Conservatorul, secţia de canto şi pian.

Până în anul 1881, familia Haşdeu locuieşte în reşedinţa de la Arhivele Statului pe dealul Mihai Vodă din Bucureşti, întrucât prin numirea lui B.P. Haşdeu ca director, el beneficia de locuinţă de serviciu. Lilica, cum era alintată în familie, îi uimea pe toţi profesorii ei cu inteligenţa, cu puterea de pătrundere a cunoştinţelor din diverse domenii şi mai ales cu talentul poetic, compunând cu uşurinţă versuri în limba franceză. În 1881 pleca, însoţită de mama sa, la Paris, pentru a-şi continua studiile. Aici este înscrisă la Colegiul Sévigné, cu dispensă de vârstă, şi după primul trimestru i se acordă bursa de 300 de franci din partea statului român.

În 1885, la numai 16 ani, Iulia îşi dă bacalaureatul în litere şi se înscrie la Sorbona, devenind astfel prima femeie din România care a studiat în această prestigioasă universitate. Frecventează, în acelaşi timp, cursuri la Ecole des Hautes Etudes. Studia limbile clasice, literatura franceză şi engleză, literatura antică, istoria, filosofia. Susţinea comunicări cu subiecte dificile (Logica ipotezei, Cartea a doua a lui Herodot). Din 1883 până în 1888 este iniţiată în universul picturii, luând lecţii de la celebrul pictor francez Diogène Napoléon Ulysse Maillart (1840-1926), fost discipol al lui Eugène Delacroix, pictor care va realiza două portrete ce se află astăzi în Muzeul Memorial „B.P. Haşdeu" din Câmpina: cel al doamnei Iulia Haşdeu, soţia savantului, şi cel al Iuliei – fiica. În acelaşi timp, scria versuri în limba franceză, aşternea pe hârtie proiecte literare, impresionante prin amploare şi varietate.

Soarta se pare însă că a fost crudă şi neiertătoare cu Iulia Haşdeu. În 1887 apar primele semne îngrijorătoare ale stării sănătăţii precare a adolescentei. O boală nemiloasă, ftizia sau tuberculoza, care nu avea leac la vremea respectivă, pune stăpânire pe trupul ei candid, firav, în care sălăşluia un suflet mare. Părinţii sunt alarmaţi, dar Lilica este optimistă, ignoră semnele bolii şi se hotărăşte să o înfrunte. În acelaşi an, scrisorile ce se întretaie pe ruta Bucureşti – Paris mărturisesc îngrijorarea pentru starea sănătăţii fiicei, transpun sfaturile părinteşti, precum şi relatările despre activitatea tatălui la Etymologicum Magnum Romaniae. Într-una din scrisori, tatăl zdrobit de durere îi scrie soţiei la Paris: „Lilicuţa ştie deja destulă şi prea multă carte. Lucrul cel mai bun ar fi să vă întoarceţi în România, unde aerul de ţară, şi chiar undeva la ţară, fără muncă, fără grijă, i-ar face mult bine. O diplomă mai mult sau mai puţin nu însemnează nimic. Eu n-am nici o diplomă. Scriu foarte descusut, căci mă zbuciumă gândurile. Cât timp va ţine boala, telegrafiaţi-mi mereu, ca să fiu la curent. Să vin eu? Să vă întoarceţi voi? O, Lilicuţă, Lilicuţă! Vă sărut de mii de ori, iubitorul soţ şi tată, Bogdan".

Totul era prea târziu. Dorul după locurile natale, îndepărtarea de tatăl ei, trăind la Paris cu sentimentul înstrăinării, al abandonării pe meleaguri străine, Iulia era dărâmată şi sufleteşte şi tru-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

peşte. Cărturarul român încearcă din răsputeri să-şi salveze fiica, ducând-o în sudul Franţei, în Italia şi în Elveţia, regiuni recunoscute datorită aerului curat. Toate încercările tatălui sunt însă zadarnice. În ciuda tratamentelor primite de la medici prestigioşi din străinătate şi din ţară, starea Iuliei se degradează văzând cu ochii. După ce stă o perioadă la mănăstirea Agapia, copila este adusă acasă, în vara anului 1888. Părintele îngrijorat îşi îndreaptă ultimele speranţe către divinitate, sperând o minune: „Se milostiveşte, oare, Dumnezeu? Ce este fără putinţa Atoate Creatorul?". Miracolul nu a mai venit însă niciodată. Pe dealul Mihai-Vodă din Bucureşti, în clădirea Arhivelor Statului, Iulia Haşdeu păşea spre Lumină în ziua de 17/29 septembrie 1888. Mai avea două luni şi împlinea frumoasa vârstă de 19 ani.

Nefericitul tată, care avea în acel moment vârsta de 50 de ani, a devenit dintr-o dată „bătrânul Haşdeu". Nu a putut să se resemneze niciodată cu pierderea celei mai dragi fiinţe. Înnebunit de durere, el renunţă la tot, se retrage din viaţa publică şi încearcă cu orice preţ să comunice, să ia legătura cu fiica sa plecată în lumea de dincolo. După mărturia lui Haşdeu, care a recurs la spiritism pentru a-şi alina durerea, primul mesaj din partea fiicei venea în martie 1889, la şase luni de la moartea ei, pe când se afla în locuinţa lui de la Arhive. O forţă nevăzută aşternea pe hârtie scrisul şi semnătura fetei: Je suis heureuse; je t'aime; nous nous reverrons; cela doit te suffire". Julie Haşdeu. („Sunt fericită; te iubesc; ne vom revedea; asta ar trebui să îţi ajungă"). De acum va începe şirul lung al şedinţelor spiritiste, al operelor care vor cuprinde între coperţile lor toată filosofia şi toate experienţele spiritiste ale lui Haşdeu, care îl vor preocupa şi îl vor chinui sufleteşte până aproape de sfârşitul vieţii lui.

Dar, mai presus de toate acestea, rămâne fascinant şi misterios până în zilele noastre, şi pentru cei ce vor urma după noi, templul închinat de Haşdeu fiicei sale, ridicat întocmai după planurile transmise de Iulia din lumea de dincolo. Acesta va fi construit între anii 1893-1896, pe un teren cumpărat de la doctorul C.J. Istrati, în orăşelul Câmpina de pe Valea Prahovei, care reuşise să-l cucerească pe Haşdeu prin atmosfera sa pitorească. Întocmai „Micului Templu", cum era numit cavoul Iuliei din cimitirul Bellu din Bucureşti, „Marele Templu" de la Câmpina este o construcţie plină de simboluri încifrate în arhitectura lui, fiind predominante cifrele 3 şi 7 în toate elementele structurale ale castelului. Deasupra uşii de la intrare sunt sculptate în basorelief blazonul familiei Haşdeu, cu deviza familiei: „Pro fide et patria" şi lângă ea apoftegma lui Galilei „E pur si muove". Mai sus, Ochiul Divin încadrat într-un triunghi.

În camerele acestui castel, unde din 23 decembrie 1890 până în 18 aprilie 1903 au avut loc nenumărate şedinţe de spiritism, se pot vedea acte originale de familie încă din secolul XVII, fotografii, manuscrise, mobilier, obiecte personale, exemplare din lucrările scriitorului şi ale fiicei sale. Un portret al Iuliei Haşdeu fiica, pictură de Sava Hentia, ulei pe pânză din 1889 redă frumuseţea şi puritatea feminină, altul tot din 1889 o reprezintă pe soţia savantului şi este semnat de Diogène Maillart. În camera fiicei se păstrează mescioara de lucru a Iuliei Haşdeu din timpul studiilor de la Paris, imnul spiritist „Sursum" pus pe note, transmis de spiritul Iuliei savantului în septembrie 1894, bustul Iuliei Haşdeu, de Ioan Georgescu, sculptură în marmură de Carrara, 1890, păpuşa Iuliei, caietul de matematică şi ediţia princeps a operelor literare ale Iuliei, jurnalul ei zilnic, toate aceste obiecte fiind vegheate de cale, flori care sunt un simbol al morţii premature. Un portret al lui B.P. Haşdeu executat de N. Grigorescu ne aminteşte de faptul că cei doi au fost contemporani, născuţi şi morţi în aceiaşi ani (1838-1907), precum şi de faptul că amândoi au locuit în Câmpina, unde se află muzeele memoriale închinate lor.

La 2 iulie 1902 se stingea din viaţă şi soţia savantului, acea femeie care trebuise să îndure nenumăratele aventuri sentimentale ale unui bărbat neastâmpărat. Reuşise să supravieţuiască 14 ani în urma pierderii fiicei, iar nefericitul soţ rămânea fără cele două Iulii. Până la sfârşitul vieţii sale le va comemora în fiecare an la 2 iulie pe cele două Iulii: fiica, un geniu al poeziei, şi soţia, „un simbol în mic al Daciei, un aur ales de la Abrud", aşa cum a descris-o savantul în 1863, în discursul de recepţie la Academia Română, intitulat: „O nevastă română, în traiul pământesc şi-n viaţa după moarte".

Anul acesta, sărbătoarea celor două Iulii la Castelul „Iulia Haşdeu" din Câmpina, organizată de D-na Dr. Jenica Tabacu, directoarea Muzeului Memorial „B.P. Haşdeu", inaugurat la 9 aprilie 1965 şi reintrodus în circuitul turistic la 25 februarie 1995, a inclus în program prelegeri susţinute de oameni de cultură din ţară şi din străinătate, lansări de cărţi, recital de poezie din creaţia Iuliei Haşdeu, expoziţie de pictură şi gala concursului de interpretare violonistică „Cornelia Bronzetti", ediţia a VIII-a.

Conferenţiari precum: prof. dr. Ion Oprişan, prof. dr. Stancu Ilin, prof. Gherasim Rus Togan, prof. univ. dr. Crina Decusară-Bocşan, prof. Mihaela Minescu au susţinut lucrări ştiinţifice în care au abordat diverse aspecte ale vieţii şi activităţii celor două personalităţi ale culturii româneşti, Haşdeu şi fiica sa.

Un eveniment deosebit l-a constituit participarea la simpozionul de anul acesta a doamnei Catherine Thieblin, diplomat în istoria modernă şi în istoria artei, care a venit, împreună cu soţul, de la Paris, atrasă fiind de cultura românească. Timp de 15 ani ea s-a ocupat de Diogène Maillart, profesorul de pictură al Iuliei Haşdeu, pe când acesta avea vârsta de 43 de ani. În urma acestor cercetări, a scris cartea: „Diogène Maillart (1840-1926). Un maître dans la tradition du XIXe siècle" (Diogène Maillart (1840-1926). Un maestru în tradiţia secolului al XIX-lea) şi a descoperit cu acest prilej legătura dintre familiile Haşdeu şi Maillart, manifestând un interes deosebit pentru ţara de origine a Iuliei Haşdeu.

Fiu al unui negustor de animale din districtul francez Oise, D. Maillart era la vârsta de 24 de ani laureat al Premiului Romei pentru pictură, un premiu foarte important pentru cultura franceză. Opera sa este impresionantă, constând din portrete, peisaje, scene din viaţa ţăranilor, el fiind născut într-o familie de oameni săraci, precum şi scene religioase (Drumul Crucii) sau biserici din ţinutul Beauvais. Timp de cinci ani (1883-1888) Iulia Haşdeu a pătruns tainele picturii sub îndrumarea lui Maillart, scriindu-i tatălui ei că este foarte încântată de lecţiile acestuia. Se crease o legătură puternică între maestru şi familia Iuliei. Pictorul venea adeseori în casa celor două Iulii de la Paris, ele erau invitate în casa lui Maillart, la mici petreceri sau banchete spirituale. Se pare că şi destine asemănătoare le-au unit pe cele două familii. Maillart avea un fiu, născut în acelaşi an cu Iulia Haşdeu (1869), precum şi o fiică, Eva, moartă în 1883, răpusă tot de tuberculoză, ca şi Iulia, în acelaşi an în care Maillart o cunoştea pe Iulia Haşdeu. Eva, fiica pictorului, murea la vârsta de 19 ani, ca şi Iulia Haşdeu. Prin prezenţa doamnei Catherine Thieblin la Câmpina s-a produs, în spaţiul magic al Castelului „Iulia Haşdeu", o comuniune între poporul român şi cel francez, între valorile spirituale ale celor două ţări surori, dovedindu-se faptul că atunci când energiile pozitive şi voinţele oamenilor sunt orientate spre un scop înalt, acesta poate fi atins fără îndoială, depăşind graniţele geografice între care locuiesc acei oameni.

Am plecat de la Castelul Iulia Haşdeu, din Câmpina, cu o mare încărcătură de idei şi sentimente, de noi cunoştinţe pe care nu le ştiam despre cele două mari valori ale culturii şi neamului nostru, a căror operă va străbate veacurile. Indiferent dacă convingerile lui Haşdeu sunt împărtăşite sau nu şi cu toate că spiritismul, o practică veche în istoria omenirii, existentă la toate popoarele antice, este condamnat de Biserica Ortodoxă, castelul de la Câmpina rămâne un monument cultural, dar şi semnul unei legături speciale, dincolo de moarte, între un tată distrus de durere, şi fiica lui, plecată prea devreme de lângă el.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

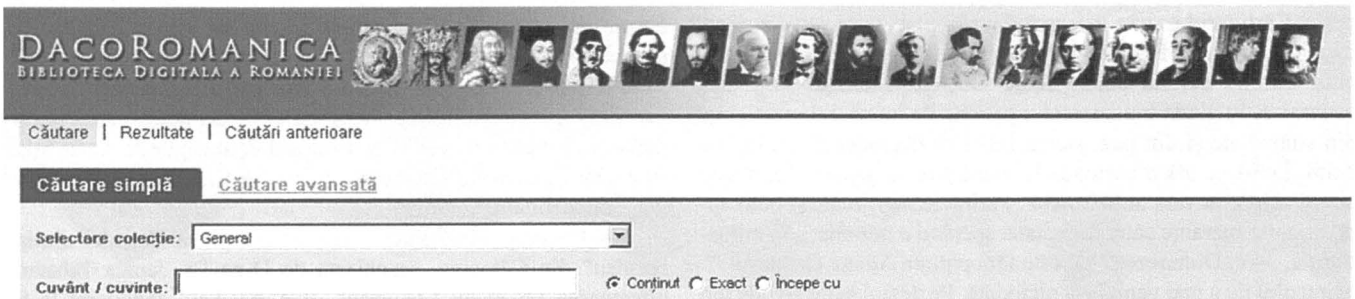

DACOROMANICA, realizare de vârf a Biliotecii Metropolitane Bucureşti, este cea mai importantă bibliotecă digitală românească accesibilă gratuit în INTERNET. Dezvoltarea ei prin îmbogăţirea continuă cu documente digitalizate se face permanent, în fiecare săptămână, pentru a fi un veritabil instrument în serviciul reţelelor de cooperare naţională şi internaţională, precum şi pentru a deveni partener în Biblioteca Virtuală Europeană EUROPEANA. DACORAMANICA este singura bibliotecă digitală profesionistă din România, concepută pentru a răspunde provocărilor Mileniului III ce poate fi accesată la adresa www.*dacoromanica.ro*.

Noutăţi, august 2012

⇨ **Nicolae S. Basilescu, *Pentru drept şi libertate! Legea suspecţilor!*, Bucureşti, Albert Baer, 1909, 20 p.**

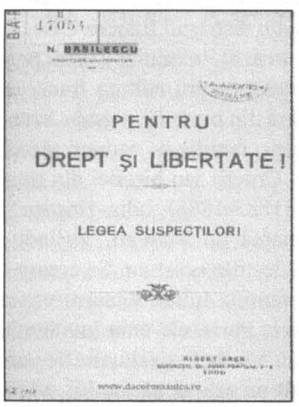

...Tot asemenea, sunt 22 de ani de când am promulgat o lege pentru înfiinţarea industriei naţionale, sunt aproape 30 de ani de când am răscumpărat căile ferate, de când Statul a luat exploatăţiunea atelierelor acestora, le-a mărit, le-a sporit numărul şi personalul, de când pe fiecare zi ateliere noui se deschid: ba la Arsenalul Armatei, ba la Regia Monopolurilor Statului, ba la Turnu-Severin, Galaţi ori Constanţa pentru Serviciul maritim şi fluvial român etc., sunt ani de când zeci de fabrici mari, ocupând mii de lucrători, sunt deschise cu autorizaţiunea şi sprijinul Statului – şi Guvernul nu a găsit un moment de răgaz pentru a studia chestiunea stării lucrătorilor şi a o rezolva în pace şi cu sânge rece!

Şi azi, când un atentat odios se comite, când opiniunea publică este iarăşi surexcitată, când orice măsură este întrecută, azi când nimeni, nici Guvern nici Parlament, nu este stăpân pe sine – azi Guvernul într-o clipă improvizează un proect de lege, îl depune pe biuroul Camerei şi Camera, în picioare, îl aclamă, iar mâine, tot prin aclamaţiune, ea îl va vota!

Nu, aceasta nu se poate! Cupa este plină!...

⇨ **Nicolae S. Basilescu, *Repausul de duminica: Expunere de motive şi proiect de lege prezentat Camerei de Comerţ şi Industrie*, Bucureşti, Tipografia Modernă Gregorie Luis, 1887, 35 p.**

...Căci departe ca repaosul de Dumineca să fie respectat, de la o laltă a ţărei la alta şi în fiecare Duminecă şi zi de sărbătoare creştină, populaţiunea streină, de rit religios diferit de al nostru, căreia frăţeşte îi dăm asil, nu are delicateţa de a onora, măcar exteriormente, sărbătorile religiunei dominante în ţara în care trăesc. Pe de altă parte, din faptul că o mare parte a populaţiunei noastre comerciale şi industriale este de o altă religiune decât a noastră şi nu păstrează Duminicele şi sărbătorile noastre, neguţătorul creştin însuşi, împins de nevoia oarbei concurenţe, nu poate, fără a periclita clientela şi viitorul comerciului său, a-şi închide magasinul Dumineca şi a concedia pe lucrători, căci alături concurentul său abia aşteaptă ocasiunea favorabilă de a i-o hrăpi...

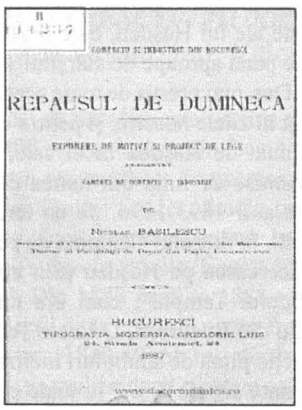

⇨ ***I. L. Caragiale şi Dumitru Teleor, O poezie la un chef...*, Bucureşti, Tipografia „Comptuar Popular Român", 1915, 16 p.**

„Ca bun prieten cu regretatul scriitor I. L. Carageale, îl întâlneam foarte adesea şi conversam despre lucruri comice şi stam întotdeauna împreună ore întregi. Adesea şedinţele satirice, dacă se ţineau la vreun birt sau vreo băcănie nobilă şi cu vinuri bune, se prelungeau până târziu noaptea.

În Decembrie 1895, aflându-mă cu maestrul în băcănia Grancea, peste drum de Palatul Regal, după oarecari gustări de icre negre, pateuri şi alte delicatese, după oarecare Drăgăşani de cel mai bun, ne-a venit o inspiraţie grozavă şi am improvizat poezia sau poema ce urmează. Am improvizat-o compunând întâi nenea Iancu o strofă şi apoi eu alta. Strofele au fost scrise la rând de Carageale care zicea: „Mă, sunt reuşite şi e păcat să le uităm." Manuscrisul s-a făcut, contrar obiceiului maestrului, pe hârtie proastă, de înfăşurat măsline, şi la urmă mi-a pus înainte numele meu şi apoi pe al său..."

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ORIZONTURI

Lada cu manuscrisele şi cărţile lui Eminescu (II)

Constantin BARBU
filosof, editor

Urmare din numărul 7

Lista lui Gaster ne indică următoarele manuscrise:

A. „Tetraevanghel, ca. 1550-1675, in-16°, 330 foi paginate (Chr.I, p. 194-196).

B. Codex miscellaneus, din 1692, in-4 (Chr. I, p. 295-307).

Cuprinde:

a. Cozma: *Amartolon sotirie adeca: mântuirea pacatosilor* - No. 1, 94 foi pag. Foile 1-2 lipsesc.

b. *Partea trei pentru mântuire păcătoşilor. Dintre cele piste fire... minuni a prea sfintei... ficioare Martixai.* = No. 2, fol. la - 86 a (şi în Lit. pop., p. 119-120 si p. 431, unde se da data: 1693).

c. *Viaţa şi spunere petrecerii minunilor a prea cuviosului părintelui nostru Vasile cel nou...* = No.2, fol. 86 b-124. [Foile 101-110 de două ori] (şi în Lit. pop., p. 439).

d. *Scrisoare de'nvăţătura pre cuvioşilor... părinţi...* = No. 3, 133 foi paginate.

C. *Hronograf din 1760*, folio, defect 505 foi nepaginate (Chr. II, p. 70-74 şi Lit. pop., p. 262 şi p. 568, care au data: 1757)

D. *Ocsisteri,* din 1779, defect, foaia întâia cu titlu lipseste, V nepaginate + 228 pagini paginate (Chr. II, p. 46-49 - manuscrisul 2273)

E. *Descoperirea sfintei liturghii,* „de pe la sfârşitul secolului XVIII... manuscrisul e defect la sfârşit", (Lit. pop., p. 446 - manuscrisul 2799)

F. Iliodor, msl „de pe la sfârşitul secolului XVIII" (Lit. pop., p. 128 - manuscrisul 2774)

G. *Viaţa şi minunile preacuviosului părintelui nostru Vasile cel Nou...,* de la începutul sec. XIX (Lit. pop., p. 439 - manuscrisul 2775)

H. „Miscelaneu, sec. XIX, cuprinzând, între altele":

a. *Ierocrit şi Aretusa,* ca. 1800, fragment 6 foi (Chr. II, p. 178 şi Lit. pop., p. 129, care da data: 1812).

b. *A lui Iliodor istorie ethiopicească.* Codex miscell., copie din ca. 1813, folio, fol. 1-73=cap. VI-X (Chr II, p. 88 şi 92-93)

c. *Varlaam şi Ioasaf copie din* 1814 (Lit. pop.,p. 35; 40; 42, n.l; 44, n. 4 şi o menţiune în Chr. I, p. 129 - manuscrisul 2769)

I. Cartea ce să numeşte zabava fundasiei... 1802, tom. I, 4° nepaginate +117 foi paginate + 1 scara (Chr. II, p. 195-198 - manuscrisul 2798) J. Cuvânt pentru viitoarea giudecată...l815, in - 4°, pagini nepaginate (Chr. II, p. 216-219 si Lit. pop., p. 442 - manuscrisul 3010)."

În lada lui Eminescu s-au mai aflat următoarele manuscrise: 2791, 2775, 2774, 2771, 2770, 3078, 2773, 3275, 3249, 3141, 3194, 3097, 2772,.2769, 2760, 2867, 3010, 3074, 2984, 3051, 3167, 2792, 2798, 2799, 3142, 3012, 3215, 2283 şi nu numai acestea.

A treia donaţie

A treia donaţie este donaţia de cărţi din biblioteca lui Eminescu şi se datorează lui Matei Eminescu. Temporal vorbind, donaţia lui Matei Eminescu e cea dintâi - în 1895 şi ea se îndreaptă către Fundaţia Universitară din Bucureşti. S-au oferit 37 de titluri, având 142 de volume, dar s-au acceptat doar 16 titluri, având 52 de volume.

Din donaţia lui Matei Eminescu, Fundaţia universitară a preluat 16 titluri, având **52 de volume**. *Iată lista:*

1. Schlosser (Fr. Chr.) - Weltgeschichte für deutche Volk, Oberhauser und Leipzig 1870-1875 - *18 volume.*

2. Rotteck (Karl von) - Allgemeine Geschichte von Anfang der historischen. Kenntniss bis auf unsere Zeiten. Braunschweig 1863, legată în 7 tomuri - *11 volume*

3. Duruy, Victor - Histoire sainte d'après la Biblie, Paris 1865 - *1 volum*

4. Montesquieu - Oeuvres complètes, Paris 1865 - *3 volume.*

5. Laurian, A. Treb. şi Nicolae Bălcescu - Magazinu istoricu pentru Dacia, Bucuresti 1845-1847 legate în 2 tomuri - *4 volume*

6. Toussenel A. - L'esprit des bêtes. Zoologie passionelle. Paris 1858 - *1 volum*

7. Blaise Pascal - Oeuvres complètes. Voi. 2, Paris 1860 - *1 volum*

8. Segur Compte de Histoire romaine. Voi. 1,2, Paris 1858 - *2 volume*

9. Thiers A. - Waterloo. Paris 1862 - *1 volum*

10. Wimpfen, Général de, - Sédan, Paris 1871 - *1 volum*

11. Poujoulat M. - Histoire de la Révolution française, Tours 1866, v. I, II - *2 volume*

12. Criiger, Dr. Johannes - Schule der Physik. Leipzig 1880 - *1 volum*

13. Stockhardt, Dr. Julius - Die Schule der Chemie, Braunschweig 1881 - *1 volum*

14. Dammer, Dr. Otto - Lexikon der angewandten Chemie. Leipzig 1882 - *1 volum*

15. Bluntsch - Allgemeines Statsrecht. München 1868 - *2 volume*

16. Balbi Adrian - Allgemeine Erdbeschreibung, Wien 1883 - *2 volume.*

În biblioteca lui Eminescu se mai aflau următoarele cărţi:

- Georges Weber *(Histoire Universelle, 9 volume)*
- Arthur Duc de Welington *(Histoire critique du pasagge des Alpes par Annibal Barca, 2 vol)*
- Le Compt de Ségur *(Histoire Romaine, 2 volume)*
- Millot *(Elements d'histoire générale ancienne et moderne, 16 volume)*
- Christoph Schlosser *(Geschichte der alten Welt, 5 volume)*
- Victor Duruy *(Histoire des Hébreux, 1 volum)*
- Ioan Mandinescu *(Elemente de Istoria Universală, 3 volume)*
- François Voltaire *(Histoire de Charles XII, 1 volum)*
- M. Poujoulat *(Histoire de la Révolution Française, 2 volume)*
- Mihail Kogălniceanu *(Letopisiţiile Moldo-Valachiei, 3 volume)*
- General de Wimpfen *(Bataille de Sédan, 1 volum)*
- Laurian şi Bălcescu *(Istoria Românilor, 4 volume)*
- G. Rothan *(Les origines de la guerre de 1870, 1 volum)*
- Joseph von Aschbach *(Uber Trajans steinerne Donau Brücke, 1 volum)*
- M.N. Bouilett *(Dictionnaire Universel d'histoire et de Géographie, 1 volum)*
- Malte Brun *(Précis de la Géographie Universelle, 7 volume)*
- Traugot von et Bromme *(Neueste Karte der Erde, 1 volum)*
- J.J. Rousseau *(Oeuvres Complètes, 6 volume)*
- Charles Montesquieu *(Grandeur et décadence des Romains, L'espirit des Lois, 3 volume)*
- Balzac *(Lettres de Balzac, 2 volume)*
- Buffon *(Traité de Zoologie, 1 volum)*
- Dammer *(Lexikon der angewandten Chemie, 1 volum)*
- Blaise Pascal *(Oeuvres Complètes, 2 volume)*
- Crüger *(Schule der Physik, 1 volum)*
- A. Briot *(Traité de Géometrie, 1 volum)*
- Ch. Tamier *(Traité d'Algèbre, 2 volume, Traité de Trigonométrie, 1 volum)*
- Lubsen *(Ausfurhliches Lehrbuch der Arithmetik und Algebra, 1 volum)*
- Bertrand *(Traité d'Arithmetique, 1 volum).*

Şi nu numai acestea.

(va urma)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Epopeea aducerii de la Muntele Athos a unui steag a lui Ştefan cel Mare şi Sfânt

Dr. Florin SINCA
istoric

În primăvara anului 1917, pe când România se afla în război, prin efortul consulului general român la Salonic, G.C.Ionescu şi cu ajutorul generalului francez Maurice Sarrail, Regatul Român a recuperat de la Mânăstirea Zografu, din Sfântul Munte Athos, un steag al lui Ştefan cel Mare şi Sfânt, din anul 1500. Drapelul rămăsese (v. foto) **la Zografu nu mai puţin de 417 ani. Era „cel mai preţios odor" donat de domnitorii români la Athos[1].**

Unde se afla preţiosul steag?

Situată în partea nord-vestică a peninsulei atonite, Mânăstirea Zografu (gr.Ζωγράφου) a fost întemeiată în veacul al XI-lea de trei călugări bulgari veniţi din Ohrida (Macedonia)[2]. Prădat de piraţi, dar şi de cruciaţi, lăcaşul a fost refăcut în 1466-1502 de domnitorul Moldovei, Ştefan cel Mare şi Sfânt (1457-1504), care a zidit biserica actuală cu hramul Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, purtătorul de biruinţă. De-a lungul vremii mulţi domnitori români vor face importante danii în bani, moşii, bunuri, vor contribui la reconstrucţia clădirilor de aici, între aceştia fiind Alexandru cel Bun, Alexandru Aldea, Petru Rareş, Alexandru Lăpşneanu, Ieremia Movilă, Neagoe Basarab, Radu cel Mare, Vasile Lupu. Zografu este a IX-a în ierarhia celor 20 de mânăstiri atonite şi singura „bulgărească".

Cum arată steagul?

Din mai multe rapoarte şi descrieri ale diplomaţilor noştri putem spune că steagul marelui voievod are 1,17 m pe 0,92 m, era ornat cu 16 pietre, roşii, verzi şi albe. Unele erau atunci pierdute. Este brodat cu fir de argint şi de aur şi îl reprezintă pe Sf.Mare Mucenic Gheorghe, stând pe tron, ţinând o sabie, cu mânerul în mâna dreaptă şi cu vârful în stânga. Are chipul brodat în mătase, iar sub picioare are un dragon cu trei capete. Doi îngeri ţin cu mâna dreaptă deasupra capului sfântului o coroană, iar cu stânga unul un paloş, iar celălalt o coroană în formă de inimă. De jur-împrejur este o inscripţie slavonă cu rugăciunea voievodului către Sf. Gheorghe, anul realizării (1500), în al XLIII-lea an de domnie. Însă inscripţia nu pomeneşte că a fost dăruit de voievod la Athos, aşa cum se obişnuia. Broderia este de mătase roşie, ştearsă de ani, peste care, nu din reavoinţă ci din neştiinţă, călugării bulgari puseseră atunci o catifea de proastă calitate.

Inscripţia a fost tradusă de aromânul T.Capidan, doctor în litere şi sună astfel: *„O răbdătorule de chinuri şi purtătorule de biruinţe, Mare Gheorghie, carele în nevoi şi în nenorociri vii în grabă apărător şi fierbinte ajutător şi celor necăjiţi, bucurie negrăită eşti, primeşte de la noi această rugăciune a smeritului său rob Io Ştefan Voevod, cu mila lui Dumnezeu Domn al Ţării Moldovei, păzeşte-l nevătămat în acest veac şi în cel viitor cu rugăciunile celor ce te cinstesc ca să te proslăvească în veci, amin. Şi s-a făcut în anul 7008 (1500), iar al Domniei lui anul al 43"*[3].

Consulul G.C.Ionescu văzuse steagul nestricat de călugări încă din 1903, iar în 1914 l-a întrebat pe starețul de la Zografu care ar fi preţul pentru restituirea către România. Acesta a cerut moşia Dobrovăţul din judeţul Iaşi, moşie care fusese dăruită mânăstirii de către Ştefan cel Mare şi care i-a fost luată la secularizarea averilor mânăstireşti, înfăptuită de domnitorul Alexandru Ioan Cuza, în 1863. Consulul mai semnala că la mânăstirea Zografu se mai afla un steag, un prapur, care ar fi fost tot de la Ştefan cel Mare, precum şi o icoană a Sfântului Gheorghe. În urmă cu câţiva ani, un grup de englezi, profesori la Londra, au oferit lăcaşului o sută de mii de franci pentru el, însă nu a fost dat. Laudă călugărilor bulgari!

Ionel Brătianu cere obţinerea nepreţuitului simbol

Iniţiativa recuperării preţiosului trofeu a aparţinut celui mai mare om politic pe care l-a avut România, Ion I.C. Brătianu (1864-1927), care, la 15 februarie 1917, în calitatea de preşedinte al Consiliului de Miniştri şi ministru al Afacerilor Străine, a trimis o telegramă cifrată Legaţiei României de la Atena, pe un ton imperativ: *„Faceţi tot ceea ce este posibil pentru a obţine drapelul lui Ştefan cel Mare"*[4]. Un demers a venit la 26 februarie şi din partea secretarului general al Ministerului de Război, gene-

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

ralul Burghele, care s-a adresat Ministerului Afacerilor Străine (M.A.S.) pentru a face demersurile în vederea aducerii în ţară.

Dând curs dispoziţiilor ierarhice, la 4 martie 1917, ministrul României la Atena, Nicolae N. Filodor[5], a comunicat M.A.S. (atunci cu sediul la Iaşi), personal vicepreşedintelui Consiliului de Miniştri Tache Ionescu, că este înformat de consulul României la Salonic, D.Buracu, despre existenţa la Mânăstirea Zografu din Muntele Athos, acum sub ocupaţia trupelor ruse, a unui steag care a aparţinut domnitorului moldovean Ştefan cel Mare. *„Existenţa acestui drapel, care are o inscripţie, este cunoscută Academiei Române"*[6]. În circumstanţe favorabile, Gidel, căpitan din Statul Major Francez, din arma jandarmeriei, profesor de drept internaţional la Universitatea din Sorbona, a promis concursul său pentru ca România să reintre în posesia acestui *„preţios obiect care face parte din istoria naţională"*.

Lucrurile au intrat pe un făgaş favorabil. Astfel, la 6 martie 1917, ministrul N.Filodor expedia telegrama nr.121, prin care informa că, în urma intervenţiei la generalul francez Maurice Sarrail[7], comandantul armatelor aliate din Salonic, şi cu concursul amintitului căpitan Gidel, generalul a dat ordin detaşamentului franco-rus de la Sf.Munte să ia drapelul şi să-l expedieze la Statul Major Francez. Nu mult după aceasta, la 14 martie, generalul francez era deja în posesia drapelului şi ministrul nostru cerea pe bună dreptate să se acorde generalului o decoraţie a Regatului Român. Nu ştim dacă acest deziderat s-a realizat. La 8/21 aprilie 1917, Legaţia României din Atena informa Preşedinţia Consiliului de Miniştri că primise drapelul încă de la 13 martie.

Este cazul să spunem că, la 25 martie, deci de Buna-Vestire, aveam într-adevăr o veste bună; consulul general al României la Salonic, G.C.Ionescu, comunica M.A.S. că generalul francez i-a predat drapelul, pe care consulul îl păzeşte şi aşteaptă ordine de la autorităţile române competente. Propunea şi el decorarea francezilor, a ataşatului rus, generalul Kahl şi a lt.Ditch, comandantul detaşamentului rus de la Muntele Athos. În cele din urmă, Gidel şi Ditch au fost decoraţi cu „Coroana României" în grad de Comandor.

Am putea spune că epopeea aducerii în ţară a steagului începe de fapt la 1 aprilie 1917. M.A.S. i-a răspuns consulului Ionescu să trimită drapelul la bordul unui vas de război francez, la Legaţia României de la Paris. România a dovedit o oarecare neglijenţă, ca să nu spunem mai mult, drapelul fiind transportat de... uşierul legaţiei, Gaj Taşcu, într-o „cutie de tenechea", e adevărat sigilată cu sfoară şi ceară roşie, iar la 24 aprilie, tot prin mijlocirea generalului Sarrail, a fost încredinţat maiorului S.Dilon, probabil căpitanul unui vas militar francez. Într-un final fericit, la 29 aprilie, a fost luat în primire la Paris de ministrul Alexandru Em. Lahovary. El a propus atunci să-l depună la o bancă, fiind periculos să expedieze „acest preţios trofeu de aici la Iaşi". Ţara era sub ocupaţia Puterilor Centrale.

În sfârşit, acasă

La 25 martie 1917, generalul Sarrail a comunicat Consulatului General Regal Român de la Salonic: *„Am onoarea să vă remit această glorioasă amintire, bucuros că pot răspunde astfel dorinţei unei naţiuni aliate. Primiţi asigurarea înaltei mele consideraţii şi celor mai bune sentimente"*[8].

Despre locul unde s-a aflat steagul în perioada scursă până la sfârşitul războiului nu avem ştiri. Mult după aceasta, la 20 noiembrie 1919, Dimitrie Onciul, directorul Arhivelor Statului, întreba M.A.S. unde se află drapelul, iar la 6 decembrie, ministrul nostru la Paris, Raoul Bossy menţiona că obiectul a fost încredinţat curierului Koslinsky, de la Corpul II Armată. Dar, ajuns la Bucureşti, curierul nu l-a dus la M.A.S., ci la Ministerul de Război, aşa cum informa, la 26 decembrie 1919, şeful de cabinet de la Secretariatul General, lt.col.Skelety. În cele din urmă, la 22 februarie 1920, Ministerul de Război preciza că steagul ştefanian a fost înaintat Marelui Stat Major, pentru a fi depus la Muzeul Militar, unde şi-a găsit, în sfârşit, locul.

În loc de concluzii

În prezent această nepreţuită relicvă a unui trecut de luptă şi de credinţă strămoşească, rămasă de la viteazul apărător al Creştinătăţii Ştefan cel Mare şi Sfânt, se păstrează la Muzeul Naţional de Istorie a României, după ce, până în 1970, a fost expus la Muzeul Militar Naţional „Regele Ferdinand I" din Bucureşti. A părăsit muzeul găzduit în fostul Palat al Poştei doar de trei ori, fiind expus la Muzeul Metropolitan din New York, apoi la Londra, pentru ca, în aprilie-mai 2009 să ajungă la Muzeul de Istorie din Suceava.

Se cuvine în final să omagiem ataşamentul pentru un simbol de luptă şi un simbol ortodox al călugărilor de la Zografu, care nu l-au înstrăinat, deşi sigur aveau nevoie de bani, apoi râvna consulului G.C. Ionescu, care a depus toate eforturile pentru a-l vedea în ţară şi limpezimea gândirii lui Ionel Brătianu. Deloc de neglijat a fost aportul generalului francez Maurice Sarrail. Ce-a fost acesta, decât un binefăcător de care istoria noastră a dus lipsă de atâtea ori!

Note:

1. Ierom.Ioanichie Bălan, Pelerinaj la Muntele Athos, ediţia a IV-a, Ed.Mânăstirii Sihăstria, 2005, p.38.

2. Ohrida se află nu departe de graniţa macedoneano-greacă şi aproape de Bitolia, ambele localităţi fiind locuite de foarte mulţi vlahi. Zografu înseamnă „zugrav", iar obârşia numelui ar veni de la zugrăvirea prin minune a unei icoane. Astfel, nehotărându-se ce hram să aibă mânăstirea, cei trei călugări ctitori (Moise, Aaron şi Ioan) au lăsat o bucată de lemn în biserică şi au încuiat uşa, cu credinţa că Dumnezeu îi va ajuta. A doua zi icoana apărea pictată cu chipul Sf. Gheorghe. În această biserică sunt pictaţi domnitorii Ştefan cel Mare, Petru Rareş şi Vasile Lupu, rectitori şi mari donatori ai mânăstirii bulgare.

3. A.M.A.E., Fond 71 (Dosare speciale), vol.110/1917, f.21.

4. Ibidem, f.12.

5. N.N.Filodor (1864-1936), ministru al României la Atena şi Budapesta. Arhiva sa, inclusiv o parte a însemnărilor, se păstrează la Biblioteca Naţională.

6. A.M.A.E., Fond 71 (Dosare speciale), vol.110/1917, f.14.

7. Maurice Paul-Emmanuel Sarrail (1856-1929), în documentele româneşti este scris „Serrail", general francez al primului război mondial, cu unele vederi socialiste, comandant al Armatei a III-a din Ardeni, din octombrie 1915 a fost comandant al armatelor aliate de la Salonic.

8. A.M.A.E., Fond 71 (Dosare speciale), vol.110/1917, f.22.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Călători şi exploratori români (II)

Laponia este ţara cea mai septentrională din Europa. Ea numără peste 70.000 de locuitori, pe o întindere de teren aridă şi fără vegetaţiune, aproape egală cu Franţa.

Caracterele lor fizice. Laponul are statura mică, talia lungă, picioarele mai scurte şi curbate, ei se par mult mai mici decât în realitate, căci se ţin aplecaţi şi n-au tocuri la încălţăminte. Prin excepţie, se găsesc şi laponi înalţi; aşa, la muzeul din Stockholm, am văzut un schelet de lapon ce avea 2 metri înălţime.

Călătorii extraordinare:

Despre laponi

Basil ASSAN
explorator

Părul este închis, scurt şi drept, coloarea pielei maron (ocru), nasul turtit. Ochii, în fundul capului şi fruntea, încreţită, fac că laponii au un aspect de melancolie care nu corespunde cu realitatea, căci ei sunt de o veselie copilărească. Vocea slabă şi ascuţită n-are sonoritate. Femeile abia se pot distinge de bărbaţi, din cauza costumului roşietic, făcut din piele de reni.

Viaţa şi ocupaţiunea laponilor. Ei se împart în: pescari şi crescători de reni. Aceştia din urmă depind de condiţiunile de viaţă a acestor reni. Renii se nutresc cu muşchi (lichen), care, odată scoşi de pe piatră, cresc aşa de încet, încât animalele nu pot veni să pască în acele locuri decât după 10 ani. Astfel dar, laponul devine forţat nomad. Ei nu pot şi nu au consolaţiunea a merge în triburi sau în mare număr, căci fiecare familie, având trebuinţă – pentru a putea subsista – de 2-300 de reni, necesitează un spaţiu de teren considerabil, în ocuparea căruia nu poate să fie jenat de vecinul său.

Iată, dar, cum animalul este cauza acestei vieţi mizerabile a laponilor; primăvara ei călătoresc în zăpadă, vara, într-un nor de muşte, care îi urmăresc şi-i persecută, toamna, ţara este o mocirlă, iarna vine frigul şi cu întunericul perpetuu al nopţilor polare; şi, cu toate acestea, călătoria trebuie să se continuie fără pauză, căci fiecare staţiune nu poate dura mai mult ca 3 săptămâni, după care muşchiul se isprăveşte. Renul le dă lapte, carne, îmbrăcăminte, el le servă la ham. Dresajul lui începe când animalul are 3 ani. Renul trăieşte 15 ani şi dă puţin lapte: 1 litru şi jum. pe zi.

Nutrimentul laponilor. Laptele de ren, amestecat cu ulei de balenă şi cu câteva plante sălbatice, acesta este nutrimentul laponilor.

Iarna, această marmeladă se conservă în stomacuri de reni şi se lasă la frig pentru a îngheţa şi a se tăia felii împreună cu învelitoarea de ţiplă. Ei mănâncă unt şi brânză. Pâinea nu e cunoscută în Laponia şi se înlocueşte printr-un fel de supă de sânge. Iarna se nutresc mai mult cu carne de reni. Carnea se taie bucăţi, se pune într-o tingire şi după ce a fiert se alege grăsimea; apoi fiecare, cu câte o furculiţă de lemn, înfige câte o bucată, o înmoaie în grăsime, mănâncă şi termină bând ulei de balenă. Laponul mănâncă toate animalele de vânătoare. El are oroare de porc. Peştele crud şi uscat se mănâncă nefiert şi formează mai cu deosebire nutrimentul copiilor mici, cărora mamele lor le amestecă prealabil îmbucăturile şi apoi le dă în gură. Obiceiul acesta există şi în România.

Băutura laponilor. Este apa sau zăpada topită. Spirtul a înveninat mult timp pe aceste populaţiuni şi, de aceea, pentru a opri abuzul lui, guvernul norvegian a făcut nişte legi prohibitive, graţie cărora laponii au abandonat spirtul pentru cafea.

Astăzi, dar, cafeaua este băutura favorită a laponilor. Ei o beau amestecată cu sare, cu sânge şi cu grăsime. Laponul îşi excită pofta de mâncare sugând coaje de brad ce a stat expusă la fum, spre a-i mări savoarea. Trist apetitiv !

Unicul desert al lui este tutunul, ce-l fumează şi-l mestecă cu pasiune.

Locuinţa laponilor. Aceşti nenorociţi locuiesc în nişte colibe, pe lângă care celula unui ocnaş s-ar părea un palat. Laponii de pe platourile coastelor mării locuiesc mai mizerabil decât cei din păduri.

În loc de colibe, au corturi conice de piele, având sus şi în mijloc o deschizătură, pentru a lăsa fumul să iasă afară. Şi sub astfel de acoperăminte, pe când afară frigul este sub 40 grade, femeia laponă naşte, singură, fără ajutor, copilul său.

Creşterea copiilor. Leagănul copilului este un trunchi de arbore scobit, în formă de sabot (încălţăminte de lemn), însă făcut din piele de ren. Aşternutul lui se compune din frunze şi muschi. Copilul este legat ca o momie. Când mama pleacă, îşi ia copilul suspendat pe spinare, întocmai cum napolitanii îşi suspendă mandolinele lor.

De ordinar, ele îşi pun copiii pe zăpadă, sau îi agaţă în colibele pline de fum. Nu e de mirare dacă mortalitatea printre copii este foarte mare; odată vârsta copilăriei trecută, laponii mor foarte bătrâni, puţini mor din accidente şi unii trăiesc peste 100 ani.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

Medicina. Lipsa complectă de medici i-a făcut a fi inventivi; dar remediile sunt foarte bizare: Oftalmia este întinsă la aceşti nenorociţi, care stau zi şi noapte cu ochii în fum şi pe zăpadă; pentru a o vindeca, ei îşi rad pleoapele pe dinăuntru cu un cuţit. Ce ar zice oculiştii noştri despre această operaţiune? O boală frecuentă în regiunile polare este scorbutul, care descompune sângele şi lacerează pielea. Laponii se tratează mâncând carne de reni, crudă şi îngheţată.

Femeile când nasc beau ulei de balenă pentru alinarea durerilor. A mesteca o băşică sau o doagă de butoi în care s-a ţinut tutun este pentru ei un remediu contra durerilor de cap; dacă durerea de cap nu încetează, îşi ard fruntea cu iască şi cremene.

Obiceiuri din viaţa laponilor. Laponii sunt foarte murdari; din cauza frigului, ei nu au avantajul de a face băi ca oamenii din climele calde. Insectele viermuesc în părul şi în hainele lor, cu toate că, din când în când, ei îşi expun hainele la frig, pentru a omorî pe aceşti mosafiri incomozi ce şi-au ales acolo domiciliul.

Ca şi orientalii, ei nu schimbă hainele decât când cad sfâşiate în bucăţi. Pentru că hainele lor sunt de piele, transpiraţiunea, fumul, grăsimea (sau uleiul de peşte amestecat cu catran, cu care ung vestmintele lor de piele, spre a le înmuia) produc un miros acru şi neplăcut, miros ce s-a atribuit, în mod eronat, ca fiind inerent corpului propriu al laponilor.

Religiunea laponilor. Până în secolul trecut, religiunea lor era Şamanismul, adică religiunea popoarelor din nordul Asiei; astăzi sunt convertiţi la religiunea luterană, dacă locuiesc în Norvegia, şi la religia greacă, pentru laponii din Rusia.

Cu toate acestea, ei tot mai conservă superstiţiuni păgâneşti; astfel, ei cred că după moarte tot vor continua viaţa lor vagabondă şi de aceea li se pune în mormânt, aproape de mână, tot ceea ce trebuie pentru a fuma şi a bea (spirtuoase). Şi pentru ca după moarte să nu li se lipsească traiul bun, ei îngroapă paralele.

Nunta. Amorul, acest sentiment atât de cântat de poeţi şi descris de romancieri, nu există la laponi, a căror natură este esenţialmente materială. În limba lor nici nu există o vorbă care să exprime această gândire abstractă. Ceea ce ne revoltă pe noi câteodată – chestiunile de bani înlocuind chestiunile de inimă – este aci unicul mobil al aliaţelor. Laponii se însoară pentru bani, dar vom conveni că laponul este scuzabil, căci pentru el prima grijă este de a trăi pe un sol ingrat şi steril. Aşadar, când laponul vrea să se însoare, începe a căuta împrejurul lui nu pe cea mai frumoasă şi atrăgătoare fată, dar pe cea care poate moşteni la moartea părinţilor un mai mare număr de reni şi o mai mare provizie de unelte. Odată alegerea lui fixată, el se duce cu un amic, ce va face pe interpretul, la locuinţa fetei. Amicul intră, pretendentul stă discret la uşe, amicul anunţă misiunea sa părinţilor fetei şi le oferă un pahar de rachiu. Dacă licoarea seducătoare este acceptată, acesta este primul act de logodnă. Atunci tânărul este invitat să facă aparitiune; el oferă miresei o pungă de piele, un inel de argint aurit şi părinţilor haine noi.

Dacă mai târziu măritişul se strică, părinţii sunt obligaţi de a restitui cadourile şi a plăti rachiul pe care s-au prea grăbit de a-l bea. Dacă, din contra, acordul se menţine, tânărul vine din timp în timp, câteva luni, pentru a-şi vizita fidanţata şi a o întreţine într-o plăcută dispoziţiune de spirit. El are grije de a aduce, la fiecare vizită, puţin tutun, pe care-l fumează încet, într-o pipă de fier sau de corn de ren, precum şi câteva păhăruţe de rachiu, pe care le beau împreună, vorbind despre viitorul lor menaj ce-l vor face împreună. În fine, nunta se celebrează printr-un banchet, la care se golesc numeroase borcane cu grăsime şi alte mâncări hidoase. Ginerele rămâne, de ordinar, un an la socrul său, pentru a-l ajuta (după cum Iacob ajută pe bătrânul Laban) să conducă turma sa; apoi i se dă un număr oarecare de reni şi el se retrage sub coliba lui cu Rachela!

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

AM PRIMIT, VĂ SEMNALĂM

România pe frontul informaţiilor*

Dr. Alin SPÂNU
istoric

Volumul se anunţă a fi o continuare a lucrărilor privind organizarea, funcţionarea şi activitatea Securităţii în diverse perioade, apărute pe baza unor cercetări profunde în arhive şi a analizelor. Numele lui Constantin Buchet a reprezentat un atú, acesta fiind deja consacrat prin alte volume, în care şi-a dovedit calităţile de cercetător şi analist[1].

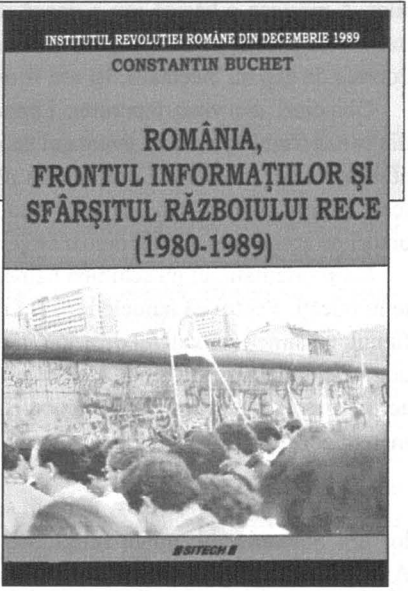

Subiectul lucrării de faţă ar fi, pe de o parte, conectarea aparatului de informaţii externe al României – Centrul de Informaţii Externe (CIE) – la schimbările politice continentale din a doua parte a anilor '80, iar pe de altă parte, capacitatea şi calitatea analiştilor români de a elabora materiale de sinteză şi anticipative pe care să le înainteze beneficiarilor legali. În acest sens volumul a fost structurat în două părţi: una de prezentare a contextului extern, atât a României ca actor pe scena internaţională, cât şi raporturile dintre CIE şi alte servicii de informaţii, respectiv una de documente, probabil cu rolul de a evidenţia calitatea produselor analitice elaborate. Prima parte a volumului este şi ea structurată în trei părţi: *Evenimentele internaţionale din perioada 1985-1989 reflectate în documentele CIE* (p. 5-27), *Interferenţele CIE cu marile servicii de informaţii ale Războiului Rece* (p. 27-55) şi *CIE, mişcarea arabă, lumea africană şi spaţiul latino-american* (p. 55-76).

Deşi titlul se referă la perioada 1980-1989, la prima pagină scrisă aflăm că, de fapt, e vorba despre „arcul temporal 1985-1989" (p. 5). În deschidere autorul a prezentat o istoriografie a problemei, însă aceasta putea fi îmbunătăţită, mai ales pe segmentul Tratatului de la Varşovia, unde lipsesc lucrările semnate de Petre Opriş şi Gavril Preda[2]. De asemenea, lucrările lui Alesandru Duţu şi Ioan Scurtu menţionate la p. 9 în text sunt reluate, integral, la p. 10, notele 20 şi 22. Considerăm că, în 1975, la Helsinki, *Acordul privind drepturile omului* nu a fost „codificat" (p. 10) ci, mai degrabă, semnat. Micile erori arată anumite limite în aprofundarea fenomenului şi a personalităţilor implicate: La p. 11, nota 24, se afirmă că Vetrov „a deconspirat sistemul de agenturi sovietice"; probabil că Vetrov a deconspirat agenturile sau sistemul de legătură între agenturi, eventual între agenturi şi centrala de la Moscova. Markus Wolf a fost cel mai longeviv, dar nu dintre „şefii informatorilor" (p. 16, nota 37), ci dintre liderii structurilor informative est-europene. O dublă eroare este şi categorisirea lui A. M. Saharovski drept „fostul instructor sovietic de la DIE şi şef al KGB" (p. 17, nota 39). Personajul în cauză a fost şeful consilierilor sovietici din România (1949-1953) şi artizanul înfiinţării DIE, dar nu a ajuns niciodată în fruntea KGB, ci şe-ful PGU (echivalent DIE) din temuta instituţie.

Evoluţia evenimentelor internaţionale din a doua parte a anilor '80 se rezumă, practic, la relaţiile bilaterale cu RFG, Franţa, Suedia, SUA şi Marea Britanie şi interesele Bucureştiului faţă de fiecare spaţiu în parte. Relaţiile cu RFG sunt prezentate în tendinţa de minimalizare a acestora, mai ales către obiective de nişă gen emigrarea etnicilor saşi, fără referiri la schimburi comerciale şi, mai ales, achiziţiile de tehnică şi echipamente. Discutabilă este şi formula aleasă de autor pentru a concluziona relaţiile bilaterale: „România anilor '80 nu a mai avut relaţii excelente cu RFG din anii '60" (p. 17). Greu de crezut că SUA au avut în vedere „să materializeze un condominium" (p. 23) în zona de influenţă a URSS (Europa de Est), o zonă cedată chiar de Washington la finalul celui de-Al Doilea Război Mondial. Acestea erau, mai degrabă, mici acţiuni de hărţuire, de enervare şi de dezinformare a Moscovei pentru ca aceasta să aloce resurse umane şi materiale pe acest palier, în timp ce adevăratele zone de interes rămâneau descoperite. O lipsă de atenţie se constată şi în privinţa denumirii codificate a Franţei în materialele CIE – Panciu – care este precizată la p. 20, reluată la p. 21 şi de încă două ori la p. 22.

În subcapitolul *Interferenţele CIE cu marile servicii de informaţii ale Războiului Rece* este trecută în revistă confruntarea Est – Vest la nivelul informaţiilor şi al defectorilor, dar şi duelul dintre Departamentul Securităţii Statului (DSS) şi CIA de la Bucureşti. În context, autorul afirmă că Securitatea „monitoriza atent mişcarea de populaţie care cerea azil politic...., dar şi liniile de emigraţie economică" (p. 30), ceea ce este o premieră absolută în cercetarea perioadei respective. Până în prezent nicio lucrare nu a menţionat că România a avut „mişcări de populaţie" care erau oprimate de regim şi, în consecinţă, considerau cererea de azil politic drept singura cale de supravieţuire. În anii '80 nu se punea problema unei emigraţii economice şi cu atât mai mult din România, unde regimul comunist a impus ca fiecare cetăţean apt de muncă să aibă servici. Calitatea şi posibilităţile de ascensiune profesională erau limitate de apartenenţa la PCR sau DSS, aceasta fiind una dintre nemulţumirile celor capabili

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

din punct de vedere profesional. O alta a constat în deficitul de bunuri de consum, în primul rând a celor alimentare, limitat din cauza exporturilor, cu scopul de a plăti datoriile externe. Chiar şi în aceste condiţii de nemulţumiri formularea autorului este nefericită şi poate crea confuzii.

Un limbaj actual este transferat la nivelul anilor '80 prin afirmaţia că CIA era preocupată de „terorismul arab în Orientul Mijlociu" (p. 34). În perioada de referinţă au existat două mari dosare de terorism: conflictul intern din Liban (1975-1990), unde marile puteri au intervenit militar la mijlocul anilor '80, iar contra contigentelor lor au început a fi executate atentate de către mişcările combatante locale şi atentatul de la Lockerbie (21 decembrie 1988), organizat de Libia. În rest, Irak şi Iran s-au aflat în război (1980-1988), iar în Afganistanul ocupat de Armata Roşie (din 1979) aveau loc atentate organizate şi sprijinite de SUA, via Pakistan. Terorismul a luat amploare la mijlocul anilor '90 şi a atins punctul culminant la 11 septembrie 2001 în New York, fiind urmat de declanşarea unei riposte la nivel mondial, care continuă şi în prezent.

Trecerea în revistă a relaţiilor României cu statele socialiste din Europa şi Asia s-a efectuat lin, prin prisma analiştilor CIE şi a DSS în ansamblu. Totuşi, uniformizarea lasă de dorit şi, referitor la capitala Chinei, sunt menţionate Pekin (p. 39) şi Pekin/Beijing (p. 51), pentru a fi «stabilită» la Beijing (p. 71 şi 72). Liderul reformator se numeşte D. Xiaoping (p. 31) sau D. Xiao Ping (p. 51), iar o greşeală mică a transformat regiunea uigură din acelaşi spaţiu în provincia „sigură" (p. 52). Aceleaşi erori mărunte se regăsesc şi în *CIE, mişcarea arabă, lumea africană şi spaţiul latino-american,* unde preşedintele Somaliei este M. S. Barc (p. 56) şi M. S. Barré (p. 58). Într-o discuţie între Marcel Dinu şi un omolog de la Mogadiscio, acesta din urmă a afirmat că somalezii ar trebui să fie mândri că nu sunt „indivizi exploataţi ca în perioada împăratului Haile Selasie" (p. 59). Eroarea constă în faptul că Selasie a condus Etiopia, stat independent şi nu Somalia vecină, aflată în centrul unei dispute franco-italo-britanice (1887-1941) şi apoi administrat exclusiv de Marea Britanie până la independenţă (1941-1960). Totodată, un ofiţer din Mauritania nu este „Mauritian" (p. 61, nota 142), cu mauritanian. Tot o eroare buclucaşă este şi menţiunea interferenţelor româno-africane din „a doua jumătate a secolului al XIX-lea" (p. 60), lucru mai greu de realizat având în vedere că existau foarte puţine state independente pe acest continent în perioada respectivă.

Încă de la p. 7 se utilizează termenul de Direcţia Informaţii Militare (DIM), acesta fiind reluat la p. 25, 30, 41 şi 60. Structura de informaţii militare a primit denumirea de Direcţia de Informaţii încă din 1951, însă a fost cunoscută ca DIA (Direcţia de Informaţii a Armatei) până în 1989. Modificările care au survenit după 1989 au transformat DIA în Direcţia Generală de Informaţii a Apărării, aceasta având două componente, Direcţia Informaţii Militare şi Direcţia Siguranţă Militară.

Aşteptările cititorului nu sunt materializate prin analize ale CIE/DSS asupra unor personalităţi, spaţii de referinţă, regiuni aflate în dispută sau evenimente internaţionale cu relevanţă la adresa României. Simpla trecere în revistă a unor evenimente externe, urmate de cronologia relaţiilor bilaterale, nu reprezintă decât contextul epocii. Dincolo de acesta apar analizele, sintezele, rapoartele şi, uneori, succesele în diplomaţie sau pe plan economic. Lucrarea nu cuprinde organizarea şi atribuţiile CIE, personalităţi din conducerea acestei structuri şi nici documente analitice elaborate şi înaintate conducerii. Acea „tendinţă păguboasă" (p. 25) a analiştilor sau a şefilor lor de „a nu deranja conducerea" (viceamiral Şt. Dinu) a fost, este şi va fi valabilă în orice epocă şi în orice regim, întrucât veştile proaste nu aduc nimic bun pentru mesager. Totuşi, câteva exemple în acest sens ar fi fost necesare pentru a ne da seama cu claritate cum a arătat o analiză corectă şi cum (eventual de cine) a fost modificată pentru a fi prezentată conducerii PCR.

Partea a doua a volumului cuprinde 34 de documente grupate în două părţi. Prima se intitulează *De la DIE la CIE. Radiografie documentară* (p. 77-104) şi cuprinde patru documente, datate 24 februarie 1984, 23 iunie 1973, 10 iunie 1985 şi 26 martie 1989. Nu au nicio logică, nici cronologică şi nici de altă natură. Primul document este o listă de materiale aflate în fondul documentar de arhivă din Centrul de Informatică şi Documentare, care nu are nicio legătură cu CIE. Următoarele două sunt Decretul de organizare şi funcţionare al DIE şi Normele de lucru aferente. Cele 30 de documente din partea a doua (1976-1989) sunt un amalgam de note, rapoarte, analize, orientări tematice, telegrame, planuri de măsuri ş.a., fără o grupare pe spaţii, domenii de interes sau măcar cronologică. O evoluţie cronologică ar fi arătat continuitatea, una pe spaţiile geografice evoca interesul României într-o direcţie politică, economică sau de altă natură, iar câteva analize relevante ne-ar fi oferit posibilitatea să apreciem capacităţile analiştilor de la CIE.

În concluzie, volumul nu reuşeşte să pună în valoare documentele existente în cadrul CNSAS referitoare la CIE sau elaborate de această structură în perioada de final a regimului comunist din România. Poate autorul va elabora o altă lucrare, mai complexă şi mai profundă, care să exploateze judicios fondul arhivistic menţionat, structurat pe obiective mai bine definite şi, de ce nu, pe valorificarea analizelor elaborate de serviciile de informaţii autohtone cu privire la schimbările (falimentul) regimurilor comuniste din Europa de Est.

Constantin Buchet, *România, frontul informaţiilor şi sfârşitul Războiului Rece (1980-1989)*, Editura Sitech, Craiova, 2011, lucrare apărută sub egida Institutului Revoluţiei Române din Decembrie 1989

Note

1. *Religie şi putere în relaţiile internaţionale contemporane, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1998; România şi Republica de la Weimar. Economie, diplomaţie şi geopolitică, Editura All, Bucureşti, 2001; Social-democraţia încarcerată. Evoluţii politice interne şi reacţii internaţionale (1946-1949), INST, Bucureşti, 2006.*

2. *Petre Opriş, România în Organizaţia Tratatului de la Varşovia (1955-1991), Editura Militară, Bucureşti, 2008; Gavriil Preda, Petre Opriş, România în Organizaţia Tratatului de la Varşovia. Documente (1954-1968), vol. I (1954-1961), INST, Bucureşti, 2008; Gavriil Preda, Petre Opriş, România în Organizaţia Tratatului de la Varşovia. Documente (1954-1968), vol. II (1962-1968), INST, Bucureşti, 2009*

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

IN MEMORIAM

Mirela ZAFIRI - *Orchestra de Tineret, în spectacol**

Născută în Lugoj, în 1971, Mirela Zafiri (n. Lăzărescu), studiază pianul, viola şi chitara încă din primii ani de şcoală. Este licenţiată în canto a Universităţii Naţionale de Muzică Bucureşti, clasa profesor universitar Georgeta Stoleriu (1997) şi absolventă a Masterului Universităţii de Muzică Bucureşti, specializarea Artă vocală, la aceeaşi clasă (1999), se arată într-un comunicat al Operei Braşov.

În anul 2008, obţine titlul de Doctor în stiinţă al Universităţii Naţionale de Muzică din Bucureşti. Un an mai târziu, Mirela Zafiri a reuşit o performanţă unică în lumea muzicii clasice româneşti, lansând trei CD-uri, dintre care unul triplu. Pentru această performanţă, soprana a fost desemnată „omul anului" la Uniunea Compozitorilor şi Muzicologilor din România. CD-urile Mirelei Zafiri lansate în acel au fost: "Mihail Jora – Cântece" (acompaniată la pian de Ana Maria Ciornei), "George Enescu – şapte cântece pe versuri de Clement Marot" şi „Colinde pentru mama". Ultimul este un triplu album, care are în total 30 de cântece. Performanţa este unică în muzica românească contemporană.

Mirela Zafiri a susţinut 120 de concerte cu orchestre din Italia, Grecia şi Spania şi a fost invitată la numeroase festivaluri naţionale şi internaţionale. A realizat peste 230 minute de înregistrări radio şi este autoarea cărţii *"Fenomenul Mozart"*, apărută la Editura U.N.M.B. (2006).

Mirela Zafiri a cucerit numeroase premii şi distincţii în cariera sa: laureată la Festivalul – Concurs „Mihail Jora", Bucureşti, 1998, (Lied), Festivalul – Concurs, "Ionel Perlea", Slobozia, 1999, (Lied), Premiul "Actualităţii Muzicale" pe anul 2000 (Lied), Premiul 1 la Concursul European "Euterpe" Taranto, Italia, 2002, (canto), Premiul 1 la Concursul "Citta' di Castelfidardo", Ancona, Italia, 2003, (canto), Premiul 1 şi Trofeul de Aur la Festivalul Artelor din Phenian, Coreea, 2003, (canto), Premiul de Excelenţă la Festivalul Naţional al liedului romanesc, Braşov, 2003, Marele Premiu şi Trofeul "Crizantema de Aur", Târgovişte, 2004, (romanţe). A fost un colaborator apropiat al Bibliotecii Metropolitane din Bucureşti.

Mirela Zafiri a decedat la 27 august 2012 (**Adrian Popescu** - *jurnalist*)

23 septembrie 2011, la Sala Mare a Palatului a avut loc prima ieşire oficială într-un festival de mare marcă a Orchestrei Române de Tineret, dirijor Cristian Mandeal.

Iată că în timp de câţiva ani, Marin Cazacu, directorul artistic al acestei formaţii, a demonstrat viabilitatea proiectului Domniei Sale. Pe drept cuvânt, cum Madrigalul nostru celebru în toată lumea a fost ideea lui Marin Constantin, cu rezultatele pe care toţi le cunoaştem, de ce să nu existe o orchestră în care supertalentaţii noştri tineri să-şi poată aduce obolul la înfrumuseţarea vieţii noastre spirituale. A fost un act de mare curaj şi responsabilitate înfiinţarea acestei orchestre, un act vizionar de genul celor în care dacă crezi, universul îţi este sprijin şi inspirator al soluţiilor optime, iar rezultatul nu se poate să nu se împlinească precum spirala mozartiană, întorcându-se în sine spre a da naşere perfecţiunii sferei. După cum spunea Blaga, noi românii suntem neam de cântăreţi. Orientarea de ma bine de 50 de ani către metoda rusească de învăţământ, mai ales în muzică, a dat roade în cizelarea aptitudinilor noastre native. Liceele de muzică şi facultăţile de artă din toată ţara scot promoţii după promoţii de copii minune şi talente remarcabile care umplu rândurile orchestrelor lumii. Acest fapt este lăudabil, în condiţiile în care orchestrele noastre i-ar păstra pe cei mai buni. Din păcate nu se întâmplă aşa, pentru că deja locurile sunt ocupate, posturile blocate, şi salariile oferite de instituţiile noastre de cultură sunt jenant de mici, deci alternativa ocupării unui post într-o orchestră din afara graniţelor oferă satisfacţii incomparabil superioare din punct de vedere financiar, al nivelului artistic, al nivelului de trai implicit. Ce nu-ţi oferă un contract extern este mult mai subtil şi mai adânc ascuns în suflet – ca necesitate – ceva ce ar trebui să primeze în deciziile noastre, dar care se consideră depăşit ca importanţă sau prioritate, mai ales cînd eşti tânăr crescut în epoca aceasta a cultului banului. Mirosul casei părinteşti, gândirea colectivă a unei naţiuni, suflul emotivităţilor proprii românilor, roşiile uriaşe din grădina mamei şi strugurii bunicului, neconformi regulilor comunităţii dar cu mult mai reali ca gust, chiar şi ceapa verde, şoricul de porc sau pălinca - nesănătoase după unii, comune pentru copilăria noastră a tuturor, vor ajunge un vis de neatins pentru cel ce a luat decizia autoexilării. În acele vremuri în care intuiţia avea încă greutate în balanţa decizională, pribegia era o pedeapsă iar exilul mai greu ca moartea. Astăzi ne facem că nu mai contează aceste lucruri, astăzi suntem surzi la doleanţele sufletului nostru pe care le putem înfrâna, ascunde, amâna, degrada din lista de priorităţi. Ele există însă, latent, şi-şi vor cere obolul la timpul potrivit. De ce această reverie asupra naţionalismului, ca parte pozitivă intrinsecă a fiinţei noastre? Pentru că aceşti tineri sunt exact la momentul deciziei asupra viitorului pe care doresc să şi-l construiască. Pentru că s-a investit în ei şi ar fi minunat dacă nu ar trebui să plece, ci ar avea unde să rămână. Inspiraţia de a forma această orchestră de tineret, naţională, cu elemente de maxim profesionalism din toate colţurile ţării îi aparţine, cum am mai spus Maestrului Marin Cazacu. Cum s-a născut ea, care-a fost punctul de pornire, despre impactul imediat asupra tinerilor şi reacţia publicului ne va spune câteva cuvinte chiar părintele ei spiritual: "Marin Cazacu - Ideea acestui proiect am purtat-o în suflet din anul 1983, când am fost invitat ca prim violoncelist la Orchestra Internazionale d'Italia, o orchestră formată din tineri muzicieni selectaţi din majoritatea ţărilor europene. De atunci, an de an am trăit această experienţă extraordinară, fiind implicat chiar în organizarea acestei orchestre până în anul 2008, când am considerat că a sosit momentul ca şi în România să ofer posibilitatea tinerilor muzicieni de a se reuni într-o orchestră naţională de tineret.

Sunt un mare admirator al Festivalului Internaţional George Enescu, festival la care am trăit emoţii greu de descris, şi unde am ascultat cele mai bune ansambluri orchestrale din lume. Analizând cu obiectivitate calitatea orchestrelor simfonice româneşti, cu care colaborez anual, am realizat că apropierea de nivelul de performanţă al marilor orchestre europene este posibilă doar printr-un act de educaţie muzicală complementar celui existent....

Odată început, acest proiect a demonstrat repede necesitatea şi mai ales reuşita lui... Dacă a fost nevoie de răbdare, curaj, sacrificii, încăpăţânare? Da, a fost nevoie de toate acestea. Dar evoluţia acestei orchestre mi-a dat încredere în viitor şi mai ales satisfacţia de a sădi speranţa în sufletele acestor tineri fantastici ....

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

... mă simt ca şi cum aş avea cea mai numeroasă familie din România. Peste 200 de tineri frumoşi şi dornici să-şi clădească un viitor mai bun."

Cristina Sârbu: Jurnalul.ro, 14 septembrie 2011, „Marin Cazacu - Mă consider o persoană fericită"

Cursurile de vară de la Sinaia organizate de Maestrul Marin Cazacu, ajunse deja la a XII-a ediţie sunt într-un fel punctul de naştere al acestei orchestre, deoarece ea este formată din tineri ce au participat la aceste master classes, care treptat au dus la închegarea unei formaţii, un vis de peste două decenii al maestrului. Ideea şi posibilitatea concretizării ei printr-un proiect de anvergură naţională îi aparţin violoncelistului Marin Cazacu, directorul artistic al formaţiei, iar de pregătirea orchestrei s-a ocupat din primul moment dirijorul Cristian Mandeal. Când două mari personalităţi ale vieţii noastre culturale şi-au dat mâna într-un scop atât de nobil, rezultatele nu s-au lăsat mult aşteptate - Festivalul „Enescu şi muzica lumii" s-a încheiat în 19 august 2008, de ziua marelui compozitor, prin concertul festiv al orchestrei române de tineret. De atunci a devenit o tradiţie acest concert în închiderea cursurilor de la Sinaia.

După cum se autodefinesc în site-ul internet: „Cea mai tânără orchestră simfonică din România a luat fiinţă la Sinaia în vara anului 2008 , la iniţiativa violoncelistului Marin Cazacu, cu sprijinul Fundaţiei "Prietenii muzicii -Serafim Antropov ". Membrii săi, majoritatea cu vârste cuprinse între 19 şi 26 de ani, sunt selectaţi dintre cei mai buni la nivel naţional. Pregătirea tehnică şi artistică este asigurată de la înfiinţare de maestrul Cristian Mandeal. Proiectul "Orchestra Română de Tineret - spirit enescian şi tradiţie europeană" a pornit din necesitatea racordării tinerei generaţii de muzicieni români la exigenţele şi aspiraţiile artistice europene."

În decursul devenirii unei orchestre un rol important îl au în primul rând maeştrii spirituali, dar şi susţinerea financiară şi logistică. Invitat la prima ieşire în lume a orchestrei, domnul inginer Dorin Ioniţă, meloman şi întreprinzător om de afaceri, a întrezărit posibilitatea concretizării unor concerte de largă anvergură ale acestei formaţii ce abia se născuse. Cu conexiunile pe care mediul de afaceri i le oferea, dl. Ioniţă, prin firma sa Lanto Arte şi Lanto Media a pornit o campanie de promovare a acestei tinere formaţii, i-a asigurat prin intermediul Casei de Modă Agostini ţinute de concert la nivelul cerinţelor, a organizat la Ateneul Român concertul din decembrie 2009 ce a fost transmis la TVR Cultural şi a cooptat formaţia în diverse evenimente publice, sponsorizând până în prezent 10 astfel de manifestări, printre care: concertele Spring sau December „Music flavours", prezenţa în Seratele muzicale ale stagiunii Lanto Bucureşti, Gala Eurovision Young Musicians – 2010, etc....

Organizatorul Dorin Ioniţă şi-a făcut o misiune de onoare din a aduce în faţa lumii fabuloasele talente româneşti:"Orchestra Română de Tineret înseamnă un prezent minunat şi un viitor promiţător al muzicii simfonice româneşti, garanţia că vitalitatea artei interpretative există în toate colţurile ţării. Şi poate mai important, Orchestra Română de Tineret a devenit o sublimă motivaţie pentru actualele generaţii de elevi şi studenţi, a devenit un ţel care trebuie atins !

Dintre multele comentarii laudative pe care le-am găsit pe internet la adresa orchestrei de tineret am selectat unul care sintetizează pe lungimea mea de undă rolul artei în viaţa noastră a tuturor - conexiunea cu sursa universală de energie.

LU CHAN (guest) | 26 decembrie 2009: „Felicitări Maestrului Mandeal şi orchestrei de Tineret. Am fost în sală şi pot spune că stilul în care Maestrul concepe lucrările nu l-am întâlnit la nimeni. Acest mod de abordare care-i este propriu, aduce în interiorul fiinţei umane un echilibru care te pune în legătură cu echilibrul universal, făcându-te să te simţi împlinit."

Îi priveam pe aceşti interpreţi la început de drum, fiecare dintre ei valori recunoscute prin premii naţionale şi internaţionale şi am văzut nişte tineri fericiţi pentru care munca înseamnă pasiune iar talentul a ajuns o confirmare. Dragostea pentru ceea ce fac li se citea pe feţe, un val de energie pozitivă cucerea publicul prin ochii lor şi fiecare sunet era un tumult de vibraţii ce prindeau formă în mâna dirijorului. Maestrul Mandeal sculpta în fluidul efervescent al talentului lor îngemănat în muzică. O infuzie de tinereţe a inundat sala, cotropind-o cu sentimentul implinirii, al zborului la înălţimi ameţitoare unde aerul e pur şi inima e transparentă [...].

*Notă: *Acesta este ultimul articol încredinţat de Mirela Zafiri redacţiei noastre*

AUTORII ACESTUI NUMĂR
AUTHORS IN THIS ISSUE

Constantin BARBU, *editor*

Leons BRIEDIS, *writer*

Erin COBURN, *Paul Getty Museum, USA*

Maria-Cornelia ENE, *museograph*

Sanda GOLOPENŢIA, *Brown University, USA*

Călin HENTEA, *historian*

Ion IONESCU-BUCOVU, *historian*

Constantin MĂNESCU-HUREZI, *priest, Parohia Urşani*

Marian NENCESCU, *Metropolitan Library of Bucharest*

Marius OPREA, *historian*

Tom SAVU, *Polytechnic University of Bucharest*

Alin SPÂNU, *historian*

Florin ŞINCA, *historian*

Virgiliu Z. TEODORESCU, *historian*

Mirela ZAFIRI, *musicologist*

NOTĂ CĂTRE AUTORI

Textele primite în vederea publicării, în variantă tipărită şi electronică, se redactează în Word, font Times New Roman, corp de literă 12, cu spaţiu de un rând şi jumătate, având maximum 8 pagini.

Articolele trebuie să fie însoţite de bibliografie, precum şi de un rezumat şi cuvinte-cheie în limba engleză.

Textele trebuie să respecte normele ortografice academice, conform *Dicţionarului Ortografic, Ortoepic şi Morfologic al Limbii Române*, ediţia a II-a, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005.

Redacţia îşi rezervă dreptul de a interveni asupra inadvertenţelor de formă într-un mod care să nu afecteze fondul textului.

SURSELE UTILIZATE ÎN ACEST NUMĂR

Pentru ilustrarea acestui număr au fost folosite următoarele surse, cum urmează: *http://www.bestfm.ro; http://www.vacantelatara.ro; http://www.zf.ro; http://foto.lu.lv; www.razbointrucuvant.ro; http://www.telegrafuldeprahova.ro; www.foaienationala.ro; http://ziaruloglinda.blogspot.ro; http://www.divers.ro; http://www.manoloruda.com; http://www.primariaroman.ro; http://wwrucuvant.ro; http://www.trilulilu.ro; http://clouddragon.wordpress.com; http://rogrup.net; http://www.patriotism.md; http://www.moldovenii.md.* După caz, sursele utilizate de autori au fost semnalate direct în textele publicate.

Mulţumim pe această cale colaboratorilor şi prietenilor revistei care ne-au pus la dispoziţie, cu titlu gratuit, documente iconografice în vederea ilustrării unor articole de specialitate.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

CATALOG

Cărţi noi, primite la redacţie

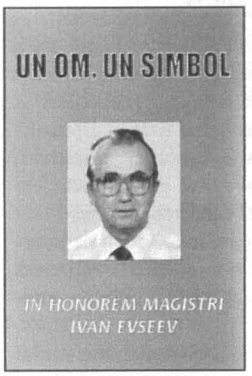

UN OM, UN SIMBOL. In honorem magistri Ivan Evseev. Cu un Argument de Mariana Cernicova, Bucureşti, Editura CRLR, 2007, 730 p. cu fotografii

Dacă pentru comunitatea ştiinţifică profesorul Ivan Evseev este lingvist, semiotician, folclorist, pentru Cetate, în sens larg, reprezintă o conştiinţă. În decembrie 1989 n-a ezitat să urce în balconul Operei din Timişoara, unde s-a numărat printre conducătorii revoltei anticeauşiste. Ca om al Cetăţii, Ivan Evseev a înfiinţat Comunitatea Ruşilor Lipoveni, şi tot ca cetăţean scrie de ani buni în presa din Timişoara, din Bucureşti, Iaşi sau alte localităţi, fie pentru a desluşi înţelesurile semnelor contemporane, fie pentru a sancţiona tarele lumii noi. **(Mariana Cernicova)**

Gligor POPI, *Românii din Banatul Sârbesc* în secolele XVIII-XX – pagini de istorie şi cultură, Panciova, Editura Libertatea, Bucureşti, Editura Fundaţiei Culturale Române, 1993, 274 p.

În urma cercetărilor efectuate în arhive, autorul a cules date preţioase pentru elaborarea unei monografii a românilor din Banatul Sârbesc. Prezenta lucrare s-a constituit ca o încercare de a explora trecutul şi prezentul românilor voivodineni într-o sinteză a existenţei lor din cele mai vechi timpuri şi până azi. De altfel, istoria şi cultura românilor din aceste părţi nu au fost prezentate până acum într-o lucrare vastă care să se refere la Banatul Sârbesc într-o perioadă mai îndelungată. Cititorii aşteaptă de mult timp această carte...

Ionel CÂNDEA, *Comunitatea greacă de la Brăila, din cele mai vechi timpuri până în secolul al XIX-lea.* Indice de Camelia Hristian, traducerea documentelor din limba greacă: Haris Bakirtzis şi Silvia Gănescu Fotimia, Brăila, Muzeul Brăilei, Editura Istros, 2004, 191 p. cu pl. + 8 p. foto color

După părerea noastră, Brăila a fost şi un important centru de producţie ceramică. Ceramica smălţuită de tradiţie bizantină se impune la Brăila prin cantitatea şi calitatea materialului descoperit până în prezent. Argumentele conduc spre existenţa unui centru de producţie ceramică încă din a doua jumătate a secolului al XIV-lea î.Ch. Stă mărturie un număr mare de tripozi folosiţi pentru arderea oalelor smălţuite descoperiţi la Păcuiul lui Soare, dar şi numărul mare de piese rebutate din procesul de producţie, ce indică prezenţa evidentă a atelierelor de ceramică...

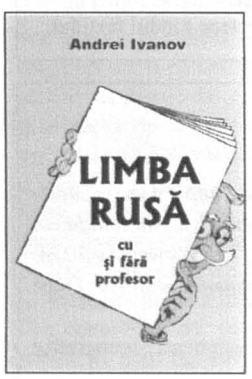

Andrei IVANOV, *Limba rusă cu şi fără profesor,* Editura CRLR, 2007, 382 p.

Mersul pe drumul învăţării limbii ruse pentru unii poate să nu fie greu, pentru alţii ar putea prezenta anumite dificultăţi izvorâte din specificul propriu limbii ruse, care nu face parte din familia limbilor romanice. Şi într-un caz şi în celălalt este nevoie de o anumită perseverenţă din partea beneficiarului, şi mai ales de plăcerea de a persevera...

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

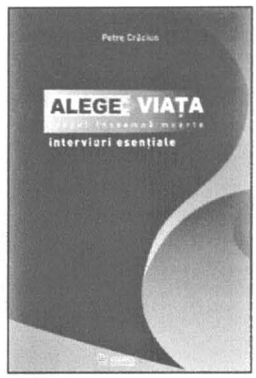

Petre CRĂCIUN, *Alege viaţa. Drogul înseamnă moarte.* Interviuri esenţiale. Prefaţă de Valentin Nicolau, Pavel Abraham, Bucureşti, Editura CODEX, 2004, 316 p.

Emisiunea „Alege viaţa" a început să fie difuzată la TVR în octombrie 2003, continuând, într-un ritm săptămânal, până în mai 2004. Au fost, în total, 34 de ediţii a câte 25 minute fiecare, numărul estimat de telespectatori fiind de peste 2 milioane. Beneficiind de sprijinul Agenţiei Naţionale Antidrog, dar şi al unor ONG-uri, echipa „Alege viaţa" (redactor, Petre Crăciun) a susţinut o serie de campanii sociale menite să recupereze unii foşti consumatori de droguri şi a iniţiat un concurs mass-media pentru a premia pe cei mai activi voluntari antidrog, foşti consumatori. De asemenea, a beneficiat de sprijinul unor personalităţi publice, de la Cornel Udrea şi Florin Chilian la solistul italian Al Bano, ambasador ONU în lupta antidrog.

Raza de soare deasupra Carcaliului. In memoriam prof. univ. dr. Andrei Ivanov. Redactori: Passionaria Stoicescu şi Svetlana Moldovan, Bucureşti, Editura CRLR, 2007, 368 p. cu foto

Profesor la Facultatea de Limba şi Literatura Rusă la Universitatea din Bucureşti, Andrei Ivanov (1937-2005) este un cunoscut promotor al culturii ruşilor lipoveni în context naţional şi internaţional, fost preşedinte fondator al Comunităţii Ruşilor Lipoveni din România şi redactor şef (1990-1992) al publicaţiei „Zorile". A publicat numeroase lucrări de specialitate, în special în domeniul gramaticii limbii ruse, cu referire la graiurile lipoveneşti din România şi a tradus din literatura rusă volumul Nerv de Vladimir Vâsoski (Ed. Univers, 1992).

Alexandra FENOGHEN, *Staroverii – istorie, mitologie, literatură,* Bucureşti, Editura CRLR, 2009, 326 p.

Fenomenul starover (cunoscut la noi sub denumirea de ruşi lipoveni – n.r.), foarte controversat de-a lungul istoriei, atrage atenţia multora, dar cercetarea sa nu e nici pe departe epuizată. Toată lumea ştie că este vorba despre cea mai tradiţională şi mai conservatoare ramură a ortodoxiei, care ne dă posibilitatea să venim în contact cu unele caracteristici ale culturii ruse de dinaintea lui Petru cel Mare. În acelaşi timp, cercetătorii descoperă în el un dinamism aparte, un soi de intuiţie a inovaţiei şi înnoirii, dictată de specificul percepţiei realităţii înconjurătoare.

Florin N. ŞINCA, *Crâmpeie de istorie. O istorie a satelor Petriceaua, Brebu Megieşesc, Brebu Mănăstirii şi Podul Cheii din comuna Brebu,* judeţul Prahova, Bucureşti, Editura RCR Print, 2007, 568 p. + 140 pl. foto a/n şi color

Fiii satului Petriceaua vor fi mândri peste ani că în satul lor, în toamna anului 2004, a călcat un om precum academicianul Florin Constantiniu. Bătrânul truditor al cărţilor, despre care ştiu că detestă linguşelile, a citit tot ce am scris despre istoria satului meu, dar nu acceptă nici măcar să-i aduc mulţumiri. Într-un făgaş al normalităţii, acest cărturar ar merita o altă soartă. Dar România n-a ajuns acolo. Cândva, când pletele îmi vor fi albe, voi povesti cu mândrie că i-am cunoscut pe marii istorici Florin Constantiniu (decedat 14 aprilie 2012 – n.r.) şi Constantin Buşe.

Rubrică realizată cu sprijinul colaboratorilor

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

OBICEIURI ZILNICE, SĂRBĂTORI PERENE

Bâlciurile de azi şi de odinioară

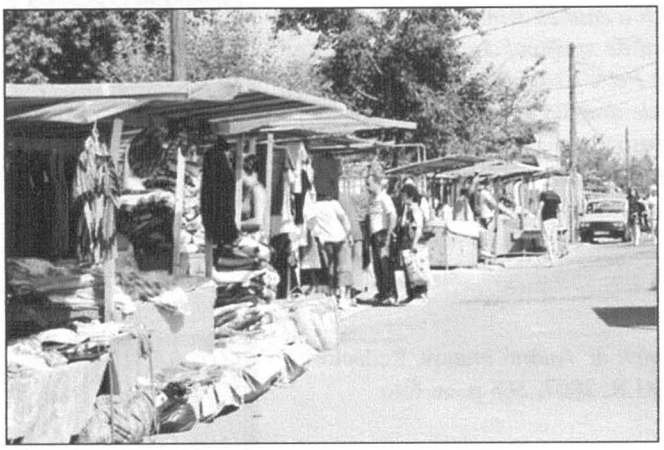

În fiecare an, în crugul verii, romaşcanii se fac a uita de vipia şi dau năvală, cu mic, cu mare, spre malul Moldovei. Nu pentru a se răcori la umbra zăvoiului, ci pentru iarmaroc. Bâlciul anual *(foto, jos)* continuă să atragă lumea ca un magnet, cu toate că nu mai este ceea ce a fost odinioară. Suspină înăbuşit cei trecuţi de a doua tinereţe după hărmălaia veselă din vremurile trecute, cînd iarmarocul era împestriţat de dughene din carton presat, unde fleicile şi micii erau înecaţi în căni de vin umplute la caneaua butiilor. Oftează cei care îşi duc nepoţeii să se dea în sky-lift după căiuţii din lemn care se roteau în lumini colorate. Îşi mai amintesc cei cu părul albit de trecerea timpului de circurile unde, în sunetele asurzitoare ale tarafurilor era prezentată femeia-păianjen şi „ăl mai tare om din lume". Bâlciul s-a dat în pas cu vremea, utilaje moderne de agrement şi muzică la CD îmbie acum romaşcanii. Dar veteranii iarmarocului au rămas, cu amintirile lor, mai frumoase, sau mai puţin plăcut...

Bătrânul stă aşezat într-un fotoliu, la umbra unui vagon, cu bastonul între picioare şi scrutează atent cei câţiva flăcăi care se ocupă de instalarea maşinăriilor. Trage din ţigară şi îmi povesteşte cursiv despre viaţa lui. La 77 de ani Gheorghe Lichiardopol şi e tare mândru că e cel mai bătrân negustor din bâlci. S-a apucat de bâlci în tinereţe, i-a plăcut o circăreasă, s-a luat cu ea, cu cununie şi s-a dat în lumea asta colorată a distracţiei. Este singurul din bâlciul romaşcan care are un *iuj*, lanţuri, cum spune el. Cu utilajul ăsta a fost şi în străinătate, şi a scos-o la capăt mult mai bine decât în ţară. Are mai multe maşinării, dar unele le-a lăsat acasă, la Botoşani, acum a venit la Roman cu opt dintre ele..

De 53 de ori a venit la Roman, în tot atâtea veri, dar de bâlci se ţine de vreo 60 de ani. A bătut ţara în lung şi în lat şi nu numai că a oferit distracţie oamenilor, ci a pus temelie la terenurile pe care se ţin iarmaroacele. Cel mai bătrân bâlcean din ţară a avut parte şi de zile rele. Prin 1984-1985 Ceauşescu s-a gîndit să le ia oamenilor şi puţina distracţie de care aveau parte şi a interzis bâlciurile. Au venit băieţii cu ochi albaştri şi gata-gata să mă aresteze", povesteşte Gheorghe Lichiardopol. Mai aprinde o ţigară, mai trage o gură către băieţi, cere o sticlă de suc şi se cufundă în alte amintiri, frumoase, fără îndoială, nimănui nu-i place să îşi aducă aminte de cele rele.

Cum dai să intri pe poarta bâlciului, pe stînga se află rulota lui Gheorghe Mărgean. Aici te ademeneşte mirosul pe are romaşcanii şi-l amintesc doar o dată pe an, cel al *gogoşilor înfuriate* de uleiul încins. Meseria de *cocalar* - de la cocă vine denumirea tagmei - a moştenit-o din familie. Şi tatăl şi bunicul lui cunoşteau rândul la pâine, la frământat, nu la pâine la mâncat. Bântuiau oamenii cam opt luni pe an prin bâlciuri, în căruţe cu coviltir, care adăposteau, de-a valma, puradei, neveste, ustensile de brutărie şi lemne de foc. Erau meseriaşi pricepuţi, cocalarii, la ridicarea cuptoarelor. Le construiau din cărămizile pe care le făceau acolo unde se ţinea iarmarocul, cu vreo lună înainte de a începe să vină puhoiul de lume. Coceau de toate, pâine, lipii, covrigi, strudeliţă cu foaia atât de subţire că vedeai prin ea în zare, plăcinte cu nucă, cu carne şi cu brânză aspră şi iute, de oaie, sau dulce, de vacă. După ce bate târgurile la fel ca moşii lui, cam opt luni pe an, se trage spre casă, la Huşi. Din banii câştigaţi îşi cumpără un porc, lemne pentru iarnă, vreo câteva păsări, să aibă ce pune în oală, haine şi medicamente. Îi mai rămâne pensia lui şi a nevestei şi aşa trece iarna şi vine din nou vremea peregrinărilor prin târgurile din Moldova.

În rest, e bine, spune bătrânul, *sănătate să fie şi vreme bună.* ***(Observator)***

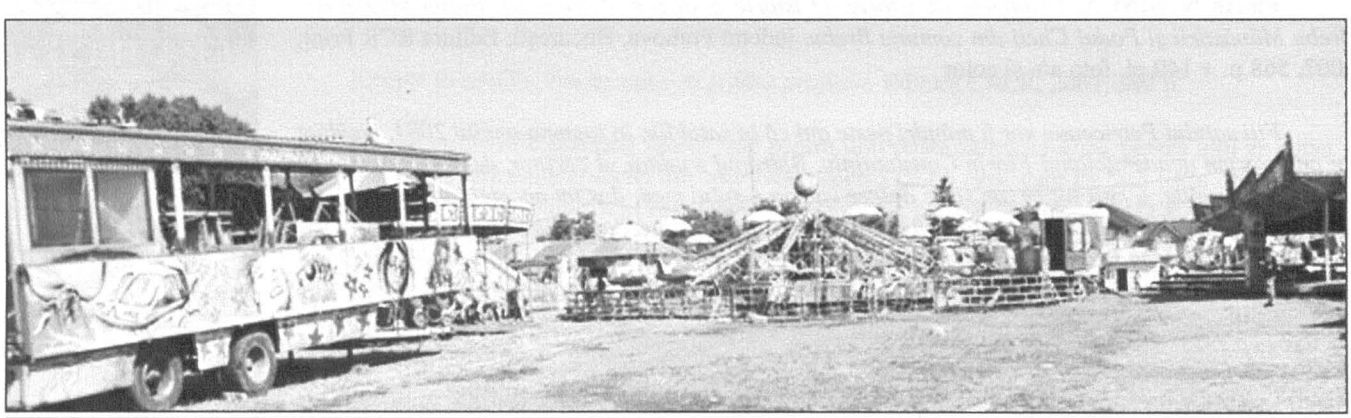

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

CALENDAR

august 2012

- *1 august 1867.* 145 de ani de la desfăşurarea primei adunări generale a Societăţii Literare, când a fost adoptat numele de **Societatea Academică Română**
- *3 august 1857.* 160 de ani de la moartea romancierului francez **Eugène Sue** (10 dec. 1804 - 3 aug. 1857)
- *3 august 1932.* 80 de ani de la naşterea lui **Ion Pascadi,** estetician (3 aug. 1932 - 21 iul. 1979)
- *4 august 1792.* 220 ani de la naşterea lui **Percy Bysshe Shelley,** poet englez (4 aug. 1792 - 8 iul. 1822)
- *4 august 1807.* 205 de ani de la naşterea lui **Constantin Lecca**, pictor, autorul primelor portrete litografiate ale domnitorilor români (4 aug. 1807 - 14 oct. 1887)
- *5 august 2007.* 5 ani de la moartea lui **Jean-Marie Lustiger,** născut Aaron Lustiger, (n. 17 septembrie 1926, Paris - d. 5 august 2007, Paris), fost arhiepiscop al Parisului, cardinal, membru al Academiei Franceze (fotoliul nr. 4) din 1995
- *6 august 1912.* 100 de ani de la naşterea lui **Ion Marin Iovescu,** scriitor, profesor şi bibliotecar (6 aug. 1912 - 9 aug. 1977)
- *6 august 1867.* 145 de ani de la înfiinţarea **Bibliotecii Academiei Române**
- *6 august 1887.* 125 de ani de la moartea lui **George Creţeanu,** poet şi publicist (29 sept. 1829 - 6 aug. 1887)
- *7 august 1907.* 105 de ani de la naşterea eseistului şi istoricului literar **Ion Zamfirescu,** exeget al teatrului românesc şi universal (7 aug. 1907 - 31 dec. 2001)
- *8 august 1892.* 120 ani de la naşterea lui **Mihail Sevastos,** poet, prozator, ziarist, traducător şi memorialist (8 aug. 1892 - 24 sept. 1967)
- *8 august 1902.* 110 de ani de la naşterea lui **Saşa Pană,** poet, prozator, publicist şi medic militar, editorul revistei "Unu", 1928 (8 aug. 1902 - 22 aug. 1981)
- *8 august 1982.* 30 de ani de la moartea sculptorului **Boris Caragea** (11 ian. 1906 - 8 aug. 1982)
- *9 august 1857.* 155 de ani de la apariţia **ziarului "Românul",** sub direcţia lui C. A. Rosetti
- *9 august 1997.* 15 ani de la moartea istoricului literar **Eugen Todoran** (21 nov. 1918 - 9 aug. 1997)
- *10 august 1927.* 85 de ani de la naşterea scriitorului **Barbu Cioculescu**
- *10 august 1937.* 75 de ani de la naşterea poetului **Dan Laurenţiu** (10 aug. 1937 - 21 dec. 1998)
- *11 august 1932.* 80 de ani de la naşterea scriitorului spaniol **Fernando Arrabal**
- *12 august 1887.* 125 de ani de la naşterea lui **Erwin Schrödinger,** fizician austriac, laureat al Premiului Nobel, 1933 (12 aug. 1887 – 4 ian. 1961)
- *12 august 1937.* 75 de ani de la moartea scriitorului şi publicistului **Alexandru Sahia** (9 oct. 1906 - 12 aug. 1937)
- *13 august 1917.* 95 de ani de la moartea lui **Alexie Mateevici,** poet şi preot militar (16 mart. 1888 - 13 aug. 1917)
- *13 august 1917.* 95 de ani de la moartea lui **Eduard Buchner**, chimist german, laureat al Premiului Nobel, 1907 (20 mai 1860 – 13 aug. 1917)
- *14 august 1867.* 145 de ani de la naşterea scriitorului englez **John Galsworthy,** laureat al Premiului Nobel, 1932 (14 aug. 1867 – 31 ian. 1933)
- *16 august 1557.* 455 de ani de la naşterea lui **Agostino Carracci,** pictor italian (16 aug. 1557 - 23 feb. 1602)
- *16 august 1832.* 180 de ani de la naşterea lui **Wilhelm Wundt,** psiholog şi filosof german (16 aug. 1832 - 31 aug. 1920)
- *16 august 1987.* 25 de ani de la moartea istoricului şi arheologului **Emil Condurachi** (3 ian. 1912 - 16 aug. 1987)
- *17 august 1932.* 80 de ani de la naşterea lui **Sir Vidiahur Surajprasad Naipaul,** scriitor britanic, laureat al Premiului Nobel, 2001
- *17 august 1987.* 25 de ani de la moartea dramaturgului **Mihail Davidoglu** (11 nov. 1910 - 17 aug. 1987)
- *18 august 1877.* 135 de ani de la apariţia, la Sibiu, a revistei **"Albina Carpaţilor",** sub redacţia lui I. A. Lăpedat
- *19 august 1657.* 355 de ani de la moartea lui **Frans Snyders,** pictor flamand (11 nov. 1579 - 19 aug. 1657)
- *19 august 1662.* 350 de ani de la moartea lui **Blaise Pascal,** matematician, fizician şi filosof creştin francez (19 iun. 1623 – 19 aug. 1662)
- *20 august 1872.* 140 de ani de la moartea lui **Dimitrie Bolintineanu,** poet, prozator, publicist şi om politic (1825 - 20 aug. 1872)
- *20 august 1892.* 120 ani de la naşterea lui **Octav Onicescu,** profesor, matematician şi academician (20 aug. 1892 - 19 aug. 1983)
- *20 august 1847.* 165 de ani de la naşterea lui **Boleslaw Prus,** scriitor şi jurnalist polonez (20 aug. 1847 - 19 mai 1912)
- *21 august 1907.* 105 de ani de la naşterea scriitorului **Pavel Dan** (21 aug. 1907 - 2 aug. 1937)
- *21 august 1917.* 95 de ani de la naşterea lui **Eugen Frunză,** poet şi ziarist (21 aug. 1917 - 31 mai 2002)
- *21 august 1972.* 40 de ani de la moartea lui **Nichifor Crainic,** poet, eseist şi publicist (24 dec. 1889 - 21 aug. 1972)
- *22 august 1917.* 95 de ani de la naşterea istoricului literar **Alexandru Piru** (22 aug. 1917 - 10 nov. 1993)
- *23 august 1907.* 105 de ani de la naşterea lui **Mihai Berza,** istoric, membru corespondent al Academiei Române (23 aug. 1907 - 5 oct. 1978)
- *24 august 1867.* 145 de ani de la înfiinţarea **Bibliotecii Societăţii Academiei Române,** care, din 1879, a devenit Biblioteca Academiei Române
- *24 august 1872.* 140 de ani de la naşterea lui **Raicu-Rion Ionescu,** critic literar (24 aug. 1872 - 19 apr. 1895)
- *24 august 1937.* 75 de ani de la naşterea pictorului şi graficianului **Eugen Mihăescu**
- *24 august 1987.* 25 de ani de la moartea lingvistului şi filologului **Boris Cazacu** (15 ian. 1919 - 24 aug. 1987)
- *25 august 1907.* 105 de ani de la moartea lui **Bogdan Petriceicu Hasdeu** (26 feb. 1838 - 25 aug. 1907)
- *26 august 1907.* 105 de ani de la moartea lui **Iosif Vulcan,** scriitor şi ziarist, fondatorul revistei "Familia" (19 martie 1841 - 26 aug. 1907)
- *28 august 1757.* 255 de ani de la moartea lui **David Hartley,** filosof, medic şi psiholog englez (8 aug. 1705 - 28 aug. 1757)
- *28 august 1872.* 140 de ani de la naşterea lui **Traian Vuia,** inginer şi inventator, constructorul primului avion din lume, membru de onoare al Academiei Române (28 aug. 1872 - 2 sept. 1950)
- *28 august 1917.* 95 de ani de la moartea lui **Calistrat Hogaş,** scriitor (19 apr. 1848 - 28 aug. 1917)
- *28 august 1917.* 95 de ani de la naşterea lui **Horia Lovinescu,** dramaturg (28 aug. 1917 - 17 sept. 1983)
- *28 august 1987.* 25 de ani de la moartea cineastului american **John Huston** (5 aug. 1906 - 28 aug. 1987)
- *29 august 1632.* 380 de ani de la naşterea lui **John Locke,** filosof şi om politic englez (29 aug. 1632 - 28 oct. 1704)
- *31 august 1927.* 85 de ani de la naşterea prozatorului **Radu Petrescu** (31 aug. 1927 - 1 feb. 1982)
- *31 august 1967.* 45 de ani de la moartea lui **Ilia Grigorievici Ehrenburg,** scriitor şi jurnalist sovietic (27 ian. 1891 - 31 aug. 1967)
- *31 august 1867.* 145 de ani de la moartea lui **Charles Baudelaire,** poet, critic literar şi de artă francez (9 apr. 1821 - 31 aug. 1867)

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BIBLIOTECA BUCUREŞTILOR
Revistă lunară editată de Biblioteca Metropolitană Bucureşti
Monthly publication edited by the Metropolitan Library of Bucharest

sub auspiciile / *under the auspicies of*
Asociaţiei Bibliotecarilor şi Documentariştilor din România
Association of Librarians and Documentarists of Romania

Director de onoare / *Honorary Director*
Acad. Dinu C. GIURESCU, *Romanian Academy*

Consiliul ştiinţific / *Scientific Council*
Frédéric BARBIER
Directeur de recherche au CNRS (IHMC/ENS Ulm),
Directeur d'études à l'Ecole pratique des hautes études (conférence d'Histoire et Civilisation du livre)
Prof. univ. dr. Ilie BĂDESCU, *University of Bucharest*
Dr. Georgeta FILITTI, *Historian*
Prof. univ. dr. Valeriu RÂPEANU, *University of Bucharest*
Dinu SĂRARU, *Writer*
Acad. Ştefan ŞTEFĂNESCU, *Romanian Academy*
Acad. Gheorghe VLĂDUŢESCU, *Romanian Academy*

Director / *Director*
Dr. Florin ROTARU
Director General al Bibliotecii Metropolitane Bucureşti
General Director of Metropolitan Library of Bucharest

Director artistic / *Art Director*
Mircia DUMITRESCU
Universitatea Naţională de Arte din Bucureşti / *Bucharest National University of Arts*

Redactor-şef onorific / *Honorary Editor-in-Chief*
Ion HOREA, *Writers Union of Romania*

Redactor-şef / *Editor-in-Chief*
Dr. Marian NENCESCU

Colectivul redacţional / *Editorial Board*
Dr. Julieta ROTARU, Florin PREDA
Radu VLĂDUŢ (secretariat)
Mariana DUMITRU (tehnoredactare)

Redacţia şi Administraţia / *Office and Administration*
01354, Bucureşti, Str. Tache Ionescu Nr. 4, Sector 1, România
Tel./Fax: +40/021 539 65 00, 021 539 65 40
E-mail: rbb@bmms.ro, nencescu_marian@yahoo.com
Website: www.bibliotecametropolitana.ro / www.dacoromanica.ro

©Biblioteca Metropolitană Bucureşti
Această publicaţie poate fi reprodusă, sub orice formă şi prin orice mijloace,
doar în scopul informării, documentării, cercetării sau al recenzării ei.
This publication may only be reproduced, in any form or by any means,
for the purposes of information, documentation, research or review.

Revista apare lunar, cu texte în limbile română, engleză şi franceză,
şi publică anual volumul colectiv *Lucrările Simpozionului Internaţional*
CARTEA. ROMÂNIA. EUROPA, cu texte în limbile engleză şi franceză.
This monthly review comprises articles in Romanian, English, and French,
and yearly publishes the collective volume Proceedings of the International Symposium
THE BOOK. ROMANIA. EUROPE *including contributions in English and French.*

ISSN 1454–0487

TIPAR: COPERTEX

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

BLAISE PASCAL

1623 – 1662

350 de ani de la moarte

He was a mathematician of the first order. In mathematics, Pascal helped create two major new areas of research. He wrote a significant treatise on the subject of projective geometry at the age of sixteen and corresponded with Pierre de Fermat from 1654 on probability theory, strongly influencing the development of modern economics and social science.Following a mystical experience in late 1654, he left mathematics and physics and devoted himself to reflection and writing about philosophy and theology. His two most famous works date from this period: the *Lettres provinciales* ***and the*** *Pensées,* ***which are characterized by their Jansenist theology, defending ideas like "sufficient grace" amongst others. He had suffered from ill-health throughout his life and his new interests were ended by his early death two months after his 39th birthday.***

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro

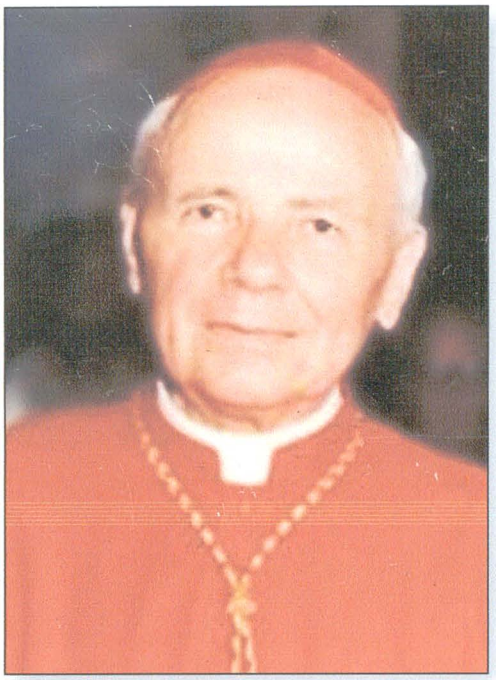

E.S. ALEXANDRU TODEA

1912 – 1992

100 de ani de la naştere

Alexandru Todea studierte in Rom die Fächer Katholische Theologie und Philosophie. Er empfing am 25. März 1939 das Sakrament der Priesterweihe und wurde nach weiterführenden Studien 1940 Seelsorger in seinem Heimatbistum. Noch im gleichen Jahr setzte die Verfolgung der katholischen Kirche des byzantinisch-rumänischen Ritus ein. Alexandru Todea wurde mehrere Male kurzzeitig festgenommen, aber es gelang ihm die Flucht.1950 empfing er durch Joseph Schubert die Bischofsweihe zum Titularbischof von Caesaropolis, 1951 wurde er von der politischen Polizei des kommunistischen Regimes gefangengenommen und 1952 zu lebenslänglicher Zwangsarbeit verurteilt. 1964 wurde er im Zuge einer Amnestie für politische Gefangene begnadigt und unter Hausarrest gestellt. Bei einem Geheimtreffen der griechisch-katholischen Bischofskonferenz im Jahre 1986 wurde Alexandru Todea zum Vorsitzenden gewählt. Auf Initiative der Bischofskonferenz wurde der Hausarrest 1989 aufgehoben.

https://biblioteca-digitala.ro / http://bibmet.ro